

Sprawozdanie z działalności

Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku

za rok 2017

Spis treści

Wstęp	3
I. POMOC SPOŁECZNA DLA OSÓB I RODZIN W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	5
1. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej	5
2. Świadczenia z pomocy społecznej	7
2.1. Zadania własne gminy	7
2.1.1. Świadczenia pieniężne	7
2.1.2. Składki na ubezpieczenie zdrowotne	7
2.1.3. Zapewnienie posiłku i pomoc w zakresie dożywiania	7
2.1.4. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	9
2.1.5. Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym	10
2.1.6. Gminny program osłonowy	10
2.1.7. Praca socjalna	10
2.2. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę	12
2.2.1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	12
2.2.2. Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. 11 Listopada 6	13
2.3. Zadania własne powiatu	16
2.3.1. Poradnictwo specjalistyczne	16
2.3.2. Domy pomocy społecznej	16
2.3.3. Osoby usamodzielniane na podstawie ustawy o pomocy społecznej	18
2.3.4. Mieszkania chronione	19
2.3.5. Ośrodek Interwencji Kryzysowej	19
2.4. Pomoc cudzoziemcom - zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat	23
II. DZIAŁANIA AKTYWIZACYJNE I REINTEGRACYJNE NA RZECZ OSÓB I RODZIN	24
1. Pomoc osobom bezrobotnym i nieaktywnym zawodowo zagrożonym wykluczeniem społecznym	24
2. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością	25
3. Pomoc osobom i rodzinom, w których występuje uzależnienie od alkoholu	26
4. Pomoc osobom niepełnosprawnym	28
5. Pomoc osobom starszym	29
6. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	31
7. Organizowanie społeczności lokalnej	32
III. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OSOBOM STOSUJĄCYM PRZEMOC	32
IV. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ	36
1. Asystent rodziny	36
2. Rodziny zastępcze	39
3. Usamodzielnianie wychowanków	42
4. Kierowanie do placówek	43
5. Zadanie realizowane przez MOPR w Białymstoku, jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	43
V. ŚWIADCZENIA OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH	47
VI. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	47
VII. ŚWIADCZENIA RODZINNE, ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE – PROGRAM RODZINA 500+, POMOC OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW, DODATKI MIESZKANIOWE I ENERGETYCZNE	49
1. Świadczenia rodzinne	49
2. Świadczenie wychowawcze – Program „Rodzina 500+”	51
3. Fundusz alimentacyjny i dłużnicy alimentacyjni	51
3.1. Fundusz alimentacyjny	51
3.2. Dłużnicy alimentacyjni	51
4. Dodatki mieszkaniowe	52
5. Dodatki energetyczne	53
VIII. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE DLA POSIADACZY KARTY POLAKA	53
IX. WSPÓLPRACA MOPR Z INNYMI PODMIOTAMI	54
X. KADRA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE W BIAŁYMSTOKU	57
XI. INFORMACJA O REALIZACJI PROGRAMU POMOCY SPOŁECZNEJ NA LATA 2017-2020	58
XII. PRZEPISY PRAWNE	60

Wstęp

W myśl art. 110 ust. 9 i art. 112 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej odpowiednio kierownik ośrodka pomocy społecznej i kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa radzie gminy/radzie powiatu coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka pomocy społecznej/powiatowego centrum pomocy rodzinie. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej, która wykonuje zadania własne gminy i powiatu oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę i powiat, a także zadania z zakresu administracji rządowej.

Ośrodek realizuje zadania wynikające w szczególności z ustaw z dnia: 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne, 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Działania podejmowane przez MOPR są zgodne ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2011-2020 i Programem Pomocy Społecznej Miasta Białegostoku na lata 2017-2020.

Główne cele realizowane przez Ośrodek to:

- 1) pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- 2) pomoc w doprowadzaniu do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem,
- 3) umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia,
- 4) wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacja pieczy zastępczej.

Do zadań MOPR należy między innymi:

- 1) analiza i ocena zjawisk rodzących potrzebę świadczenia pomocy społecznej,
- 2) przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych ustawą o pomocy społecznej,
- 3) realizowanie pracy socjalnej nakierowanej na pomoc osobom i rodzinom w celu wzmocnienia lub odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie,
- 4) motywowanie osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej do aktywnego udziału w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej,
- 5) koordynacja realizacji miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- 6) opracowywanie i realizacja miejskich programów na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, finansowanie (ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych) kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej oraz dofinansowanie świadczeń określonych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 7) praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz pełnienie funkcji organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- 8) prowadzenie spraw z zakresu pieczy zastępczej, w tym zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 9) pomoc osobom usamodzielnianym,
- 10) nadzór nad działalnością domów pomocy społecznej oraz wydawanie decyzji w zakresie kierowania i umieszczania w nich osób wymagających całodobowej opieki,
- 11) prowadzenie spraw związanych z organizacją prac społecznie użytecznych,
- 12) prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 13) prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Specjalistycznego Poradnictwa Socjalnego i Rodzinnego,
- 14) prowadzenie obsługi finansowo-księgowej Rodzinnych Domów Dziecka,
- 15) koordynacja spraw związanych z funkcjonowaniem placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- 16) obsługa organizacyjno-techniczna zespołu interdyscyplinarnego,
- 17) realizacja zadań zleconych gminy wynikających z ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 18) realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- 19) realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,

- 20) przyznawanie i wypłacanie jednorazowego świadczenia pieniężnego określonego w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 21) przyznawanie i wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych,
- 22) realizacja zadań wynikających z ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- 23) przyznawanie i wypłacanie zryczałtowanego dodatku energetycznego,
- 24) wykonywanie wszelkich czynności związanych z wypłatą świadczeń pieniężnych dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

MOPR w 2017 r. wydał 121 740 decyzji administracyjnych w sprawach: świadczeń z pomocy społecznej - 45,7%, świadczenia wychowawczego - 20,0%, świadczeń rodzinnych - 16,8%, dodatków mieszkaniowych - 9,3%, dodatków energetycznych - 4,5%, dłużników alimentacyjnych i funduszu alimentacyjnego - 2,0%, opieki nad dzieckiem - 1,5%, uprawnienia do świadczeń opieki zdrowotnej - 0,2%.

Tabela Nr 1. Informacja z działalności decyzyjnej MOPR za 2017 r.

Przedmiot decyzji	Ilość wydanych decyzji ogółem	Ilość odwołań	Ilość uwzględnionych odwołań w trybie art. 132 Kpa*	Sposób rozstrzygnięcia odwołań									Ilość odwołań w trakcie rozpatrywania
				Stwierdzono niedopuszczalność wniesienia odwołania	Utrzymano w mocy		Uchylono i wydano nową decyzję		Uchylono i umorzono postępowanie		Uchylono i przekazano sprawę do ponownego rozpatrzenia		
1	2	3	4		5	6	7	8	9	10		11	12
ustawa o pomocy społecznej													
świadczenia pieniężne i niepieniężne (bez dps, usamodzielnień)	54 313	70	0	4	52	1	2	0	0	0	1	3	7
pobyt i usługi w domu pomocy społecznej	1 240	15	3	0	7	0	0	0	1	0	0	3	1
pomoc dla osób usamodzielnianych i rodzin zastępczych	70	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ustawa o świadczeniach rodzinnych													
świadczenia rodzinne, zasiłki dla opiekuna, świadczenia „Za życiem”	19 700	199	10	10	61	0	54	13	7	0	2	25	17
świadczenia rodzicielskie	721	5	0	0	2	0	3	0	0	0	0	0	0
ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci													
świadczenia 500+	24 294	167	15	3	73	0	33	8	4	0	1	12	18
ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów													
fundusz alimentacyjny	2 162	45	4	1	22	0	4	0	2	0	0	10	2
w sprawie dłużników alimentacyjnych	263	21	6	0	7	0	0	0	1	0	0	7	0
ustawa o dodatkach mieszkaniowych													
dodatki mieszkaniowe	11 363	1 075	1	7	45	0	278	589	0	0	0	4	151
ustawa o dodatkach energetycznych													
dodatki energetyczne	5 507	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej													
w sprawie opieki nad dzieckiem	1 834	6	0	0	2	0	3	0	1	0	0	0	0
ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych													
uprawnienia do świadczeń opieki zdrowotnej	273	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0
Razem	121 740	1 605	39	25	271	1	378	610	16	0	4	65	196

Od decyzji wydanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku wpłynęło 1 605 odwołań (wniesiono je od 1,3% wydanych decyzji).

I. POMOC SPOŁECZNA DLA OSÓB I RODZIN W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie pomoc społeczną dla mieszkańców Białegostoku organizuje we współdziałaniu z organami administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Pomoc społeczna oparta jest o zasadę subsydiarności (pomocniczości). Oznacza to, że osoby i rodziny najpierw powinny wykorzystać własne możliwości, zasoby i uprawnienia do poprawy swojej trudnej sytuacji życiowej, a dopiero wówczas gdy nie są w stanie samodzielnie rozwiązać swoich problemów, mogą uzyskać wsparcie instytucji polityki społecznej. Ustawa o pomocy społecznej nakłada na osoby i rodziny obowiązek współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Takie zdefiniowanie przepisów prawa podkreśla znaczenie współodpowiedzialności osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej za przewyższanie własnych problemów oraz wprowadza zasadę partycypacji, która powinna przejawiać się podejmowaniem działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem. Zaangażowanie osób i rodzin w poprawę własnej sytuacji życiowej jest wynikiem działań podejmowanych w ramach pracy socjalnej przez pracowników socjalnych. Celem działań pracowników socjalnych jest także wzmocnienie aktywności zawodowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

W 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku objął różnego rodzaju wsparciem w ramach pomocy społecznej około 4,4% mieszkańców miasta Białegostoku.

Tabela Nr 2. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przyznanych decyzją w stosunku do liczby mieszkańców miasta Białegostoku

Rok	Liczba mieszkańców Białegostoku (zameldowanych na pobyt stały i czasowy - stan na 31.12.2017 r.*)	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinach	% mieszkańców Białegostoku objętych pomocą
2017	281 310	8 955	12 473	4,4

* źródło: Rejestr mieszkańców miasta Białegostoku, Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Obsługi Mieszkańców

Tabela Nr 2 zawiera dane dotyczące ogólnej liczby osób i rodzin (oraz osób w tych rodzinach), którym MOPR w 2017 r. udzielił wsparcia w oparciu o ustawę o pomocy społecznej. W drodze decyzji administracyjnej świadczenia pomocy społecznej przyznano 8 955 osobom i rodzinom przebywającym w środowisku (liczba osób w tych rodzinach to 12 473), co stanowi 4,4% mieszkańców Białegostoku.

W ramach ustawy o pomocy społecznej, oprócz pomocy świadczonej w środowisku, Ośrodek realizował zadania zapewnienia opieki całodobowej w domach pomocy społecznej (w ww. domach umieszczono 117 osób, a z pobytu łącznie korzystały 893 osoby) oraz zadania z zakresu usamodzielnienia wychowanków (42 osoby). Ponadto 3 088 osobom i rodzinom świadczone pomoc wyłącznie w formie pracy socjalnej (w sprawach tych nie wydaje się decyzji administracyjnej), w rodzinach tych było 6 619 osób.

1. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej

Ustawowe regulacje dotyczące świadczeń z pomocy społecznej nadają im charakter obowiązkowy bądź fakultatywny. Rodzaj, forma i rozmiar przyznawanych świadczeń zależne są od indywidualnej sytuacji osoby lub rodziny ubiegającej się o wsparcie, okoliczności uzasadniających potrzebę udzielenia pomocy, liczby osób i rodzin potrzebujących pomocy oraz od możliwości finansowych Ośrodka. W 2017 r. prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługiwało osobom i rodzinom, których dochód (netto) nie przekraczał kryterium dochodowego wynoszącego:

- dla osoby samotnie gospodarującej - 634 zł,
 - na osobę w rodzinie - 514 zł (w przypadku rodziny),
- przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z przesłanek wymienionych w art. 7 pkt 2-15 ustawy o pomocy społecznej, np. bezrobocie, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, uzależnienia, bezdomności.

Wykres: Liczba osób i rodzin korzystających w 2017 r. z pomocy społecznej ze względu na okoliczności jej przyznania (określone w art. 7 ustawy)

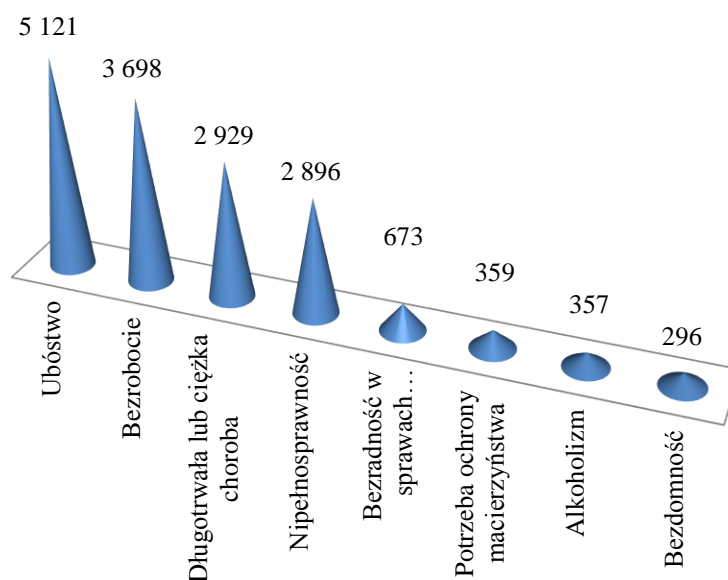

Tabela Nr 3. Przesłanki przyznania pomocy wymienione w art. 7 ustawy o pomocy społecznej

Lp.	Trudna sytuacja życiowa	2017	
		Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	Ubóstwo	5 121	8 779
2.	Sieroctwo	4	6
3.	Bezdomność	296	298
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	359	1 500
	w tym: wielodzietność	116	628
5.	Bezrobocie	3 698	7 240
6.	Niepełnosprawność	2 896	4 196
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	2 929	4 440
8.	Przemoc w rodzinie	48	139
9.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – ogółem	673	2 074
	w tym: rodziny niepełne	458	1 231
	rodziny wielodzietne	103	546
10.	Alkoholizm	357	508
11.	Narkomania	28	37
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	135	165
13.	Trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy, ochronę uzupełniającą, zezwolenie na pobyt czasowy	105	262
14.	Zdarzenie losowe	15	27
15.	Sytuacja kryzysowa	4	4

2. Świadczenia z pomocy społecznej

MOPR w Białymstoku przyznał w drodze decyzji administracyjnej (w ramach zadań z zakresu pomocy społecznej) świadczenia 8 955 osobom i rodzinom, rodziny te liczyły 12 473 osoby. Wydano 54 313 decyzji w sprawie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych (poza pobytem i usługami w domu pomocy społecznej oraz usamodzielnieniami wychowanków), w tym: 52 154 - przyznających, 296 - odmownych, 1 314 - zmieniających, 201 - wstrzymujących, 30 - uchylających, 6 - wygaszających i 312 umarzających.

2.1. Zadania własne gminy

2.1.1. Świadczenia pieniężne

Tabela Nr 4. Liczba osób/rodzin i osób w rodzinach oraz kwoty świadczeń zrealizowanych w 2017 r. w ramach zadań własnych gminy

Lp.	Formy pomocy	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń (w zł)
1.	Zasiłki stałe	1 684	1 961	8 559 898
2.	Zasiłki okresowe	4 948	8 981	8 748 555
3.	Zasiłki celowe ogółem, w tym:	6 227	11 207	4 991 633
	- zasiłki specjalne celowe	671	1 013	464 360
	- na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	15	27	42 500

2.1.2. Składki na ubezpieczenie zdrowotne

Tabela Nr 5. Liczba świadczeniobiorców oraz koszt opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne - zadania własne gminy

Formy pomocy - zadania własne gminy	Liczba osób, za które opłacana była składka	Kwota świadczeń (w zł)
Opłata składki za osoby: pobierające zasiłek stały, realizujące kontrakt socjalny, objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w CIS	1 403	641 707

2.1.3. Zapewnienie posiłku i pomoc w zakresie dożywiania

Realizacja zadania w formie zapewnienia posiłku odbywa się głównie w oparciu o Program ustanowiony Uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Program jest wsparciem finansowym gmin w zakresie realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym, które są określone w art. 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Program ten ma na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. Program umożliwia udzielanie wsparcia w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności. Ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 tej ustawy (150% kryterium dochodowego wynosi odpowiednio: dla osoby samotnie gospodarującej - 951 zł, na osobę w rodzinie - 771 zł).

W oparciu o ww. Program Rady Ministrów Rada Miasta Białystok podjęła m.in. Uchwałę nr LVIII/648/14 z dnia 28 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc Miasta Białegostoku w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Jego celem jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji. Adresatami Programu są dzieci i uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. W oparciu o ten dokument dyrektor szkoły lub przedszkola może udzielić pomocy w formie posiłku dziecku albo uczniowi, a Miasto Białystok wnioskować o dotację ze środków budżetu państwa. Program daje możliwość w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy dziecko albo uczeń wyraża chęć zjedzenia posiłku, wydać posiłek bez decyzji administracyjnej i ustalenia sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego. Liczba dzieci i uczniów, którym udziela się pomocy na ww. zasadach nie może przekroczyć 20% wszystkich dzieci

i uczniów dożywianych w poprzednim miesiącu kalendarzowym w przedszkolach i szkołach na terenie Miasta Białegostoku. W 2017 r. w ramach ww. Programu osłonowego posiłki opłacono 316 dzieciom. Ponadto pomoc w formie posiłku, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, przyznawana jest osobom i rodzinom, których dochód przekracza 150% kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, wówczas jednak pomoc finansowana jest w całości z budżetu miasta Białegostoku (poza Programem). Posiłki na tych zasadach przyznano 93 dzieciom.

Tabela Nr 6. Zapewnienie posiłku i pomoc w zakresie dożywiania - w ramach Programu

Wyszczególnienie		Liczba osób	Koszt ogółem (w zł)	Środki własne (w zł)	Dotacja (w zł)
Osoby objęte Programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” ogółem, w tym w formie:		10 580	6 449 270	1 630 384	4 818 886
posiłku	dzieci do 7 roku życia	336	576 026	141 157	434 869
	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	1 176			
	dzieci i młodzież, którym wydano posiłki bez decyzji	316	57 083	15 023	42 060
	pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej	420	588 429*	190 018**	398 411***
zasiłku celowego	dzieci do 7 roku życia	1 323	5 787 396	1 448 850	4 338 545
	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	1 767			
	pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej	7 207			

*w tym środki w budżecie Dziennego Domu Pomocy Społecznej - 559 664 zł

** w tym środki w budżecie Dziennego Domu Pomocy Społecznej - 164 664 zł

*** w tym środki w budżecie Dziennego Domu Pomocy Społecznej - 395 000 zł

Pomocą w formie dożywiania w ramach Programu objęto 10 580 osób. Łączna kwota wydatkowana na pomoc w formie dożywiania (na posiłki i zasiłki celowe w ramach Programu oraz na posiłki przyznane poza Programem) wyniosła 6 508 316 zł, z tego w ramach Programu - 6 449 270 zł (środki własne 1 630 384 zł, dotacja celowa 4 818 886 zł), poza Programem - 59 046 zł (wyłącznie środki własne gminy, które przeznaczone były na sfinansowanie posiłków dzieciom i młodzieży w szkołach - 41 085 zł oraz uczestnikom Środowiskowego Domu Samopomocy - 17 961 zł).

Dotacja celowa przyznana w ramach Programu została wykorzystana w całości.

W 2017 roku dożywianie dzieci i młodzieży było realizowane w 167 placówkach na terenie Białegostoku, tj. w 97 szkołach, 61 przedszkolach oraz 7 żłobkach. Koszt posiłków dzieciom i młodzieży wyniósł 674 194 zł, z tego 57 083 zł przeznaczono na opłacenie posiłków dzieciom i uczniom otrzymującym je bez decyzji administracyjnych i 41 085 zł na posiłki przyznane poza Programem.

Natomiast pomoc osobom dorosłym w formie jednego gorącego posiłku (obiadu) realizowana była w 2 placówkach, tj. w Dziennym Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku i w Środowiskowym Domu Samopomocy, przy czym posiłki wydawane w DDPS były finansowane z budżetu Domu. W 2017 r. posiłki w DDPS spożywało 591 osób dorosłych (399 osobom posiłki finansowano w ramach Programu, 192 osobom posiłki finansowano ze środków gminy). Ponadto z posiłków korzystało 34 uczestników ŚDS (21 - w ramach Programu i 13 poza Programem).

Łączna liczba osób objętych pomocą w formie posiłku - 2 546 (1 921 dzieci i 625 osób dorosłych).

W 2017 r. MOPR kontynuował realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ). Pomoc żywnościowa jest realizowana w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Pomoc w formie żywności kierowana jest do osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów znajdują się w trudnej sytuacji życiowej i nie mogą zapewnić sobie/rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych. Pomocą żywnościową w ramach PO PŻ mogą być objęte osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, spełniające kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej (są to m.in. bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa, wielodzietność), których dochód nie przekraczał 200% kryterium dochodowego

uprawnającego do korzystania z pomocy społecznej, tj. 1 268 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1 028 zł na osobę w rodzinie.

W roku sprawozdawczym realizowano dwa podprogramy POPŻ: Podprogram 2016 (od stycznia do czerwca 2017 r.) i Podprogram 2017 (od sierpnia do grudnia 2017 r.).

W zakresie doboru osób i weryfikacji uprawnień do pomocy żywnościowej MOPR współpracował z podmiotami zajmującymi się dystrybucją żywności w ramach ww. Programu na terenie miasta Białegostoku. Współpraca polegała na wydaniu przez pracownika socjalnego MOPR skierowania do właściwej organizacji, które potwierdzało uprawnienie osoby/rodziny do otrzymania pomocy żywnościowej z PO PŻ.

W roku sprawozdawczym wydawano skierowania do 12 lokalnych organizacji partnerskich w celu otrzymania żywności:

- Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „DROGA”,
- Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”,
- Kościół Zielonoświątkowy Zbór „Dobra Nowina”,
- Stowarzyszenie Kontakt Miast Białystok - Eindhoven,
- Stowarzyszenie na rzecz rodziny i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym „HOLOS”,
- Polski Komitet Pomocy Społecznej,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
- Chrześcijańska Służba Charytatywna Oddział Podlaski,
- Kościół Adwentystów Dnia Siódmego,
- Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego „U Aniołów Stróżów” przy parafii p.w. Ducha Św.,
- Parafialne Koło Caritas przy parafii p.w. Bł. Bolesławy Lament,
- Nasz Dom „Dobry Pasterz”.

Osoby, które otrzymały skierowanie z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku korzystały ze wsparcia w postaci żywności, wydawanej cyklicznie (comiesięcznie) w formie paczek żywnościowych. Ponadto w ramach ww. Programu, osoby uprawnione mogły nieodpłatnie uczestniczyć w działaniach towarzyszących, takich jak:

- warsztaty kulinarne,
- warsztaty dietetyczne,
- warsztaty edukacji ekonomicznej.

Pomoc udzielana w formie produktów spożywczych, jak również zajęcia oraz warsztaty edukacyjne miały na celu zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego osób potrzebujących, włączenie osób doświadczających deprivacji materialnej w funkcjonowanie społeczności lokalnych oraz wzmacnianie samodzielności i kompetencji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego.

Do pomocy w ramach PO PŻ w 2017 r. skierowano 3 516 osób.

2.1.4. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

W 2017 r. usługi opiekuńcze przyznano i świadczone 457 osobom. Pomoc w tej formie była realizowana w miejscu zamieszkania podopiecznych przez trzy podmioty, tj. Polski Czerwony Krzyż, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Caritas Archidiecezji Białostockiej oraz - dla osób z chorobą Alzheimera - w siedzibie Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku przy ul. Baranowickiej 203.

Rada Miejska Białegostoku Uchwałą Nr XXVI/248/04 z dnia 31 maja 2004 r. ustanowiła szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania. Zgodnie z tym przepisem ustalano odpłatność za przyznane usługi.

W 2017 r. cena odpłatności za 1 godzinę usług świadczonych przez PCK, PKPS i Caritas wynosiła 19,40 zł. Natomiast koszt jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych dla z chorobą Alzheimera świadczonych w siedzibie Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku wynosił 5,20 zł (z usług korzystało 18 osób).

Tabela Nr 7. Liczba osób, którym przyznano usługi opiekuńcze realizowane w ramach zadań własnych gminy

Usługi opiekuńcze	Liczba osób	Koszt świadczeń (w zł)
Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania	439	4 163 337
Usługi dla osób z chorobą Alzheimera świadczone w Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku przy ul. Baranowickiej 203	18	56 811 (w budżecie DPS)

2.1.5. Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym

Tabela Nr 8. Liczba pochówków oraz koszt ich sprawienia

Liczba pochówków	Koszt całkowity (w zł)
41	57 934
w tym osobom bezdomnym	
9	15 098

2.1.6. Gminny program osłonowy

Na podstawie Uchwały Nr V/49/15 Rady Miasta Białystok z dnia 23 lutego 2015 r. w sprawie przyjęcia gminnego programu osłonowego w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Miasta Białegostoku (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2015 r. poz. 722) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku realizuje program osłonowy.

Program jest adresowany do mieszkańców Miasta Białegostoku - osób niezdolnych do pracy z tytułu wieku (tj. osób, które osiągnęły wiek emerytalny zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), osób przewlekle chorych w wieku produkcyjnym, osób niepełnosprawnych, znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i ponoszących wydatki na zakup leków zleconych przez lekarza.

Pomoc finansowa w zakresie zmniejszenia poniesionych wydatków na leki przysługuje, jeżeli:

- a) miesięczne wydatki na zakup leków zleconych przez lekarza osobom uprawnionym w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku przekroczyły kwotę 30 zł,
- b) dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza odpowiednio 175% kryterium dochodowego, zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej.

Pomoc finansowa w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na zakup leków zleconych przez lekarza (pierwszego kontaktu lub specjalistę) jest przyznawana w wysokości wydatków poniesionych na ten cel przez osobę uprawnioną lub uprawnionego członka rodziny w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku, jednak łącznie nie może być wyższa od kwoty:

- a) 30% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie - w przypadku 1 osoby uprawnionej,
- b) 45% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie - w przypadku 2 osób uprawnionych,
- c) 60% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie - w przypadku 3 i większej liczby osób uprawnionych.

W okresie od 1.01.2017 r. do 31.12.2017 r. z programu skorzystały 2 333 osoby, w tym 1 580 osób niepełnosprawnych, 730 przewlekle chorych oraz 382 w wieku emerytalnym. Wsparciem objęto 2 131 rodzin (3 190 osób w rodzinach). Kwota przyznanej pomocy wyniosła 1 234 046 zł.

W przypadku, gdy wniosek dotyczył więcej niż jednej osoby uprawnionej w rodzinie prowadzącej wspólne gospodarstwo domowe, wnioskodawca składał jeden wniosek w imieniu wszystkich uprawnionych:

- 10 494 wniosków dotyczyło uprawnienia jednej osoby w rodzinie,
- 698 wniosków dotyczyło uprawnienia dwóch osób w rodzinie,
- 67 wniosków dotyczyło uprawnienia trzech i więcej osób w rodzinie.

2.1.7. Praca socjalna

Pracownicy socjalni MOPR realizują pracę socjalną, w tym poprzez kontrakt socjalny. Jest ona nakierowana na pomoc osobom i rodzinom w celu wzmocnienia lub odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Praca socjalna należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, przy czym jest ona świadczona bez względu na posiadany dochód. Wsparcie w tej formie świadczy się klientom korzystającym np. z pomocy pieniężnej, ale również osobom i rodzinom wykazującym potrzebę rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej. W 2017 roku pomocą w formie pracy socjalnej prowadzonej w ramach postępowania administracyjnego o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej oraz w sytuacji gdy była świadczona tylko praca socjalna objęto łącznie 10 880 rodzin (21 226 osób). Natomiast wyłącznie pracą socjalną (bez udzielania innych świadczeń) objęto 3 088 rodzin (6 619 osób).

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej:

- analiza zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób i rodzin dysfunkcyjnych, które z powodu ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizmu, bezdomności lub innych okoliczności, znalazły się w trudnej sytuacji życiowej,
- informowanie osób i rodzin o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy m.in. o możliwości uzyskania świadczeń rodzinnych, wychowawczych, alimentów wypłacanych z funduszu alimentacyjnego, podwyższenia alimentów, możliwości rozłożenia na raty oraz umorzenia zaległości czynszowych, a także uzyskania dodatku mieszkaniowego i energetycznego,

- monitorowanie sposobu wykorzystania pomocy udzielonej w formie świadczeń wychowawczych,
- motywowanie klientów do dokonywania rejestracji w urzędzie pracy (a następnie jej utrzymania), podejmowania zatrudnienia, wykonywania prac społecznie użytecznych; motywowanie do uczestnictwa w kursach i szkoleniach podwyższających kwalifikacje społeczno-zawodowe bądź umożliwiających nabycie nowych umiejętności przydatnych w poszukiwaniu pracy,
- upowszechnianie ofert pracy oraz informowanie o wolnych miejscach pracy, szkoleniach i poradnictwie zawodowym, kontakt z doradcą zawodowym, motywowanie do podnoszenia kompetencji społecznych i kwalifikacji zawodowych,
- zobowiązanie do prowadzenia karty aktywności zawodowej, wydawanie karty kontaktu ze wskazanym pracodawcą,
- kierowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez centrum integracji społecznej, w celu reintegracji zawodowej oraz do klubu integracji społecznej,
- pomoc osobom i rodzinom w uzyskaniu wsparcia np. w formie żywności, odzieży, obuwia, paczek świątecznych, realizowanego przez organizacje pozarządowe, z którymi MOPR współpracuje,
- zawieranie z osobami bezdomnymi programów wychodzenia z bezdomności,
- wskazywanie osobom bezdomnym możliwości uzyskania schronienia w noclegowni, ogrzewalni - współpraca z podmiotami prowadzącymi placówki noclegowe,
- informowanie osób bezdomnych, w tym podczas wspólnych patroli z Policją i Strażą Miejską, gdzie mogą uzyskać pomoc i z jakich form wsparcia skorzystać (MOPR opracował ulotkę, w której wskazane są miejsca udzielania pomocy osobom bezdomnym na terenie miasta Białegostoku, adresy i telefony placówek/punktów),
- udział w grupach roboczych powoływanych do rozwiązywania problemów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- pomoc osobom i rodzinom w rozwiązywaniu problemów wynikających z wystąpienia przemocy w rodzinie m.in. poprzez uruchamianie procedury „Niebieskie Karty”, kierowanie do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w celu uzyskania specjalistycznej porady np. przez prawnika, psychologa,
- monitorowanie sytuacji rodziny, w której występuje problem przemocy lub sytuacja kryzysowa, w tym poprzez wspólne wizyty z dzielnicowymi w środowisku,
- prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób i rodzin z problemem uzależnienia od alkoholu: udzielanie informacji o możliwości i formach leczenia odwykowego, wskazywanie konkretnych poradni i klubów abstynenckich działających na terenie miasta Białegostoku, motywowanie do podjęcia terapii, zachowywania abstynencji, do uczestnictwa w mingach oraz monitorowanie podjętych zobowiązań; wspieranie starań osób bliskich o leczenie uzależnionego członka rodziny,
- kontaktowanie się z podmiotami leczenia odwykowego, ośrodkami terapii uzależnień, a także z dzielnicowymi komisariatów Policji,
- informowanie o zasadach udzielania pomocy w formie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych oraz o zasadach kierowania do domu pomocy społecznej; wyjaśnianie zasad kierowania wniosku do sądu o umieszczenie osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody,
- kierowanie do dziennego ośrodka wsparcia celem zapewnienia posiłku oraz usług opiekuńczych w formie organizacji czasu wolnego i gimnastyki usprawniającej osobom starszym,
- pomoc w kompletowaniu dokumentów w celu uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydawanego przez Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Białymstoku,
- informowanie o możliwości uzyskania stypendiów szkolnych,
- wskazywanie możliwości uzyskania alimentów w wyniku kierowania wniosków do sądów i komorników sądowych,
- motywowanie osób z zaburzeniami psychicznymi do podjęcia/kontynuacji specjalistycznego leczenia psychiatrycznego,
- pomoc w realizacji postanowień sądu o konieczności leczenia w szpitalu psychiatrycznym,
- kierowanie osób z zaburzeniami psychicznymi na terapię,
- informowanie o możliwości korzystania przez osoby niepełnosprawne z pomocy przy znoszeniu barier architektonicznych, dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych, sprzętu rehabilitacyjnego, uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, uzyskania zatrudnienia,
- informowanie osób niepełnosprawnych o możliwości skorzystania z pomocy asystenta osoby niepełnosprawnej oraz z możliwości przewozu zorganizowanego przez Urząd Miejski w Białymstoku,
- monitorowanie funkcjonowania w środowisku lokalnym osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych, w tym we współpracy z pielęgniarką i lekarzem rodzinnym; umawianie domowych wizyt lekarskich na prośbę podopiecznych,

- informowanie rodziców dzieci niepełnosprawnych o możliwości uczestnictwa w zawodach sportowych,
- pomoc osobom nieubezpieczonym w uzyskaniu prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzanie pism do Zarządu Mienia Komunalnego w Białymstoku popierających wnioski o przydział lokalu socjalnego,
- wnioskowanie o przydzielenie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych asystenta rodziny,
- kierowanie na warsztaty zwiększające umiejętności opiekuńczo-wychowawcze,
- motywowanie rodzin do podejmowania działań zmierzających do prawidłowego funkcjonowania poprzez udział w grupach socjoterapeutycznych (liczba dzieci uczestniczących - 97, liczba rodzin - 61),
- kontakt z pedagogami szkolnymi, wychowawcami, kuratorami, lekarzami rodzinnymi, najbliższą rodziną, sąsiadami celem poprawy funkcjonowania osoby bądź rodziny w środowisku,
- kierowanie dzieci do świetlic, w tym socjoterapeutycznych,
- występowanie z wnioskiem do sądu o wgląd w sytuację rodziny (61 wniosków),
- udział w posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka i rodziny,
- podejmowanie interwencji w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia osób, szczególnie w sprawach dotyczących małoletnich, osób starszych, niepełnosprawnych, samotnych oraz z zaburzeniami psychicznymi, poprzez wzywanie funkcjonariuszy Policji, a także innych służb, jak np. lekarza rodzinnego, pogotowia ratunkowego; kontakt z administracją osiedlową, sądami,
- wydawanie skierowań w celu uzyskania żywności w ramach Programu FEAD,
- współpraca z pedagogami ze szkół na terenie miasta, celem objęcia wsparciem dzieci z rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- informowanie rodziców o możliwości uzyskania wsparcia, w tym w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i motywowanie do uzyskania opinii,
- organizowanie czasu wolnego dzieciom poprzez dofinansowanie wypoczynku letniego i zimowego realizowanego przez organizacje pozarządowe/inne podmioty; zgłaszanie dzieci do wypoczynku,
- zgłaszanie dzieci/rodzin do otrzymania wyprawki szkolnej i/lub żywnościowych paczek świątecznych z organizacji pozarządowych (220 dzieci otrzymało wyprawki szkolne i paczki świąteczno-choinkowe z PKPS),
- monitorowanie funkcjonowania osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych w środowisku społecznym, szczególnie w okresie zimowym,
- pomoc w uzyskaniu uprawnień emerytalno-rentowych,
- pomoc w realizacji programów usamodzielnienia młodzieży opuszczającej rodziny zastępcze lub placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- składanie do sądu wniosków o objęcie rodzin nadzorem kuratora oraz o umieszczenie osób wymagających całodobowej opieki w domu pomocy społecznej bez ich zgody,
- informowanie o możliwości korzystania z pomocy organizacji pożytku publicznego.

Praca socjalna realizowana była również w oparciu o kontrakt socjalny, który służy wzmocnieniu aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Kontrakt socjalny jest rodzajem umowy określającej sposób współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym w celu rozwiązywania problemów życiowych. Praca socjalna realizowana w postaci kontraktu socjalnego polega m.in. na sporządzeniu gruntownej diagnozy sytuacji klienta/rodziny, odkryciu zasobów i możliwości oraz zmotywowaniu do podjęcia działań w kierunku poprawy sytuacji życiowej. Warunkiem pozytywnych zmian jest gotowość klienta do zaangażowania się w ten proces, świadomość wpływu na własne życie i wiara w efekty wspólnie ustalonych działań.

W 2017 r. realizowano 209 kontraktów socjalnych, z czego 171 kontraktów socjalnych z 170 osobami zawarto w 2017 r., a 38 kontraktów w poprzednich latach (z 38 osobami). Spośród wszystkich osób, z którymi zawarto kontrakt socjalny, 116 osób zakończyło pozytywnie realizację uzgodnionych działań, 26 osób zerwało zawartą umowę. Pozostałe kontrakty (67) realizowane są nadal.

Ponadto w ramach pracy socjalnej realizowano projekty socjalne skierowane do określonych grup społecznych.

2.2. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę

2.2.1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych usługi były świadczone przez dwie organizacje pozarządowe: Polski

Czerwony Krzyż Oddział Okręgowy w Białymstoku i Polski Komitet Pomocy Społecznej Oddział Okręgowy w Białymstoku. Cena odpłatności za 1 godzinę usług wynosiła 19,10 zł.

Tabela Nr 9. Liczba osób oraz kwota wydatkowana na świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych

Formy pomocy	Liczba osób	Koszt świadczeń (w zł)
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	13	129 198

2.2.2. Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. 11 Listopada 6

Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez MOPR jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzonych umysłowo (typ A, B), realizujących proces wspierająco-aktywizujący, wymagających pomocy niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także integracji społecznej. W Domu realizowane są specjalistyczne usługi opiekuńcze. Placówka dysponuje 52 miejscami, które są w pełni wykorzystane. W 2017 r. wydano 57 skierowań do ŚDS prowadzonego przez MOPR. W okresie od 1.01.2017 r. do 31.12.2017 r. w zajęciach ww. Domu uczestniczyło 57 osób.

I. Formy prowadzonej działalności

Zajęcia dla uczestników prowadzone były (indywidualnie oraz w kilkusobowych grupach) w pracowniach:

- plastyczna,
- gospodarstwa domowego z elementami rękodzieła,
- komputerowo-wydawnicza,
- techniczna,
- kulturalno-oświatowa z elementami relaksacji,
- usprawniania fizycznego,
- muzyczna z elementami teatru,
- treningu kulinarnego.

Podczas prowadzonych zajęć realizowano terapię zajęciową oraz treningi:

- funkcjonowania w życiu codziennym: trening dbania o wygląd zewnętrzny i higienę osobistą, trening umiejętności samodzielnego ubierania się, dbania o porządek, obsługi prostych narzędzi, sprzętu RTV i AGD,
- umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów: trening umiejętności nawiązywania relacji w grupie/rodzine, opartych o postawę szacunku, zaufania, tolerancji, pomagania i współpracy, trening polegający na zwiększeniu/podtrzymaniu kompetencji osobistych poprzez budowanie poczucia wartości, samodzielności, asertywnych zachowań i samostanowienia w podejmowaniu podstawowych decyzji życiowych, trening umiejętności radzenia sobie z pojawiającymi się trudnymi emocjami, uczuciami złości, krzywdy, obniżonego nastroju, trening umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów i doświadczanych sytuacji kryzysowych, trening umiejętności systematycznego i aktywnego udziału w zajęciach, trening prawidłowego zachowania się w miejscach publicznych,
- wykorzystania czasu wolnego: trening rozwijania/podtrzymania zainteresowań muzycznych, plastycznych, fotograficznych, zainteresowania filmem, rękodziełem, trening kształtowania umiejętności odpoczynku, odprężenia przy muzyce, oglądania wystaw, spotkania z ciekawymi ludźmi, trening relaksacyjny w celu bezpiecznego odreagowywania napięć, emocji poprzez ćwiczenia oddechowe, wizualizację, muzykę relaksacyjną, trening umiejętności pracy przy komputerze, zapoznanie z możliwościami Internetu, gry zręcznościowe na komputerze i konsoli PS3, trening aktywnego wykorzystania czasu poprzez turystykę i rekreację,
- higieniczny i lekowy: w ramach proponowanych oddziaływań prozdrowotnych prowadzona była edukacja zdrowotna oraz trening higieny mające na celu wyrobienie u uczestników nawyków higienicznych, dbałości o higienę osobistą i otoczenia, wygląd zewnętrzny; w ramach treningu higienicznego uczestnicy uczyli się utrzymania higieny osobistej i odzieży.

Środowiskowy Dom Samopomocy w 2017 r. oprócz treningów realizował następujące zadania:

1. Konsultacje terapeutyczne, poradnictwo specjalistyczne:

- konsultacje terapeutyczne,
- porady o charakterze interdyscyplinarnym,
- prowadzenie grupy wsparcia, edukacji i instruktażu wobec uczestników i ich rodzin,
- grupowy trening zstępowania agresji (ART.), autogenny trening relaksacyjny,
- zajęcia z edukacji seksualnej,

- prowadzenie grupy samopomocowej dla rodziców uczestników ŚDS,
- sporządzanie specjalistycznych opinii dotyczących funkcjonowania uczestników, ich aktywności w zajęciach, dokonanie diagnozy aktualnych potrzeb i możliwości.

W wyniku podejmowanych działań (po przeprowadzeniu ewaluacji) uzyskano następujące rezultaty:

- podniesiono poziom uspołecznienia i współdziałania,
- zwiększono kompetencje w zakresie rozpoznawania, reagowania i rozwiązywania sytuacji konfliktowych,
- nastąpił wzrost poczucia bezpieczeństwa na terenie ŚDS,
- poszerzono lub nabyto nowe umiejętności kontroli nad pojawiającymi się reakcjami agresji (werbalnej i czynnej) w relacjach z rodzicami (opiekunami) i innymi uczestnikami,
- podjęto pracę nad technikami odreagowania negatywnych uczuć i emocji, sposobami skutecznej relaksacji; uczestnicy ŚDS sygnalizowali wzrost energii życiowej, podniesienie nastroju, które wiązali z udziałem w zajęciach,
- nabyto bądź poszerzono wiedzę (adekwatnie do posiadanych możliwości i kompetencji intelektualnych) w zakresie: radzenia sobie z potrzebami i normami w sferze seksualnej, rozwiązywania konfliktów na terenie placówki i relacjach środowiskowych, zbierania oraz interpretowania i przekazywania uzyskiwanych informacji,
- podniesiono stopień przestrzegania norm i zasad zachowania na terenie placówki i w trakcie udziału w wyjazdach poza teren ŚDS.

2. Realizacja niezbędnej opieki:

- zachęcano do wykonywania zadań prostymi technikami plastycznymi, dostosowanymi do możliwości intelektualnych i manualnych oraz upodobań uczestników,
- zachęcano i pomagano w drobnych czynnościach porządkowych po zakończonej pracy,
- zapewniono pomoc w czynnościach pielęgnacyjno-higienicznych (przypominanie, zachęcanie i instruktaż słowno-praktyczny odnośnie właściwego mycia i wycierania dłoni i twarzy, właściwego ubierania się i poprawiania ubrań),
- zapewniono pomoc w przemieszczaniu się na terenie i poza ośrodkiem (przewożenie windą, sprowadzanie po schodach, pomoc w pokonywaniu przeszkód podczas marszu, towarzyszenie w drodze do autobusu),
- zapewniono i umożliwiono udział w zajęciach z elementami relaksacji (spacery, słuchanie muzyki, przeglądanie kolorowej prasy, układanie puzzli, korzystanie z zasobów Sali Doświadczania Świata oraz zabiegów relaksacyjnych w pracowni usprawniania fizycznego),
- zapewniono niezbędną pomoc w zakresie dbania o zdrowie uczestników, za zgodą i na prośby rodziców/opiekunów prawnych (zmiana ubioru w zależności od warunków atmosferycznych),
- zapewniono uczestnikom poczucie bezpieczeństwa,
- zapewniono udział w zajęciach muzycznych dostosowanych do możliwości intelektualnych i upodobań uczestników (słuchanie różnorodnej muzyki, bajek terapeutycznych i opowiadań, oglądanie filmów zgodnie z zainteresowaniami uczestników, rysowanie do muzyki, przeglądanie prasy, czytanie książek, wierszy).

3. Realizacja terapii ruchowej:

- udział w zawodach sportowych (piłkarzyki, lotki, warcaby i kręgle),
- aktywizacja ruchowa poprzez udział w prostych formach zajęć muzycznych, aerobiku, warsztatach tanecznych z instruktorem,
- podniesienie i podtrzymanie ogólnej sprawności fizycznej u uczestników poprzez ćwiczenia na siłowni, wykorzystanie sprzętu rehabilitacyjnego (m.in. rowerki, bieżnie, stół do tenisa, masażery),
- spacery, gry i zabawy kondycyjne na świeżym powietrzu (m.in. na plaży w Dojlidach, w Parku Zwierzynieckim), aktywne spędzanie czasu wolnego na terenie placówki,
- zajęcia na basenie: korzystanie ze strefy relaksu, ćwiczenia w wodzie, pływanie i korzystanie ze zjeżdżalni,
- udział w spartakiadzie sportowej osób niepełnosprawnych organizowanej przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Białymstoku prowadzony przez Caritas Archidiecezji Białostockiej.

Terapia ruchowa bez względu na formę miała na celu polepszenie ogólnej sprawności psychofizycznej, wyrobienie nawyku płynności i celowości ruchu, kształtowanie postawy i współpracy w zespole.

4. Umożliwienie spożywania gorącego posiłku w trakcie pobytu w ŚDS.

ŚDS w minionym roku umożliwiał spożywanie gorącego posiłku w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Trening kulinarny miał na celu podtrzymanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, takich jak nauka gotowania (począwszy od parzenia herbaty do przygotowania prostych dań),

przechowywania żywności, układania jadłospisów z uwzględnieniem zasad prawidłowego odżywiania, nauka wyszukiwania potrzebnych produktów i ich zakup. Realizując zakupy spożywcze, uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z lokalizacją poszczególnych sklepów, porównywania cen i asortymentu.

Trening kulinarny polegał na: wykonywaniu prostych czynności kulinarnych związanych z przygotowaniem posiłku (krojenie, obieranie, smarowanie), wyjścia po zakupy, zaangażowanie w przygotowanie posiłków, instruktaż słowny i praktyczny, przygotowywanie potraw według instruktażu i przepisów kulinarnych ze szczególnym naciskiem na higienę i bezpieczeństwo pracy. Uczestnicy w ramach treningu kulinarnego codziennie przygotowywali posiłki (m.in. zupy, zapiekanki, sałatki, surówki, ciasta, desery, kanapki).

5. Aktywizacja w kierunku uczestnictwa w innych formach wsparcia - w ramach WTZ, podjęcia zatrudnienia, inne działania.

ŚDS proponował formy przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia oraz inne działania ukierunkowane na usamodzielnienie:

- przeprowadzono pogadanki dotyczące przyszłości uczestników, związane z możliwościami uczestniczenia w WTZ lub z podjęciem zatrudnienia w warunkach pracy chronionej, wskazywano instytucje, które udzielają informacji osobom niepełnosprawnym zainteresowanym poszukiwaniem pracy,
- udzielano informacji na temat praw osób niepełnosprawnych w odniesieniu do zatrudnienia w warunkach pracy chronionej,
- podejmowano działania związane z aktywizacją w ramach zajęć terapeutycznych: uczono i podtrzymywano umiejętności praktyczne dotyczące sprzątnięcia, układania i segregowania, ze szczególnym zwracaniem uwagi na umiejętność segregowania odpadów (makulatury, nakrętek, baterii),
- uczono i podtrzymywano umiejętność korzystania z odzieży ochronnej podczas zajęć tego wymagających, zachęcano do rzetelności, odpowiedzialności, staranności, punktualności oraz systematyczności i aktywnego udziału w zajęciach, podtrzymywano i rozwijano umiejętności manualne,
- uczono i zachęcano do samodzielności, uczono bezpiecznych zasad pracy,
- w ramach treningu umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów: uczono radzenia sobie z pojawiającymi się negatywnymi emocjami typu złość, irytacja, frustracja w przypadku usłyszonej krytyki, poniesionych porażek lub w przypadku obniżonego nastroju oraz uczono radzenia sobie w sytuacjach nieporozumień lub drobnych konfliktów, uczono asertywnego, odważnego wypowiedzienia własnego zdania, szczególnie w przypadkach odmawiania, nieakceptowania,
- udzielano wsparcia i pomocy uczestnikowi poprzez: segregowanie dokumentów, sprzątnięcie i porządkowanie mieszkania po śmierci jego mamy, przeprowadzkę do tymczasowego mieszkania, podejmowano działania związane z kompletowaniem i składaniem dokumentów na potrzeby uzyskania w przyszłości mieszkania z zasobów TBS lub ZMK,
- motywowano uczestnika do samodzielnego załatwiania spraw urzędowych, zdrowotnych i mieszkaniowych.

6. Inne działania podejmowane przez Środowiskowy Dom Samopomocy:

- organizacja uroczystości, m.in. Przeglądu Kolęd i Pastoralek dla Osób Niepełnosprawnych, Dnia Rodziny, Przeglądu Piosenki Biesiadnej „Po ten kwiat” dla osób niepełnosprawnych z całego województwa; organizowanie uroczystości dla uczestników, ich rodzin oraz zaproszonych gości celem zaprezentowania dorobku artystycznego młodzieży niepełnosprawnej,
- organizacja wycieczek jednodniowych i kilkudniowych (m.in. wycieczka do Warszawy, wyjazd rekreacyjny do miejscowości Mońże k. Olecka, wycieczka do Suwałk, wyjazd na rekolekcje do Różanogostoku, wyjazd na warsztaty plastyczne do Białowieży, wycieczka do Krasnegoboru i Suchowoli).

II. Praca socjalna realizowana była poprzez działania:

- poradnictwo socjalne (udzielenie informacji o aktualnych formach pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe
- współpracę z instytucjami/podmiotami w celu pełnej integracji ze społeczeństwem (udzielono pomocy w otrzymaniu i złożeniu niezbędnych dokumentów w ZUS, pomoc w składaniu wniosków do Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, współpracowano z pracownikami socjalnymi ZPS Nr 1-8 w celu poprawy jakości życia uczestników, pomoc w zakupie sprzętu RTV),
- pomoc uczestnikom w rozwiązywaniu problemów, z którymi nie są w stanie sami sobie poradzić (m.in. pomoc w pozyskaniu tymczasowego mieszkania po śmierci rodzica, pomoc w uregulowaniu sprawy zadłużenia za mieszkanie, pozyskanie dokumentów, pomoc w złożeniu dokumentów o uzyskanie mieszkania z zasobów TBS).

Ponadto na zlecenie Miasta Białystok (w wyniku postępowania konkursowego) prowadzony jest Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Pogodnej 63 dla osób przewlekle chorych psychicznie i

upośledzonych umysłowo. Zadanie to realizuje Caritas Archidiecezji Białostockiej. Dom dysponuje 45 miejscami, które są w pełni wykorzystane. W okresie od 1.01.2017 r. do 31.12.2017 r. w zajęciach ww. Domu uczestniczyło 47 osób.

2.3. Zadania własne powiatu

2.3.1. Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne jest świadczone, bez względu na posiadany dochód, osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Poradnictwo specjalistyczne realizowane jest głównie przez pracowników Ośrodka Interwencji Kryzysowej, porady prawne udzielane są również przez prawników Działu Specjalistycznego Poradnictwa Socjalnego.

W 2017 r. udzielono następujących porad:

1. Poradnictwo psychologiczne - udzielono 2 540 porad psychologicznych 1 112 osobom i rodzinom (w rodzinach było 2 980 osób). Zakres porad z jakimi zgłaszali się klienci obejmował problemy związane z przemocą w rodzinie (pomoc osobom doświadczającym przemocy, jak i stosującym przemoc w rodzinie), wydarzeniami traumatycznymi (wypadki komunikacyjne, pożar, utrata pracy, utrata bliskiej osoby), przeżywanie żałoby, myśli i tendencje samobójcze, zaburzenia emocjonalne.
2. Poradnictwo rodzinne - udzielono 1 941 porad rodzinnych 831 osobom/rodzinom (2 237 osób w rodzinie). Porady dotyczyły problemów związanych z konfliktem małżeńskim/w konkubinacie lub rodzinnym, konfliktem z dorosłymi dziećmi, przemocą ze strony bliskich, rozwodów, separacji i samotności.
3. Poradnictwo mieszkaniowe i socjalne - udzielono 309 porad socjalnych i w sprawach mieszkaniowych 152 rodzinom (468 osób w rodzinie). Sprawy z jakimi zgłaszali się klienci dotyczyły wynajmu mieszkań z zasobów miasta, bezdomności, bezrobocia, ubóstwa, złych warunków mieszkaniowych, eksmisji, problemów ludzi starszych, wsparcia kobiet w ciąży.
4. Poradnictwo prawne - w OIK udzielono 1 213 porad prawnych 693 osobom/rodzinom (1 795 osób w rodzinie). Większość z nich dotyczyła prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa spadkowego oraz prawa karnego z zakresu przemocy w rodzinie. Ponadto prawnicy Działu Specjalistycznego Poradnictwa Socjalnego udzielili 82 porady prawne 82 osobom/rodzinom (200 osób w rodzinie), przy czym dotyczyły one tematyki prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego i ochrony praw lokatorów.
5. Terapia par i małżeństw - uczestniczyło 80 osób, odbyło się 120 spotkań.

2.3.2. Domy pomocy społecznej

MOPR w Białymstoku realizując zadania ustawowe w zakresie zapewnienia opieki w domach pomocy społecznej osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych wydał 50 postanowień i 240 decyzji administracyjnych.

Tabela Nr 10. Domy Pomocy Społecznej - statystyka wydanych decyzji/postanowień

Rodzaj orzeczenia	DPS Świerkowa	DPS Baranowicka (w tym Filia w Bobrowej)	Dom Opieki Społecznej Proletariacka	DPS na terenie innych powiatów	Krajowy Ośrodek Mieszkalno-Rehabilitacyjny	Ogółem
Decyzje kierujące, w tym zmiany decyzji kierujących	76	11	35	122	19	263
Decyzje umieszczające	44	12	32	x	x	88
Decyzje w sprawie opłaty	134	290	65	252	x	741
Decyzje wygaszające	64	12	7	65	0	148
Ogółem liczba decyzji	318	325	139	439	19	1 240
Postanowienia	4	1	0	45	0	50

W 2017 r. do domów pomocy społecznej skierowano 161 osób (68 osób do domów funkcjonujących na terenie Miasta Białostok, 93 osób do DPS na terenie innych powiatów), w tym 29 osób do domów pomocy społecznej dla przewlekle psychicznie chorych. W domach pomocy społecznej umieszczono łącznie 117 osób. Natomiast na umieszczenie w domach pomocy społecznej (stan na dzień 31.12.2017 r.) oczekuje łącznie 81 mieszkańców Miasta Białegostoku, w tym 13 osób ma zapewnioną opiekę (przebywają w domach pomocy społecznej innych niż docelowy).

Tabela Nr 11. Liczba osób skierowanych do domów pomocy społecznej w 2017 r.

Wyszczególnienie	DPS Świerkowa	DPS Baranowicka	DPS na terenie innych powiatów	Ogółem
Osoby somatycznie chore	60	0	60	120
Osoby psychicznie chore	0	0	29	29
Osoby niepełnosprawne intelektualnie	0	8	4	12
Ogółem	60	8	93	161

Tabela Nr 12. Liczba osób (mieszkańców Białegostoku) umieszczonych w domach pomocy społecznej w 2017 r.

Wyszczególnienie	DPS Świerkowa	DPS Baranowicka	DPS Baranowicka Filia w Bobrowej	DPS na terenie innych powiatów	Ogółem
Osoby somatycznie chore i w podeszłym wieku	41	x	x	53	94
Osoby psychicznie chore	x	x	3	16	19
Osoby niepełnosprawne intelektualnie	x	3	x	1	4
Ogółem	41	3	3	70	117

Tabela Nr 13. Liczba osób oczekujących na umieszczenie w domach pomocy społecznej - stan na 31.12.2017 r.

Wyszczególnienie	DPS Świerkowa	DPS Baranowicka	DPS Baranowicka Filia w Bobrowej	DPS na terenie innych powiatów	Ogółem
Osoby somatycznie chore	25	x	x	15	40
Osoby psychicznie chore	x	x	3	25	28
Osoby niepełnosprawne intelektualnie	x	12	x	1	13
Ogółem	25	12	3	41	81

Odpłatność Gminy za pobyt mieszkańców Miasta Białystok przebywających w domach pomocy społecznej w okresie I-XII.2017 r. wyniosła 16 081 657 zł za 599 osób, którym przyznano decyzją świadczenie.

Tabela Nr 14. Odpłatność Gminy za pobyt mieszkańców Miasta Białystok przebywających w domach pomocy społecznej w okresie I-XII 2017 r.

Odpłatność za pobyt mieszkańców Miasta Białystok przebywających w domach pomocy społecznej	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
na terenie innych powiatów	344	3 447	8 798 015	344	344
			zwroty 53 919		
			umowy 48 127		
			decyzje 64 206		
			8 631 762		
DPS Baranowicka 203	76	849	3 115 775	76	76
			umowy 15 673		
			decyzje 112		
DPS Świerkowa 9	179	1 719	4 426 796	179	179
			umowy 62 476		
			decyzje 14 415		
Ogółem	599	6 015	16 081 657	599	599

W 2017 r. podpisano 8 umów i 9 aneksów do umów z osobami zobowiązanymi do ponoszenia opłat za pobyt bliskich w domach pomocy społecznej oraz zawarto 2 porozumienia w sprawie rozwiązania umów zawartych z osobami zobowiązanymi do wnoszenia opłat za pobyt bliskich w domach pomocy społecznej.

Tabela Nr 15. Liczba umów, aneksów do umów oraz porozumień zawartych w sprawie ponoszenia opłaty za pobyt

Liczba zawartych	DPS ul. Świerkowa	DPS ul. Baranowicka	Dom Opieki Społecznej ul. Proletariacka	DPS na terenie innych powiatów	Ogółem
Umów	1	0	3	4	8
Aneksów	1	4	0	4	9
Porozumień	0	1	0	1	2
Ogółem	2	5	3	9	19

Na terenie Miasta Białystok funkcjonuje:

1. Dom Pomocy Społecznej przy ul. Świerkowej 9 dla osób przewlekle somatycznie chorych (dysponuje 188 miejscami). Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca domu od 1.04.2016 r. do 31.03.2017 r. wynosił 3 321 zł; od 1.04.2017 r. - 3 374 zł.

2. Dom Pomocy Społecznej przy ul. Baranowickiej 203 z Filią w Bobrowej. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca od 1.04.2016 r. do 31.03.2017 r. wynosił 4 335 zł; od 1.04.2017 r. - 4 279 zł.

Dom dysponuje łącznie 306 miejscami, w tym:

- 102 dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie,
- 168 dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie,
- 36 dla osób przewlekle psychicznie chorych - Filia w Bobrowej.

3. Dom Opieki Społecznej Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek od Cierpiących ul. Proletariacka 8 dysponuje 25 miejscami. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 2017 r. wynosi 2 667 zł.

W 2017 r. MOPR podejmował działania związane z zapewnieniem opieki w domach pomocy społecznej:

- złożył w sądzie 25 wniosków o wydanie postanowień w sprawie skierowania osób bezwzględnie wymagających pomocy, a niewyrażających zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej,
- co 6 miesięcy (oraz w miarę potrzeb) dokonywał z urzędu analizy sytuacji dochodowej mieszkańców domów pomocy społecznej oraz osób zobowiązanych do ponoszenia opłaty za pobyt w ww. domach.

2.3.3. Osoby usamodzielniane na podstawie ustawy o pomocy społecznej

1. Pomoc przyznana osobom usamodzielnianym na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Tabela Nr 16. Usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki		Pomoc pieniężna na usamodzielnienie		Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej		Razem
Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Kwota świadczeń łącznie (w zł)
8	29 463	6	29 274	4	10 000	68 737

Tabela Nr 17. Usamodzielniani wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki		Pomoc pieniężna na usamodzielnienie		Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej		Razem
Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Kwota świadczeń łącznie (w zł)
4	12 207	1	6 888	1	2 500	21 595

2. Pomoc przyznana osobom usamodzielnianym na podstawie ustawy o pomocy społecznej - art. 88 ust. 1. Pomoc z tytułu usamodzielnienia przysługuje wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz placówki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę oraz młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Tabela Nr 18. Pomoc przyznana osobom usamodzielnianym na podstawie ustawy o pomocy społecznej - art. 88 ust. 1

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki		Pomoc pieniężna na usamodzielnienie		Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej		Razem
Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Kwota świadczeń łącznie (w zł)
20	73 464	1	5 166	1	12 500	91 130

2.3.4. Mieszkania chronione

W Białymstoku funkcjonuje 5 mieszkań chronionych przeznaczonych dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek określonych w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Mieszkania chronione zlokalizowane są przy ulicach:

- Pułaskiego 63 m. 56,
- Waszyngtona 22 m. 74,
- Białówny 1 m. 1,
- Komisji Edukacji Narodowej 9 m. 3,
- Pietkiewicza 6D m. 92.

W mieszkaniach chronionych zamieszkiwało 26 usamodzielnianych wychowanków. Na utrzymanie mieszkań chronionych w 2017 r. wydatkowano kwotę 82 026 zł. Wychowankowie partycypowali w kosztach utrzymania mieszkania w wysokości zależnej od dochodu własnego. Z tego tytułu uzyskano kwotę 16 221 zł.

2.3.5. Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Ośrodek Interwencji Kryzysowej, prowadzony przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku, jest ośrodkiem o zasięgu lokalnym, którego podstawowe zadanie to podejmowanie działań profilaktycznych i interwencyjnych w sytuacji nagłego lub przewlekłego kryzysu spowodowanego m.in. przemocą domową, tragicznym wydarzeniem życiowym (utrata, osierocenie, żałoba), problemem samobójstwa, kryzysem małżeńskim, trudnościami wychowawczymi, kryzysem spowodowanym ubóstwem, bezrobociem, długotrwałą chorobą, bezradnością.

Ośrodek obsługuje teren miasta Białystok i służy pomocą każdemu, kto znajdzie się w stanie kryzysu. Po zdiagnozowaniu sytuacji, ustalana jest najbardziej odpowiednia forma pomocy i miejsce jej uzyskania. Pierwsza pomoc obejmuje wsparcie psychologiczne, możliwość odreagowania trudnych emocji i w razie potrzeby udzielenie schronienia.

Do zadań Ośrodka należy:

- interwencja kryzysowa, również w miejscu zamieszkania osoby zwracającej się o pomoc,
- specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, socjalne, rodzinne i prawne,
- prowadzenie całonocnych dyżurów interwencyjnych,
- terapia osób w kryzysie (indywidualna i rodzinna),
- zapewnienie czasowego pobytu kobietom oraz kobietom z dziećmi znajdującym się w sytuacji kryzysowej, w tym w sytuacji zagrożenia życia bądź bezpieczeństwa spowodowanego przemocą domową,
- prowadzenie tematycznych grup terapeutycznych oraz grup wsparcia,
- prowadzenie działań korekcyjno-edukacyjnych w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- pomoc psychologiczna i socjoterapeutyczna dla dzieci,
- tworzenie systemu wsparcia społecznego dla osób w sytuacji kryzysowej oraz rodzin znajdujących się w izolacji społecznej,
- współpraca z instytucjami i organizacjami na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- organizowanie i współorganizowanie akcji mających na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie,
- interwencje w sytuacjach wydarzeń traumatycznych w skali masowej.

Tabela Nr 19. Formy pomocy realizowane przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2017 r.

Lp.	Forma pomocy - zadania własne powiatu	Liczba osób objętych pomocą
1.	Interwencja kryzysowa - pomoc doraźna i terapeutyczna	1 852
2.	Poradnictwo psychologiczne	987
3.	Poradnictwo rodzinne	831
4.	Poradnictwo prawne	693
5.	Poradnictwo socjalne (w tym mieszkaniowe)	152
6.	Poradnictwo psychologiczne dla dzieci i młodzieży	125
7.	Praca z osobami stosującymi przemoc	104
8.	Schronienie w hostelu (kobiety i dzieci)	80
9.	Grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy	31
10.	Grupy korekcyjno-edukacyjne dla OSP	40
11.	Grupy socjoterapeutyczne (dzieci i rodzice)	28
12.	Trening zastępowania agresji	10
13.	Trening Umiejętności Społecznych	19
14.	Warsztaty „Szkoła dla Rodziców”	22
15.	Spotkania psychoedukacyjne dla rozwodzących się rodziców	102

16.	Grupa edukacyjno-relaksacyjna	12
17.	Terapia par i rodzin	80

Interwencja kryzysowa i poradnictwo specjalistyczne

W 2017 r. przeprowadzono 9 688 interwencji. Z pomocy OIK skorzystały łącznie 1 852 osoby, w tym 125 dzieci.

Tabela Nr 20. Problemy zgłaszane przez osoby korzystające z pomocy OIK*

Zgłaszane problemy	Liczba osób	Liczba interwencji
Konflikt małżeński i w konkubinacie	501	1 508
Konflikt rodzinny	435	1 230
Przemoc ze strony bliskich	397	1 038
Problemy wychowawcze	376	764
Trudności z funkcjonowaniem w życiu codziennym	363	1 121
Rozwód	260	668
Zaburzenia psychiczne	208	453
Problemy emocjonalne	170	311
Współuzależnienie od alkoholu	166	332
Choroba	144	293
Długi	128	263
Alkoholizm własny	125	329
Stosowanie przemocy	104	423
Wydarzenie traumatyczne	97	243
Bezrobocie	93	268
Trudności szkolne	84	264
Rozstanie z bliską osobą	82	146
Trudności adaptacyjne	76	152
DDA (dorosłe dziecko alkoholika)	75	214
Problemy dorastania	74	162
Bezdomność	65	280
Separacja	62	153
Odzyskanie władzy rodzicielskiej	58	148
Konflikt z dorosłymi dziećmi	54	148
Zdrada partnerska	48	97
Utrata bliskiej osoby	47	138
Samotność	47	95
Ubóstwo	42	134
Uzależnienie od leków, hazardu	42	89
Dziecko alkoholika	42	85
Uzależnienie od narkotyków	42	80
Przemoc ze strony obcych	41	129
Myśli samobójcze	34	135
Złe warunki mieszkaniowe	25	86
Zagrożenie eksmisją	23	58
Eksmisja	15	44
Kryzys wartości	13	45
Konflikt z zakładem pracy	12	28
Utrata pracy	9	19
Tendencje samobójcze	8	35
Stan po próbie samobójstwa	5	32
Izolacja	3	12

*Zestawienie obejmuje zarówno problemy zgłaszane jako podstawowe, jak również współwystępujące, które złożyły się na nasilenie sytuacji kryzysowej

W ramach poradnictwa specjalistycznego udzielono:

- 2 018 porad psychologicznych 987 osobom dorosłym,
- 522 konsultacje psychologiczne dla 125 dzieci i młodzieży,
- 1 941 porad rodzinnych 831 osobom,
- 1 213 porad prawnych 693 osobom,
- 309 porad socjalnych i w sprawach mieszkaniowych 152 osobom,
- 120 spotkań w ramach terapii par i małżeństw, w których uczestniczyło 80 osób.

Udzielanie schronienia kobietom oraz kobietom z dziećmi

Ośrodek Interwencji Kryzysowej prowadzi hostel z 15 miejscami. W 2017 roku udzielił schronienia 80 osobom, w tym 47 kobietom i 33 dzieciom. Z powodu doświadczania przemocy przyjęto 48 osób (26 kobiet i 22 dzieci). Okres pobytu w hostelu OIK wynosił 14 dni, w wyjątkowych sytuacjach był przedłużany do trzech miesięcy. Średni czas pobytu wynosił 33 dni. Trzy razy wystąpiono o zwrot kosztów pobytu do gminy, w której osoby przyjęte do hostelu miały ostatnie miejsce zameldowania.

Prowadzenie grup wsparcia, socjoterapeutycznych, edukacyjnych i psychoedukacyjnych

1. Grupy wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy w relacjach rodzinnych
Celem zajęć grupowych było udzielenie wsparcia psychologicznego osobom doświadczającym przemocy oraz doskonalenie umiejętności radzenia sobie z tym problemem, umiejętności wydobywania własnych zasobów i umacniania poczucia własnej wartości, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji oraz radzenia sobie ze stresem. W 2017 roku kontynuowano pracę grupy, która rozpoczęła się we wrześniu 2016 r. (zakończyła w czerwcu 2017 r.). Następna grupa rozpoczęła pracę w październiku 2017 r., a planowany jej termin zakończenia to czerwiec 2018 r. W 2017 roku odbyło się łącznie 30 spotkań, w których uczestniczyło 31 osób.
2. Grupy socjoterapeutyczne dla dzieci w wieku 8-12 lat
Podczas spotkań realizowane były cele terapeutyczne, edukacyjne oraz poznawcze ukierunkowane na likwidowanie skutków urazu związanego z byciem świadkiem i ofiarą przemocy domowej, urazu spowodowanego rozwodem rodziców czy wychowywania się w rodzinie alkoholowej. Realizowane zadania służyły budowaniu więzi w grupie oraz atmosfery zaufania i bezpieczeństwa, rozpoznawaniu i nazywaniu uczuć, nabywaniu umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami, rozwiązywaniu konfliktów, budowaniu pozytywnego i adekwatnego obrazu siebie, poznawaniu pozytywnych form spędzania wolnego czasu. W 2017 r. kontynuowano zajęcia grupy socjoterapeutycznej, które rozpoczęły się we wrześniu 2016 r., a zakończyły w czerwcu 2017 r. Od października 2017 r. rozpoczęły się spotkania kolejnej grupy, które zakończą się w czerwcu 2018 r. Łącznie odbyło się 40 spotkań, w których uczestniczyło 16 dzieci.
3. Grupa edukacyjna dla rodziców dzieci uczestniczących w grupie socjoterapeutycznej
W 2017 r. objęto oddziaływaniami wychowawczymi 12 rodziców dzieci - uczestników grupy socjoterapeutycznej. Rodzice uczestniczyli w 4 spotkaniach edukacyjnych. Czworo rodziców zdecydowało się na poszerzenie kompetencji poprzez udział w „Szkoła dla Rodziców”.
4. Trening zastępowania agresji
W ramach pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży w I połowie 2017 r. odbyły się zajęcia dla dzieci - Trening Zastępowania Agresji (w 16 spotkaniach wzięło udział 10 dzieci).
5. Trening Umiejętności Społecznych
Zajęcia TUS prowadzone były w ramach pomocy psychologicznej dla dzieci w wieku od 5 do 8 lat. W pierwszej połowie roku w 5 spotkaniach wzięło udział 10 dzieci w wieku 5-7 lat. Zajęcia obejmowały również 2 spotkania z rodzicami. W drugim półroczu pomocą objęto 9 dzieci w wieku 6-8 lat. Odbyły się 4 spotkania z dziećmi i 1 z rodzicami. Warsztaty zakończą się w roku 2018 (6 spotkań).
6. Zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców pn. „Szkoła dla Rodziców”
W 2017 roku odbyły się dwie edycje warsztatów psychoedukacyjnych „Szkoła dla rodziców”. Każda edycja składała się z 10 spotkań po 4 godziny każde. Były one adresowane do wszystkich chętnych rodziców/opiekunów. Do warsztatów zakwalifikowały się 22 osoby. „Szkoła dla Rodziców” ukończyło 14 osób. Celem warsztatów było doskonalenie umiejętności wychowawczych poprzez budowanie relacji dorosły - dziecko opartej na dialogu, okazywanie szacunku dla uczuć i potrzeb dziecka, akceptowanie trudności i ograniczeń, obdarzanie zaufaniem, dostrzeganie starań i mocnych stron dziecka, egzekwowanie wymagań, pozwalanie na ponoszenie przez dziecko konsekwencji własnych zachowań.
7. Cykl spotkań psychoedukacyjnych dla rodziców „Wsparcie dziecka w sytuacji rozwodu”
Cykl spotkań psychoedukacyjnych dla rodziców, którzy planują rozstanie się, są w trakcie rozwodu, czy już po rozwodzie. Spotkania miały na celu uświadomienie rodzicom, jakie kroki warto podjąć, aby pomóc dzieciom przetrwać ten trudny czas i uporać się z bolesną dla wszystkich sytuacją kryzysową. Cały cykl składał się z czterech spotkań tematycznych:
 - Kryzysy rozwojowe rodziny,
 - Dziecko wobec rozwodu rodziców,
 - Rozwód w świetle prawa,
 - Rekonstrukcja więzi rodzinnych po rozwodzie.W okresie sprawozdawczym z tego typu psychoedukacji skorzystało 102 klientów.

8. Grupa edukacyjno-relaksacyjna dla osób zmagających się ze stresem i zaburzeniami lękowymi
Jest to oferta OIK przewidziana dla osób, które nie potrafią radzić sobie ze stresem i lękami. W roku 2017 odbyły się dwa cykle spotkań: pierwszy cykl (rozszerzony) składał się z 10 spotkań, zaś drugi z 8 spotkań. Warsztaty zawierały oprócz edukacji, dotyczącej m.in. stresu, zaburzeń lękowych, czy budowania kontaktu z własnymi emocjami i ich kontrolowanego wyrażania, również trening oswojania stresu oraz ćwiczenia relaksacyjne. Łącznie w obu cyklach wzięło udział 12 osób.

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc

Głównym celem programu jest powstrzymanie osób stosujących przemoc w rodzinie przed kontynuacją takich zachowań, spowodowanie zmiany postaw, zwiększenie ich wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie oraz zdolności samokontroli agresywnych zachowań, zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy, zwiększenie zdolności do konstruktywnego współżycia w rodzinie.

W 2017 r. odbyły się łącznie cztery edycje Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc, w tym dwie w Areszcie Śledczym w Białymstoku.

1. Grupy korekcyjno-edukacyjne prowadzone w warunkach wolnościowych

W 2017 r. prowadzono dwie tego typu edycje Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie. Odbyło się łącznie 30 spotkań grupowych oraz 48 spotkań indywidualnych. W oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych uczestniczyły łącznie 24 osoby, z czego 16 otrzymało zaświadczenia ukończenia Programu. Na potrzeby realizacji Programu były wynajmowane sale w Białostockim Ośrodku Sportu i Rekreacji przy ul. Włókienniczej 4.

2. Grupa korekcyjno-edukacyjna w Areszcie Śledczym

W roku 2017 w Areszcie Śledczym w Białymstoku na podstawie zawartego Porozumienia odbyły się dwa cykle spotkań w ramach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla mężczyzn. Do Programu w Areszcie Śledczym zakwalifikowało się 16 osób. Zrealizowano 30 spotkań grupowych, z których każde trwało 4 godziny edukacyjne. Ponadto uczestnicy Programu mieli możliwość spotkań indywidualnych. Odbyły się 32 godzinne spotkania indywidualne. Program ukończyło 14 osadzonych.

Procedura „Niebieskie Karty” oraz uczestnictwo w spotkaniach grup roboczych

W 2017 r. specjaliści Ośrodka Interwencji Kryzysowej uczestniczyli w 535 posiedzeniach grup roboczych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie (w ramach 392 procedur „Niebieskie Karty”). W 17 przypadkach taka procedura została wszczęta przez pracowników Ośrodka.

Działalność informacyjna i profilaktyczna OIK

- prowadzenie dla osadzonych w Areszcie Śledczym w Białymstoku zajęć informacyjno-profilaktycznych dotyczących problemów uzależnienia oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- wystąpienie z prelekcją „Praktyczne aspekty związane z udzielaniem pomocy psychologicznej w sytuacjach kryzysowych” na konferencji pn. „Teoria i praktyka interwencyjnej pomocy psychologicznej w sytuacjach masowych wydarzeń traumatycznych na podstawie procedur zarządzania kryzysowego” organizowanej przez Podlaski Urząd Wojewódzki,
- we współpracy z Komendą Miejską Policji dyżury informacyjne w Punktach Konsultacyjnych w ramach Światowego Dnia Sprzeciwu Wobec Bicia Dzieci,
- dyżury informacyjne pracownika socjalnego i specjalisty pracy z rodziną w ramach „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepiętstwem” we współpracy z Ośrodkiem Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przepiętstwem,
- wizyta studyjna w OIK studentów i wykładowców Uniwersytetu w Białymstoku oraz studentów i wykładowców UC Leuven-Limburg (Belgia) w ramach międzynarodowego programu International Week Poland-Belgium,
- zajęcia na terenie OIK ze studentami Wydziału Pedagogiki i Psychologii, dotyczące zasad działania OIK, specyfiki pracy, metod pracy, programów oddziaływania, charakterystyki osób zgłaszających się po pomoc (w roku 2017 odbyło się 5 spotkań ze studentami),
- odbycie stażu przez pielęgniarki w ramach specjalizacji „Pielęgniarstwo rodzinne dla pielęgniarek”.

Spotkania superwizyjne

Pracownicy OIK korzystali ze spotkań superwizyjnych. Podczas tych spotkań omawiane były bieżące sprawy oraz trudności z jakimi spotykają się pracownicy podczas pracy z klientami. Były one finansowane przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białymstoku (odbyło się 8 spotkań).

2.4. Pomoc cudzoziemcom - zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat

Pomoc dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą odbywa się w ramach indywidualnego programu integracji (IPI), przy czym jest on uzgadniany między Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Białymstoku a cudzoziemcem i podlega akceptacji Wojewody Podlaskiego. Wspieranie procesu integracji w ramach IPI trwa przez okres do 12 miesięcy. Środki na realizację programu przekazuje wojewoda. Przyznawane w ramach programu świadczenia przeznaczone są na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego.

W 2017 r. realizowano 16 Indywidualnych Programów Integracji, które obejmowały 57 osób - świadczenia pieniężne na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej, opłaty mieszkaniowe:

- 11 programów z cudzoziemcami posiadającymi status uchodźcy (4 osoby samotnie gospodarujące i 7 rodzin liczących łącznie 41 osób),
- 5 programów z cudzoziemcami posiadającymi ochronę uzupełniającą (2 osoby samotnie gospodarujące i 3 rodziny liczących łącznie 10 osób).

W kursach językowych uczestniczyło 19 cudzoziemców, w tym cudzoziemcy posiadający status uchodźcy - 13 osób z 7 rodzin i cudzoziemcy posiadający ochronę uzupełniającą - 2 osoby samotnie gospodarujące i 4 osoby z 3 rodzin. Organizatorem kursu języka polskiego była Fundacja DIALOG.

MOPR opłacał ubezpieczenie zdrowotne cudzoziemcom objętym indywidualnym programem integracji na podstawie przepisów o pomocy społecznej, niepodlegających obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu. Składki ubezpieczenia zdrowotnego opłacono cudzoziemcom posiadającym status uchodźcy i status ochrony uzupełniającej - 28 świadczeń.

Tabela Nr 21. Liczba świadczeniobiorców oraz koszt opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat

Formy pomocy - zadania zlecone	Liczba osób, za które opłacana była składka	Kwota świadczeń (w zł)
Opłata składki za cudzoziemców realizujących indywidualny program integracji	5	1 522

Pomoc na zasadach ogólnych ustawy o pomocy społecznej

W 2017 r. pomocą na zasadach ogólnych określonych w ustawie o pomocy społecznej objęto 105 rodzin cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą (w rodzinach tych były 262 osoby).

Tabela Nr 22. Formy świadczeń udzielanych cudzoziemcom, którym nadano status uchodźcy lub udzielono ochrony uzupełniającej

Zasiłek stały	Zasiłek okresowy	Zasiłek celowy	Zasiłek celowy na żywność „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	Obiady w szkołach
9 osób uprawnionych	101 osób/rodzin	102 osób/rodzin	102 osób/rodzin	31 rodzin (z obiadów korzystało 79 dzieci)
9 rodzin liczących 14 osób	254 osób	255 osób	255 osób	31 rodzin liczących 140 osób, w tym 92 dzieci

Ponadto z pomocy w formie zasiłków celowych dla cudzoziemców, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, skorzystało 37 osób/rodzin (w rodzinach tych były 92 osoby).

Praca socjalna

Poza prowadzeniem postępowań administracyjnych związanych z przyznawaniem świadczeń w ramach ustawy o pomocy społecznej, pracownicy socjalni Zespołu Pracowników Socjalnych Nr 11 zajmujący się pomocą cudzoziemcom, prowadzili pracę socjalną:

- 69 osób motywowano do rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białymstoku, z czego 62 zarejestrowało się jako osoby bezrobotne bądź poszukujące pracy,
- 7 osobom udzielono pomocy w znalezieniu szkoleń z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej, z czego 2 uczestniczyły w szkoleniach,

- 7 osób skierowano do Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w celu wystąpienia o uzyskanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, w tym 6 osób zgłosiło się, a 4 uzyskało orzeczenie o stopniu niepełnosprawności,
- 3 osobom udzielono pomocy w rozpoczęciu leczenia psychiatrycznego, z czego 2 podjęły leczenie,
- 359 osób skierowano do organizacji pozarządowych w celu uzyskania dodatkowej pomocy,
- 115 osobom udzielono pomocy w uzyskaniu dodatku mieszkaniowego i energetycznego, z czego 106 osobom przyznano dodatek mieszkaniowy i/lub energetyczny,
- 15 osobom udzielono pomocy w ubieganiu się o lokal socjalny/komunalny (2 osobom przyznano lokal),
- 65 osobom udzielono pomocy w uzyskaniu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i/lub świadczeń z funduszu alimentacyjnego, z czego 62 osoby uzyskały powyższe świadczenia.

Ponadto pracownicy socjalni udzielali wsparcia m.in. w następującym zakresie:

- wypełnianie dokumentów i pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomoc w wyborze lekarza pierwszego kontaktu i ustalaniu wizyt lekarskich,
- pomoc w uzyskaniu nr PESEL,
- pomoc w uzyskaniu kart pobytu,
- współpraca ze szkołami, do których uczęszczają dzieci cudzoziemców, w tym w zakresie uzyskania stypendiów szkolnych,
- monitorowanie nauki języka polskiego,
- pomoc w znalezieniu szkoleń zawodowych i motywowanie do aktywizacji społeczno-zawodowej,
- pomoc w zakupie biletów miesięcznych i uzyskaniu Karty Dużej Rodziny,
- pomoc w korzystaniu z leczenia, w tym w poradniach specjalistycznych,
- kontakt z właścicielami mieszkań w celu sprawdzenia systematyczności regulowania przez cudzoziemców opłat związanych z wynajęciem mieszkań,
- wydawanie skierowań w celu uzyskania artykułów żywnościowych w ramach FEAD,
- wyjaśnianie polskich realiów i zasad funkcjonowania urzędów, firm, polskich regulacji prawnych, różnic kulturowych i religijnych, praw i obowiązków obywateli, zawierania małżeństw, opieki nad dziećmi.

Współpraca z podmiotami zewnętrznymi

Pomoc cudzoziemcom posiadającym status uchodźcy, ochronę uzupełniającą, zgodę na pobyt tolerowany, zgodę na pobyt ze względów humanitarnych była realizowana we współpracy z Fundacją DIALOG oraz Centrum Pomocy Migrantom i Uchodźcom Caritas Archidiecezji Białostockiej, Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie DROGA, Stowarzyszeniem „Ku Dobrej Nadziei”, szkołami i przedszkolami oraz Ośrodkiem dla Uchodźców Urzędu do spraw Cudzoziemców „Budowlani”.

II. DZIAŁANIA AKTYWIZACYJNE I REINTEGRACYJNE NA RZECZ OSÓB I RODZIN

1. Pomoc osobom bezrobotnym i nieaktywnym zawodowo zagrożonym wykluczeniem społecznym

Z powodu pozostawania w trudnej sytuacji życiowej pomocą społeczną w 2017 r. objęto ogółem 8 955 osób i rodzin (12 473 osoby w rodzinach), spośród nich 3 698 to osoby i rodziny (7 240 osób w rodzinach), w których głównym problemem było bezrobocie. W roku sprawozdawczym, mimo spadku liczby osób bezrobotnych, było ono w dalszym ciągu wiodącą przyczyną korzystania z pomocy społecznej (wystąpiło u około 41% osób i rodzin objętych wsparciem). Bezrobocie, a szczególnie długotrwałe, od wielu lat jest jednym z głównych czynników trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Białegostoku. Osobom i rodzinom z problemem bezrobocia udzielano także pomocy w formie zasiłków celowych m.in. na zakup odzieży, obuwia, środków czystości, żywności, leków, na opłaty mieszkaniowe, na opał oraz pomocy w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Oprócz pomocy finansowej znaczącym wsparciem skierowanym przez MOPR do osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo były m.in. poniższe działania aktywizacyjne:

1. Na podstawie Porozumienia nr 8/PSU/FP/2017 zawartego pomiędzy MOPR a Powiatowym Urzędem Pracy w Białymstoku 32 osoby bezrobotne wykonywały prace społecznie użyteczne. Prace te były realizowane w instytucjach publicznych na terenie Miasta Białegostoku tj. żłobkach, przedszkolach, domach pomocy społecznej, szpitalu miejskim, placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W trakcie trwania porozumienia z wykonywania prac zrezygnowały 4 osoby, w tym 1 jako przyczynę wskazała podjęcie zatrudnienia. Kwota wypłaconych świadczeń za wykonywanie prac społecznie użytecznych wyniosła 75 954 zł, w tym refundacja Powiatowego Urzędu Pracy w Białymstoku - 45 553 zł.
2. 116 osób skierowano do udziału w zajęciach Centrum Integracji Społecznej prowadzonych przez: Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”, Stowarzyszenie na rzecz rodziny i osób zagrożonych

wykluczeniem społecznym HOLOS; do uczestnictwa w CIS w 2017 r. przyjęto 46 osób. Oprócz nich 22 osoby przyjęte w poprzednich latach kontynuowały udział w Centrum w 2017 r. Spośród wszystkich uczestników 32 osoby zrealizowały działania w CIS, 10 osób zrezygnowało z udziału, a 26 osób będzie kontynuowało działania w 2018 r.

3. 48 osób skierowano do udziału w Klubie Integracji Społecznej prowadzonym przez Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Droga”, z tego 43 osoby przyjęto do KIS. Spośród nich 13 osób zrealizowało działania, 3 osoby zrezygnowały z KIS, natomiast 27 osób będzie kontynuować zajęcia w 2018 r.
4. 581 osób skierowano do pracodawców oferujących pracę, z czego 122 osoby podjęły zatrudnienie w wyniku upowszechniania przez pracowników socjalnych ofert pracy oraz informowania o wolnych miejscach pracy, 26 osób odmówiło podjęcia pracy.
5. 716 osób motywowano do rejestracji w urzędzie pracy, z czego 558 osób zarejestrowało się, uzyskując status osoby bezrobotnej bądź poszukującej pracy.
6. 777 osobom udzielono pomocy w znalezieniu szkoleń z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej, z czego 241 osób uczestniczyło w kursach (spośród nich 97 osób ukończyło kurs/szkolenie, 111 osób zrezygnowało z udziału), następnie 50 osób podjęło zatrudnienie.

Osoby bezrobotne były aktywizowane przez pracowników socjalnych MOPR m.in. poprzez: kierowanie na różne kursy i szkolenia, wskazywanie możliwości podwyższenia wykształcenia w wyniku podjęcia nauki w szkołach, korzystanie z pomocy doradcy zawodowego, korzystanie z oferty Ochotniczych Hufców Pracy, motywowanie do utrzymywania kontaktu z urzędem pracy i zgłaszania gotowości do podejmowania szkoleń, motywowanie do ewidencjonowania kontaktów z pracodawcami poprzez prowadzenie kart aktywności bezrobotnego, wspólną - wraz z bezrobotnym - analizę prowadzonych kart pod kątem przekwalifikowania. Upowszechniano oferty pracy, którymi dysponował Powiatowy i Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, kierowano do Centrum Edukacji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych w Białymstoku oraz Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku realizujących działania aktywizacji zawodowej.

2. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością

Zadania z zakresu zapewnienia pomocy, której celem jest bezpieczeństwo socjalne osób bezdomnych oraz zagrożonych bezdomnością MOPR realizuje we współpracy z podmiotami świadczącymi pomoc na rzecz tej grupy społecznej. Szczególne nasilenie działań nakierowanych na pomoc osobom bezdomnym następuje w okresie jesienno-zimowym, gdyż niekorzystne warunki pogodowe (m.in. intensywne opady śniegu, bardzo niskie temperatury powietrza) potęgują zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego.

W 2017 r. pomocą objęto 420 osób bezdomnych. Realizowano 70 indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności (24 z nich zawarto w 2017 r., 46 w poprzednich latach i kontynuowano w roku 2017). Realizację 36 programów zakończono, 7 programów osoby bezdomne zerwały, natomiast 27 programów będzie kontynuowana w 2018 r.

Dzięki wsparciu MOPR i innych podmiotów, z którymi współpracowali pracownicy socjalni, z bezdomności wyszło 75 osób bezdomnych (w tym 6 osób otrzymało lokal z ZMK, 22 osoby ze względu na potrzebę zapewnienia całonocnej opieki zostało umieszczonych w domach pomocy społecznej).

W 2017 r. na koszt MOPR zorganizowano pochówek 9 osobom bezdomnym, ponadto 2 pochówkami osób bezdomnych zajęły się rodziny zmarłych.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku podejmował szereg działań na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin z problemem bezdomności, m.in.:

- prowadzono pracę socjalną z 420 osobami, przy czym 296 osób korzystało również z innych form pomocy, a 124 osobom świadczone wyłącznie pracę socjalną,
- opracowano ulotkę zawierającą informacje gdzie osoba bezdomna może się zgłosić po pomoc, z jakich form wsparcia na terenie miasta Białegostoku skorzystać; informator wskazuje także adresy i telefony, gdzie mieszkańcy Białegostoku mogą zgłaszać potrzebę udzielenia pomocy osobie bezdomnej,
- udzielano pomocy:
 - schronienie w noclegowni i ogrzewalni uzyskało 131 osób,
 - posiłki - 108 osób (pomoc w uzyskaniu posiłków wydawanych w organizacjach pozarządowych),
 - posiłki przyznane w Dziennym Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku - 123 osób (posiłki przyznane decyzją MOPR),
 - pomoc w uzyskaniu ubrania dostosowanego do pory roku (udzielona przez organizacje pozarządowe, organizacje działające przy kościołach i inne podmioty) - 144 osoby;
- przyznano wsparcie pieniężne w formie:
 - zasiłku stałego - 99 osób,
 - zasiłku okresowego - 255 osób,
 - zasiłku celowego - 248 osoby,

- zasiłku celowego na żywność z programu rządowego - 65 osób,
 - 40 osobom wydano decyzje potwierdzające prawo do świadczeń zdrowotnych,
 - 10 osób skierowano do wykonywania prac społecznie użytecznych (3 osoby podjęły prace),
 - 14 osób skierowano do Centrum Integracji Społecznej, 13 z nich zostały przyjęte do CIS; ponadto program CIS realizowały 2 osoby, które jego realizację rozpoczęły w roku wcześniejszym,
 - 14 osób skierowano do pracodawców oferujących pracę,
 - 8 osób podjęło zatrudnienie wskutek upowszechniania przez pracowników socjalnych ofert pracy,
 - 23 osobom udzielono pomocy w znalezieniu szkolenia z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej, w tym 15 podjęło szkolenie,
 - 168 osób motywowano do rejestracji w urzędzie pracy w celu uzyskania statusu osoby bezrobotnej bądź poszukującej pracy, w tym 119 osób zarejestrowało się i uzyskało status osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy,
 - 171 osobom nadużywającym alkoholu udzielono 214 porad dotyczących uzależnienia,
 - 50 osób skierowano na terapię leczenia uzależnienia od alkoholu, z tego 29 osób podjęło terapię,
 - 46 osób zmotywowano do złożenia wniosku w Miejskim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Białymstoku w celu ustalenia stopnia niepełnosprawności, w tym 41 uzyskało orzeczenie o niepełnosprawności i na tej podstawie 29 osobom przyznano zasiłek stały,
 - 3 osoby zmotywowano do rozpoczęcia leczenia psychiatrycznego,
 - 11 osobom udzielono pomocy w uzyskaniu świadczenia rentowego lub emerytalnego, spośród nich 6 osób uzyskało świadczenie,
 - 46 osobom udzielono pomocy w uzyskaniu lokalu socjalnego/komunalnego (6 otrzymało lokal z ZMK).
- Osoby bezdomne miały możliwość uzyskania schronienia w noclegowni i ogrzewalni. Placówki te prowadzone są przez: Caritas Archidiecezji Białostockiej, Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”, Stowarzyszenie Penitencjarne „Patronat” oraz Izbę Wyrzeźwień w Białymstoku. Kobiety z dziećmi - ofiary przemocy - mogły uzyskać schronienie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.

Placówki oferujące w Białymstoku pomoc w formie schronienia osobom bezdomnym (na 31.12.2017 r.):

- Noclegownia Caritas, ul. Sienkiewicza 81/9 - 86 miejsc całodobowego pobytu dla mężczyzn,
 - Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”, ul. Grunwaldzka 76 - 16 miejsc całodobowego pobytu dla kobiet i mężczyzn,
 - Schronisko Stowarzyszenia Penitencjarnego „Patronat”, ul. Świętojańska 2A - 23 miejsca dla mężczyzn.
- Łącznie liczba miejsc całodobowego schronienia - 125.
- Noclegownia Mężczyzn Caritas, ul. Sienkiewicza 81/9 - 40 miejsc dla mężczyzn,
 - Noclegownia Kobiet Caritas ul. Raginisa 55 - 20 miejsc dla kobiet,
 - Noclegownia dla mężczyzn w Izbie Wyrzeźwień ul. Zaścianańska 84 - 20 miejsc.
- Łączna liczba miejsc w noclegowniach - 80.
- Ogrzewalnia KDN, ul. Grunwaldzka 76 - 50 miejsc dla mężczyzn i kobiet.
- Łączna liczba miejsc w ogrzewalniach - 50.

Na rzecz osób bezdomnych prowadzono również różne inne działania, m.in.:

1. W ramach współpracy z Policją i Strażą Miejską w Białymstoku odbywały się wspólne patrole w celu nawiązania kontaktu z osobami bezdomnymi i udzielenia im informacji o możliwości skorzystania z różnych form pomocy na terenie Białegostoku.
2. Pracownicy socjalni ZPS Nr 11 umieszczali w odwiedzanych niemieszkalnych miejscach przebywania osób bezdomnych ulotki/informatory o oferowanej przez Miasto Białystok pomocy.
3. Pracownicy socjalni przeprowadzili 223 rodzinne wywiady środowiskowe ze 105 osobami bezdomnymi przebywającymi na terenie miasta Białegostoku na potrzeby innych gmin (w związku z toczącymi się postępowaniami administracyjnymi dotyczącymi udzielenia pomocy przez te gminy).
4. Udzielano odpowiedzi na wnioski dotyczące osób bezdomnych, wystosowane głównie z Policji.
5. Na wnioski osób bezdomnych wydawano zaświadczenia potwierdzające ich sytuację, celem przedstawienia w zewnętrznych instytucjach i innych podmiotach.
6. W styczniu 2017 r. dokonano rozliczenia kosztów pobytu osób bezdomnych przebywających w grudniu 2016 r. w Schronisku dla Osób Bezdomnych.

3. Pomoc osobom i rodzinom, w których występuje uzależnienie od alkoholu

W Zespołach Pracowników Socjalnych Nr 1-8 prowadzone były punkty konsultacyjne dla osób z problemami alkoholowymi. W 2017 r. pracownicy socjalni udzielili osobom nadużywającym alkoholu, współuzależnionym oraz członkom ich rodzin 2 217 porad (1 525 osobom).

W ramach pracy socjalnej wykonywanej w punktach konsultacyjnych prowadzono działania:

- poradnictwo dla osób uzależnionych i ich rodzin (informowanie o możliwości i formach leczenia odwykowego),
- motywowanie osób uzależnionych do podjęcia terapii odwykowej i świadomego utrzymywania abstynencji, a następnie monitorowanie podjętych zobowiązań,
- motywowanie osób współuzależnionych do podjęcia terapii,
- systematyczne monitorowanie i wspieranie osób kontynuujących terapię odwykową,
- motywowanie do uczestnictwa w mitingach AA,
- wspieranie w zachowywaniu trzeźwości,
- kierowanie osób uzależnionych do poradni terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia oraz do klubów abstynenckich,
- sporządzanie wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białymstoku o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego osób uzależnionych,
- współpraca z MKRPA w sprawie osób zobowiązanych do leczenia odwykowego,
- sporządzanie wywiadów na potrzeby MKRPA,
- pomoc w organizowaniu życia rodzinnego i funkcjonowania społecznego - objęcie rodziny asystenturą,
- zawieranie kontraktów socjalnych dotyczących podjęcia i ukończenia leczenia odwykowego w placówkach leczenia uzależnień oraz zachowania abstynencji po jego zakończeniu,
- kontakt z kuratorami rodzinnymi, pedagogami szkolnymi, pracownikami służby zdrowia w sprawie sytuacji dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia,
- kontakt z poradniami (przy ul. Słonimskiej, Żurawiej, Storczykowej, Sukiennej, Kujawskiej, Radzywińskiej, Antoniuk Fabryczny), NZOZ, ośrodkami terapii (Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie „Droga”, Młodzieżowym Ośrodkiem Terapii i Readaptacji „ETAP”, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej), dzielnicowymi komisariatów Policji,
- przyznawanie osobom uzależnionym pomocy w formie posiłków,
- pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym w formie finansowania posiłków w przedszkolach i szkołach,
- kierowanie dzieci z rodzin z problemem alkoholowym do placówek wsparcia dziennego, w tym socjoterapeutycznych,
- pomoc w formie dofinansowania wypoczynku letniego i zimowego dzieciom i młodzieży.

ZPS Nr 11 MOPR wspierał osoby bezdomne, które mają problem z nadużywaniem alkoholu - udzielił 214 porad dla 171 osób. Ponadto skierował 50 osób na terapię, z czego 29 osób ją podjęło.

Tabela Nr 23. Praca socjalna z osobami uzależnionymi od alkoholu

Lp.	Opis pracy socjalnej	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie pracy socjalnej
1.	Skierowanie na terapię (uzależnienie od alkoholu lub innych środków)	455
1.1.	Efekt: podjęcie terapii	267
1.2.	Efekt: podjęcie terapii przez rodzinę	83
2.	Wniosek do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o przymusowe leczenie osoby uzależnionej	96
2.1.	Efekt: wyrok kierujący na leczenie przymusowe	39
2.2.	Efekt: leczenie w placówce zamkniętej	19
2.3.	Efekt: zakończył/a leczenie od uzależnienia	29
2.4.	Efekt: uczęszcza do AA	71

Osoby zgłaszające się do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w sytuacjach kryzysowych spowodowanych przemocą w rodzinie, konfliktami małżeńskimi i rodzinnymi, rozwodem lub innymi trudnościami w funkcjonowaniu w życiu codziennym dość często zgłaszały problem uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, współuzależnienia, DDA, uzależnienia od leków, hazardu lub Internetu.

Tabela Nr 24. Problemy zgłaszane w OIK dotyczące uzależnienia

L.p.	Zgłaszany problem	Liczba osób	Liczba interwencji
1.	Alkoholizm własny	125	329
2.	Współuzależnienie	166	332
3.	DDA (dorosłe dziecko alkoholika)	75	214
4.	Dziecko alkoholika	42	85

5.	Uzależnienie od narkotyków	42	80
6.	Uzależnienie od leków, hazardu, Internetu itp.	42	43

Udzielanie pomocy w sytuacjach kryzysowych najczęściej wymagało równoczesnego rozwiązywania kilku problemów, w tym bardzo często problemu uzależnienia. Stąd zgłaszające się osoby są motywowane do podjęcia leczenia w poradniach odwykowych. Ponadto dzieci objęte pomocą terapeutyczną są najczęściej nie tylko świadkami przemocy, ale również alkoholizmu i współuzależnienia. Pracownicy OIK udzielali również informacji o możliwości zobowiązania członków rodziny do leczenia odwykowego poprzez złożenie wniosku do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W ramach porozumienia zawartego z Aresztem Śledczym w Białymstoku pracownik OIK prowadził zajęcia informacyjno-profilaktyczne dla osadzonych. Dotyczyły one problematyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W ramach porozumienia odbyły się 4 cykle spotkań (każdy cykl obejmował 2 spotkania trwające po 3 godziny) dla 4 grup, w których łącznie uczestniczyły 62 osoby.

4. Pomoc osobom niepełnosprawnym

W 2017 r. w ramach pomocy osobom niepełnosprawnym i członkom ich rodzin udzielano porad socjalnych dotyczących m.in.:

- przysługujących ulg i uprawnień, w tym o dostępnych formach rehabilitacji i świadczeń pomocy społecznej,
- możliwości uzyskania pomocy rzeczowej, np. w formie żywności, paczek świątecznych w funkcjonujących na terenie miasta organizacjach pożytku publicznego,
- możliwości korzystania ze środków PFRON - przy znoszeniu barier architektonicznych, w zakresie dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych, sprzętu rehabilitacyjnego, elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, a także dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi tego sprzętu i oprogramowania,
- uzyskania wsparcia dziennego w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z chorobą Alzheimera,
- możliwości skierowania na pobyt w Środowiskowych Domach Samopomocy,
- korzystania z usług Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku,
- zasad i procedur przyznawania usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz kierowania do domu pomocy społecznej osób wymagających opieki całodobowej niemożliwej do zapewnienia w miejscu zamieszkania,
- uzyskania świadczeń opiekuńczych, tj. zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego oraz zasiłku dla opiekuna,
- uzyskania dodatków mieszkaniowych i dodatków energetycznych,
- uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, a także uprawnień do świadczeń emerytalnych i rentowych,
- możliwości korzystania z gminnego programu osłonowego w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Miasta Białegostoku,
- możliwości korzystania z pomocy asystenta oraz przewozu osoby niepełnosprawnej.

Ponadto informowano inne instytucje oraz organizacje pozarządowe o potrzebie udzielenia pomocy osobom niepełnosprawnym. We współpracy z PCK, PKPS, Caritas udzielano pomocy w formie usług opiekuńczych. W Domu Pomocy Społecznej przy ul. Baranowickiej 203 świadczone pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z chorobą Alzheimera.

MOPR w 2017 r. podejmował na rzecz osób niepełnosprawnych następujące działania:

- zgłoszono 100 dzieci niepełnosprawnych do udziału w zawodach sportowych, które odbyły się w maju i listopadzie w Zespole Szkół Katolickich w Białymstoku,
- zgłoszono 8 dzieci do projektu „Ruch jest kluczem – wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży niepełnosprawnej” realizowanego z inicjatywy Fundacji „Pomóż im”,
- udział w XII Obchodach Światowego Dnia Zespołu Downa (obchody zorganizowane zostały przez Integrujące Stowarzyszenie „Jeden Świat” im. prof. Zbigniewa Religi),
- udział w XV Marszu Godności Osób Niepełnosprawnych organizowanym przez Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Niepełnosprawnych Intelktualnie „Aktywni” oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Waldemara Kikolskiego w Białymstoku,
- współpraca z zakładami pracy oferującym pracę osobom niepełnosprawnym,
- inicjowanie i wspieranie zamierzeń mających na celu integrację osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem i wyrównywanie szans we wszystkich dziedzinach życia społecznego.

Tabela Nr 25. Wykaz działań skierowanych w ramach pracy socjalnej do osób niepełnosprawnych

Lp.	Opis pracy socjalnej	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie pracy socjalnej
1	Motywowanie do orzeczenia stopnia niepełnosprawności	624
1.1	Efekt: zgłosił/a się do MZdsOoN	519
1.2	Efekt: uzyskał/a stopień niepełnosprawności	440
1.3	Efekt: przyznano zasiłek stały	262
2	Pomoc w rozpoczęciu leczenia psychiatrycznego	47
2.1	Efekt: podjął/a leczenie psychiatryczne	38
3	Liczba wniosków skierowanych do sądu o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody	9
3.1	Efekt: sądowe skierowanie na leczenie psychiatryczne	1
4	Pomoc w uzyskaniu świadczenia rentowego lub emerytalnego	228
4.1	Efekt: uzyskał/a: rentę, emeryturę	185

Na terenie Białegostoku funkcjonuje 7 grup samopomocowych (liczba uczestników - 24), wspieranych przez ZPS Nr 9 (ds. osób niepełnosprawnych).

Działają one na terenie osiedli:

- Bacieczki i Dziesięciny (osoby z dysfunkcją narządu ruchu i upośledzeniem umysłowym),
- Białostoczek (osoby z dysfunkcją narządu ruchu i głuchonieme),
- Przyjaźń (dzieci z porażeniem mózgowym i osoby dorosłe z dysfunkcją narządu ruchu),
- Śródmieście (osoby ze schorzeniami psychicznymi i niedowidzące),
- Nowe Miasto (osoby z dysfunkcją narządu ruchu),
- Słoneczny Stok (osoby z dysfunkcją narządu ruchu),
- Starosielce (osoby z dysfunkcją narządu ruchu).

5. Pomoc osobom starszym

W strukturze MOPR funkcjonuje Samopomocowy Klub Seniora, który jest ośrodkiem wsparcia dziennego dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych. Celem działalności Klubu jest aktywizacja środowiska seniorów zmierzająca do poprawy jakości ich życia, przeciwdziałanie osamotnieniu, izolacji społecznej i zagrożeniu marginalizacją społeczną.

Z oferty różnorodnych zajęć proponowanych przez Klub Seniora w 2017 r. korzystało 178 osób.

Powyższe cele realizowano poprzez działania wspierające oraz projekty:

1. „Seniorzy Dzieciom” - celem tego projektu była integracja międzypokoleniowa dzieci i osób starszych oraz przekazanie pozytywnego wizerunku osoby starszej najmłodszym. W ramach projektu realizowano przedstawienia teatralne, w których uczestniczyło 16 seniorów i dzieci z 5 białostockich przedszkoli. Ponadto we współpracy z Przedszkolem Samorządowym Nr 10 zorganizowano akademię patriotyczną z okazji Narodowego Święta Niepodległości (uczestniczyło 37 osób). We współpracy z Przedszkolem Samorządowym Nr 58 seniorzy obejrzały jasełka w wykonaniu przedszkolaków - udział wzięły 33 osoby. Seniorzy uczestniczyli w ogólnopolskim tygodniu czytania dzieciom pod hasłem „Czytanie zbliża”.
2. „Razem Lepiej” - imprezy integracyjne, spotkania okolicznościowe:
 - Dzień Babci i Dziadka z udziałem przedszkolaków - 60 osób,
 - Bal karnawałowy na Białej - 45 osób,
 - Dzień Kobiet - 55 osób,
 - spotkanie Wielkanocne - 57 osób,
 - majówka w ogrodzie - 56 osób,
 - bal Seniora zorganizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem „My Dla Innych” - 65 osób,
 - zabawa andrzejkowa - 55 osób,
 - spotkanie oplatkowe - 66 osób,
 - imprezy imieninowe (uczestniczyło od 15 do 35 osób).
3. „Akademia twórczej jesieni” - w ramach projektu odbyły się:
 - zajęcia integracyjne (4 razy w tygodniu) - miały na celu integrację i aktywizację grupy poprzez różne formy zabaw interaktywnych; w ciągu roku zajęcia odbyły się 188 razy, uczestniczyły w nich 102 osoby,
 - warsztaty muzyczne (1 raz w tygodniu) - seniorzy uczyli się nowych piosenek i przypominali dawne melodie, poznawali zasady poprawnej emisji głosu; warsztaty odbyły się 48 razy, udział wzięło 61 osób,
 - warsztaty tańca (2 grupy: zaawansowana - 15 osób i początkująca - 36 osób), podczas których osoby chętne spotykały się by poznawać tańce integracyjne (liczba spotkań - 98),

- nauka języka angielskiego (1 raz w tygodniu, grupa początkująca - 30 osób, grupa zaawansowana - 13 osób); celem zajęć było doskonalenie umiejętności językowych oraz ćwiczenie pamięci,
- zajęcia plastyczne - podczas zajęć seniorzy wykonywali prace różnymi technikami: kanzashi, quilling, haft matematyczny, haft temari, decupage, origami modułowe; tworzyli między innymi kwiaty z bibuły, okolicznościowe kartki, ozdoby świąteczne; odbyło się 46 spotkań, uczestniczyło w nich 29 osób;
- zajęcia edukacyjne:
 - we współpracy z Komendą Miejską Policji w Białymstoku zorganizowano zajęcia: „Bezpieczeństwo osób starszych” (uczestniczyły 33 osoby), „Zagrożenia – zasady bezpieczeństwa (uczestniczyło 25 osób),
 - spotkanie z dietetykiem „Zasady żywienia w nadciśnieniu” (uczestniczyło 21 osób), „Zdrowe żywienie w cukrzycy” (uczestniczyły 33 osoby), „Etykiety zdrowia” (uczestniczyło 49 osób),
 - spotkanie z psychologiem „Depresja, porozmawiajmy o niej” (uczestniczyło 29 osób), „Za horyzontem młodości – Perspektywa przeżywania godnego życia po 60-tce” (uczestniczyło 37 osób).
- 4. „Odkleić Seniora od telewizora” - w jego ramach odbyły się:
 - wycieczki:
 - Wizna - Strękowa Góra - Kiermusy - 48 osób,
 - Kopisk - 49 osób,
 - Supraśl - 17 osób,
 - Tykocin - 19 osób,
 - Sokółka - 12 osób,
 - Jurowce (Podlaskie Muzeum Kultury Ludowej) - 22 osoby;
 - spacer (uczestniczyło 41 osób), m.in.:
 - szlakiem szopek bożonarodzeniowych,
 - szlakiem Marszałka J. Piłsudskiego,
 - Dojlidy - Sobolewo,
 - Wasilków - Święta Woda - Dąbrówki,
 - Park Planty,
 - Rezerwat Przyrody Las Zwierzyniec;
 - wystawy, muzea, instytucje kulturalnooświatowe, m.in.:
 - Centrum Wystawienniczo Konferencyjne: „Najpiękniejsze Szopki Bożonarodzeniowe” - 33 osoby,
 - Zwiedzanie Opery i Filharmonii Podlaskiej - 36 osób,
 - Wyjścia do kina na filmy: LA la Land - 25 osób, Maria Skłodowska-Curie - 22 osoby,
 - Spotkanie z podróżnikiem K. Suchowierskim „Sam na sam z mrozami Kołomy” - 13 osób,
 - Muzeum Historyczne – zwiedzanie wystaw stałych i czasowych - 19 osób,
 - Centrum Przyrodnicze Uniwersytetu w Białymstoku - 20 osób,
 - Archiwum Państwowe w Białymstoku „Genealogia - co to jest i do czego służy?” - 25 osób,
 - Muzeum Motoryzacji i Techniki - 27 osób,
 - Wyjścia do teatru spektakle: „Popieluszko” - 24 osoby, „Poskromienie złościcy” - 32 osoby,
 - Wizyta w Radiu Białystok - 27 osób,
 - Wojewódzki Dzień Seniora - 42 osoby,
 - Książnica Podlaska Dział Zbiorów Specjalnych – uczestnictwo w wykładach: „Z wizytą u hetmana Branickiego - 23 osoby, „Paryska elegancja w Białymstoku” - 38 osób, „Gwara podlaska” - 27 osób, „Franciszek Karpiński i jego związek z Podlasiem” - 21 osób, „Życie i twórczość Zamenhofa” - 17 osób, „Królowy Most” - 30 osób.
- 5. „Miejski Dzień Seniora”
To coroczna impreza dedykowana starszym mieszkańcom Białegostoku. Jej celem jest docenienie osób, które swoją działalnością przyczyniają się do polepszenia jakości życia białostockich seniorów. Uroczystość odbyła się w Centrum Konferencyjno-Wystawienniczym Archidiecezji Białostockiej. W imprezie uczestniczyło ponad 200 seniorów, zarządy i przedstawiciele organizacji seniorskich oraz władze miasta. Prezydent Miasta Białegostoku wręczył „Podziękowania” najbardziej aktywnym seniorom. Następnie odbyła się część artystyczna, w której udział wzięły dzieci, młodzież i seniorzy.
- 6. Pomoc w obsłudze urządzeń multimedialnych
Zajęcia miały na celu naukę obsługi urządzeń - przesyłanie danych z aparatu fotograficznego, telefonu komórkowego, pamięci przenośnej i płyt CD na komputer (uczestniczyło 36 osób).
- 7. „Karta Aktywnego Seniora” - działania prowadzone w ramach karty:
 - wyjścia na pływalnię Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Białymstoku oraz plażę miejską - 20 osób,
 - wyjście do Centrum L. Zamenhofa - 13 osób,
 - wyjście do Galerii Ślendrańskich - 29 osób.

Uczestników Klubu Seniora zachęcano i motywowano do udziału w zajęciach, spotkaniach integracyjnych, edukacyjnych, wycieczkach, warsztatach itp. Wspierano ich w sytuacjach trudnych życiowo, zachęcano do utrzymania dobrych kontaktów z rodziną bliższą i dalszą oraz z sąsiadami, informowano o możliwości uzyskania świadczeń pomocy społecznej, zachęcano do korzystania z nieodpłatnej pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej, informowano o karcie aktywnego seniora, pomocy lekowej, turnusach rehabilitacyjnych. Klub współpracował z Zespołami Pracowników Socjalnych, gdy niezbędne było świadczenie pracy socjalnej bądź udzielenie innej formy pomocy.

Celem Klubu było zapobieganie marginalizacji społecznej seniorów, redukcja monotonii i bierności w życiu na rzecz efektywniejszego wykorzystania wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, utrwalanie pozytywnych wzorców, pobudzanie społecznej aktywności. Podjęte działania przyczyniły się do integracji seniorów, ich aktywizacji w różnych sferach życia, umożliwiły realizację naturalnych dla tego wieku potrzeb uczestnictwa w życiu społecznym. W ramach współpracy z przedszkolami Klub przekazywał dzieciom pozytywny wizerunek osób starszych.

6. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku udzielał pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. Liczba osób, którym udzielono pomocy po opuszczeniu jednostki penitencjarnej - 135.

Pomoc tę świadczone w następujących formach:

- udzielano informacji o uprawnieniach do świadczeń z pomocy społecznej i możliwych formach wsparcia; wskazywano podmioty na terenie miasta Białegostoku udzielające pomocy w formie schronienia, posiłku, żywności, odzieży; prowadzono poradnictwo dotyczące terapii dla rodzin (współzależnionych), kierowano do poradni odwykowych w celu podjęcia leczenia (wskazywano dostępne poradnie); kierowano na zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc, motywowano do aktywnego poszukiwania pracy oraz korzystania z kursów i szkoleń; wskazywano możliwości uczestnictwa w centrach integracji społecznej; udzielano pomocy w zakresie kompletowania dokumentów do Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Białymstoku; wskazywano na możliwość uzyskania pomocy, w tym zwłaszcza w formie schronienia, w Stowarzyszeniu Penitencjarnym „Patronat”,
- udzielano poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego, psychologicznego, prawnego; wspierano w wysiłkach zmierzających do odbudowy więzi rodzinnych; motywowano do wykorzystywania własnych możliwości, zasobów i uprawnień,
- przyznawano pomoc finansową w formie zasiłków stałych, okresowych, zasiłków celowych m.in. na żywność w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz pomoc niepieniężną w formie posiłków w Dziennym Domu Pomocy Społecznej; potwierdzano prawo do świadczeń opieki zdrowotnej,
- zobowiązywano do rejestracji w urzędzie pracy w celu uzyskania statusu osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy; motywowano do utrzymywania stałego kontaktu z urzędem pracy; mobilizowano do aktywnego poszukiwania pracy m.in. poprzez prowadzenie karty aktywności zawodowej; informowano o projektach mających na celu aktywizację społeczno-zawodową; kierowano do udziału w centrum integracji społecznej,
- informowano o zasadach ubiegania się o przydział mieszkania z zasobów gminy, o możliwości uzyskania dodatku mieszkaniowego oraz dodatku energetycznego i motywowano do złożenia wniosku o ich uzyskanie; informowano o możliwości ubiegania się o obniżkę czynszu i rozłożenia zaległości czynszowych na raty,
- pomagano w załatwianiu spraw urzędowych,
- współpracowano ze służbą więzienną - polegała ona m.in. na wymianie informacji dotyczących osób osadzonych bądź opuszczających jednostki penitencjarne i o zakresie pomocy, której będą wymagać po opuszczeniu zakładu karnego,
- informowano o zakresie pomocy oferowanej przez organizacje pozarządowe działające na terenie miasta Białegostoku, w tym w uzyskaniu żywności (także FEAD), odzieży i innej pomocy rzeczowej w: Stowarzyszeniu Penitencjarnym „Patronat”, Stowarzyszeniu Pomocy Rodzinie „Droga”, Centrum Pomocy „Samarytanin” Caritas, Prawosławnym Ośrodku Miłosierdzia Eleos, Stowarzyszeniu „Ku Dobrej Nadziei”, Polskim Komitecie Pomocy Społecznej, Fundacji DIALOG; współpracowano przy rekrutacji do CIS; współpracowano z Zespołem Kuratorskiej Zawodowej Służby Sądowej,
- osoby opuszczające zakłady karne i nieposiadające odpowiednich warunków mieszkaniowych motywowano do powrotu do miejsc swojego wcześniejszego zamieszkania, w tym w szczególności do swoich rodzin, współmałżonków, dzieci i środowiska,
- realizowano pracę socjalną, w tym również pod kątem konieczności podejmowania działań nakierowanych na leczenie odwykowe i terapię wspierającą w klubach AA.

Na podstawie zawartego porozumienia w roku 2017 pracownicy OIK zrealizowali dwa cykle spotkań w ramach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla mężczyzn w Areszcie Śledczym w Białymstoku. Do Programu zakwalifikowało się 16 osób. Zrealizowano 30 spotkań grupowych, z których każde trwało 4 godziny edukacyjne. Uczestnicy Programu mieli także możliwość spotkań indywidualnych. Odbyły się 32 godzinne spotkania indywidualne. Program ukończyło 14 osadzonych.

7. Organizowanie społeczności lokalnej

W oparciu o rozpoznane potrzeby środowiska pracownicy socjalni podejmowali inicjatywy organizowania społeczności lokalnej.

Działania realizowane przez ZPS Nr 7:

- Wydarzenia lokalne:
 - „Animacja i organizacja środowiska lokalnego na osiedlu Barszczańska i Klepacka w roku 2017”, w ramach którego kontynuowano działania w zakresie budowy społeczności partycypacyjnej, działającej na rzecz poprawy jakości życia na osiedlu (zorganizowano 3 imprezy plenerowe),
- Realizacja projektów socjalnych:
 - Projekt „Rodzina (od) nowa” - adresowany do 19 rodzin zamieszkujących osiedla Zielone Wzgórza, Słoneczny Stok, Starosielce, Leśna Dolina; celem projektu było podniesienie poziomu świadomości z zakresu problemu współzależnienia oraz znaczenia właściwego organizowania czasu wolnego w rodzinach,
 - Projekt „Rodzina razem-rodzinie lepiej” - skierowany do 10 rodzin i 15 dzieci zamieszkałych na terenie osiedla przy ul. Barszczańskiej i Klepackiej; celem projektu było wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez nabycie umiejętności konstruktywnego wykorzystania wolnego czasu.

Realizacja projektu socjalnego przez ZPS Nr 8:

- Projekt „Wiem i Potrafię” - skierowany do grupy 11 rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi zamieszkujących na terenie osiedla TBS, wychowujących co najmniej 1 dziecko w wieku 13-16 lat; celem projektu było poszerzenie wiedzy na temat uzależnień wśród młodzieży, poznanie alternatywnych form wykorzystania wolnego czasu oraz nabycie umiejętności w zakresie udzielania pierwszej pomocy przez rodziców i dzieci.

Działania i cele zakładane w projektach były odpowiedzią na współistniejące problemy: bezrobocie, samotne rodzicielstwo, niewydolność wychowawczą, uzależnienie i współzależnienie.

Ponadto ZPS Nr 1 MOPR we współpracy z Klubem Dziecięcym „Dobra Nowina” działającym przy Zborze Kościoła Chrześcijan Baptystów w Białymstoku zorganizował zabawę choinkową dla 70 dzieci.

Natomiast ZPS Nr 9 zorganizował imprezę z okazji Dnia Matki dla 30 dzieci niepełnosprawnych oraz ich rodzeństwa i opiekunów.

W ramach organizowania społeczności lokalnej odbyło się łącznie 5 wydarzeń lokalnych.

Na terenie miasta Białegostoku działa 9 grup wsparcia, w tym 7 grup obejmujących wsparciem osoby niepełnosprawne oraz 2 grupy samopomocowe prowadzone przez ZPS Nr 7 (1 grupa dla osób doznających przemocy i 1 grupa dla mieszkańców osiedla przy ul. Barszczańskiej i ul. Klepackiej działająca na rzecz aktywizacji środowiska lokalnego).

W działaniach na rzecz organizowania społeczności lokalnej podejmowanych przez ZPS Nr 7 i ZPS Nr 8 brało udział łącznie 14 wolontariuszy.

Organizacje i instytucje współpracujące z ZPS Nr 7 w zakresie animacji środowiska lokalnego (liczba podmiotów - 10): Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Szansa”, Stowarzyszenie Wspierania Środowisk Lokalnych „Aktywne Osiedle”, Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”, Zarząd Mienia Komunalnego, Komisariat Policji III, Parafia Rzymsko-Katolicka Przemienia Pańskiego, Parafia Prawosławna Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny, Kościół Uliczny, Wychowawcy Podwórkowi, KIDS Club.

Organizacje i instytucje współpracujące z ZPS Nr 8 w zakresie animacji środowiska lokalnego (liczba podmiotów - 4): „Etap” Ośrodek Profilaktyki i Terapii dla Młodzieży i Dorosłych, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Związek Harcerstwa Polskiego, Duszpasterstwo Harcerzy Archidiecezji Białostockiej.

Łączna liczba podmiotów biorących udział w działaniach na rzecz organizowania społeczności lokalnej - 14.

III. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OSOBOM STOSUJĄCYM PRZEMOC

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2017 roku zgodnie ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” podejmował działania mające na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1. Na tablicy ogłoszeń w siedzibie MOPR i ZPS Nr 1-8 zamieszczono plakaty oraz materiały informacyjne, a także ulotki o tematyce dotyczącej przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Pracownicy MOPR rozpowszechniali w środowisku ulotki zawierające informacje o instytucjach i organizacjach wraz z adresami i numerami telefonów, gdzie osoby doznające i stosujące przemoc mogą uzyskać pomoc w lokalnym środowisku.
3. Przeprowadzono rozmowy wspierające z osobami podejrzanymi o doznawanie przemocy, informowano o instytucjach i organizacjach pozarządowych świadczących pomoc osobom doznającym przemocy, motywowano do podejmowania działań w celu zatrzymania przemocy.
4. Informowano oraz motywowano osoby, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, do zachowywania abstynencji i podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego.
5. Zawiadamiano organy ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie.
6. W sytuacji bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia pracownicy socjalni ZPS Nr 1-8 na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie dokonali czynności odebrania 9 dzieci. Zostały one umieszczone: 3 dzieci u niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, 4 dzieci w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej, 2 dzieci w rodzinie zastępczej.
7. Monitorowano sytuację rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie pozostających poza procedurą „Niebieskie Karty” - 78 rodzin.
8. Rodziny z problemem przemocy, w których współwystępował problem opiekuńczo-wychowawczy z dziećmi objęto pomocą i wsparciem asystenta. W 2017 r. asystenci rodziny MOPR w Białymstoku pracowali z 58 rodzinami, u których była realizowana procedura „Niebieskie Karty” (w rodzinach tych było 120 dzieci).
9. Współpracowano z Zespołem Interdyscyplinarnym w Mieście Białystok i grupami roboczymi przy realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

W Zespołach Pracowników Socjalnych Nr 1-8 MOPR w Białymstoku wskazano łącznie 20 pracowników socjalnych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Do obowiązków pracowników ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy m.in.:

- podejmowanie działań interwencyjnych w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- wszczynanie procedur „Niebieskie Karty” w sytuacji wystąpienia problemu przemocy lub podejrzenia przemocy w rodzinie oraz przekazywanie formularza „Niebieska Karta – B” osobie doznającej przemocy,
- organizowanie niezwłocznego dostępu do pomocy medycznej (jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby),
- zapewnienie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienia w całodobowej placówce świadczącej pomoc ofiarom przemocy w rodzinie,
- udzielanie informacji o możliwościach uzyskania:
 - pomocy psychologicznej, prawnej i pedagogicznej,
 - wsparcia, w tym informacji o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- udzielanie poradnictwa rodzinnego, socjalnego,
- zapewnienie pomocy materialnej,
- zapewnienie bezpieczeństwa dziecku w sytuacji bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia poprzez umieszczenie go u osoby najbliższej wspólnie niezamieszkującej, rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- diagnozowanie potrzeb rodziny (opracowanie i realizacja planu pomocy),
- cykliczne wizytowanie środowisk dotkniętych i zagrożonych przemocą w rodzinie,
- kierowanie osób dotkniętych przemocą w rodzinie na konsultacje, terapie itp.,
- kierowanie dzieci do placówek wsparcia dziennego,
- proponowanie pomocy w formie asystenta rodziny rodzinom tego potrzebującym,
- współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w Mieście Białystok, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policją, pedagogami szkolnymi, wychowawcami, psychologami, terapeutami, Sądem (kuratorzy) i innymi instytucjami i podmiotami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- informowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie o:
 - konsekwencjach stosowania przemocy,
 - możliwościach podjęcia leczenia lub terapii,
 - możliwościach udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych,

- motywowanie osób stosujących przemoc w rodzinie do:
 - podjęcia leczenia,
 - podjęcia terapii,
 - udziału w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych,
- przeprowadzanie rozmów pod kątem uświadamiania skutków nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych bądź leków,
- kierowanie, w sytuacjach uzasadnionych, pism do:
 - Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białymstoku celem wszczęcia postępowania zmierzającego do orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego,
 - organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie,
 - Sądu Rejonowego z prośbą o leczenie psychiatryczne osoby, o wgląd w sytuację małoletnich dzieci,
- przedkładanie Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego w Mieście Białystok propozycji składu grupy roboczej do indywidualnego przypadku, inicjowanie i organizowanie spotkań grup roboczych, zapraszanie osób doznających przemocy w rodzinie na posiedzenie grupy roboczej, przygotowywanie i zabezpieczanie dokumentacji pracy grup roboczych i procedury „Niebieskie Karty”,
- informowanie o zamknięciu procedury „Niebieskie Karty” podmiotów w niej uczestniczących.

Pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie opiera się w dużej mierze na udzielaniu informacji o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej i pedagogicznej, w tym informacji o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, udzielaniu poradnictwa rodzinnego, socjalnego, kierowaniu osób dotkniętych przemocą w rodzinie na konsultacje, terapie, a także kierowaniu dzieci do placówek wsparcia dziennego. Przedmiotową pomoc osoby doznające przemocy mogą uzyskać w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, który jest prowadzony przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku. Jego podstawowym zadaniem jest podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacji nagłego lub przewlekłego kryzysu. W 2017 roku udzielono schronienia 80 osobom, w tym 47 kobietom i 33 dzieciom. Z powodu doświadczania przemocy przyjęto 48 osób (26 kobiet i 22 dzieci). W 2017 r. w OIK były prowadzone następujące grupy terapeutyczne: grupy wsparcia dla kobiet doznających przemocy w relacjach rodzinnych (30 spotkań, w których uczestniczyło 31 osób), grup socjoterapeutycznych dla dzieci w wieku 8-12 lat (40 spotkań, w których uczestniczyło 16 dzieci), grupy korekcyjno-edukacyjne prowadzone w warunkach wolnościowych (30 spotkań grupowych i 48 spotkań indywidualnych, w których uczestniczyło 24 osoby, ukończyło program 16 osób), grupy korekcyjno-edukacyjne prowadzone w Areszcie Śledczym (30 spotkań grupowych i 32 spotkań indywidualnych, program ukończyło 14 osadzonych).

Działania podejmowane w 2017 r. przez pracowników socjalnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- liczba osób dotkniętych przemocą, którym udzielono poradnictwa socjalnego - 848,
- liczba osób skierowanych na zajęcia korekcyjno-edukacyjne - 114,
- liczba wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego od alkoholu, bądź o zmianę sposobu leczenia do MKRPA - 84,
- liczba pism do Sądu o wgląd w sytuację rodzinną oraz inne pisma do Sądu - 66,
- zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 kk do organów ścigania - 17,
- liczba wypełnionych przez pracowników socjalnych ZPS Nr 1-8 MOPR oraz OIK w Białymstoku formularzy NK – A - 83,
- liczba zorganizowanych spotkań grup roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty” - 2 672,
- liczba osób objętych wsparciem pracowników socjalnych w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty” - 2 884.

Pracownicy socjalni MOPR uczestniczyli w konsultacjach społecznych organizowanych przez Podlaską Policję na polecenie Komendanta Głównego Policji w ramach realizacji „Mapy zagrożeń bezpieczeństwa”. Tworzenie „map zagrożeń bezpieczeństwa” ma na celu aktywną współpracę różnych podmiotów z Policją w zakresie ujawniania i przeciwdziałania okolicznościom zagrażającym bezpieczeństwu obywateli, co pozwoli na racjonalne rozmieszczenie struktur terenowych Policji, kierowanie sił i środków w miejsca, gdzie konieczne będzie zwiększenie bezpieczeństwa.

W dniu 30 kwietnia 2017 r. po raz siódmy obchodzony był Światowy Dzień Sprzeciwu Wobec Bicia Dzieci. Celem tej inicjatywy było przekonanie rodziców i opiekunów dzieci, że rezygnacja z przemocy i kar fizycznych to jeden z niezbędnych warunków właściwego rozwoju dziecka. W związku z powyższym, Komenda Miejska Policji w Białymstoku przeprowadziła w dniach 24-28 kwietnia 2017 r. Miejskie Obchody Światowego Dnia Sprzeciwu Wobec Bicia Dzieci. W tych dniach utworzono punkty konsultacyjne

przy Zespołach Pracowników Socjalnych Nr 1-8 i wyznaczono dyżury pracownika socjalnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i oddelegowanych funkcjonariuszy Policji. Komenda Miejska Policji w Białymstoku przygotowała również broszury informacyjne na powyższe zagadnienia, które zostały rozłożone na terenie Przychodni Rejonowych, w których siedzibę mają Zespoły Pracowników Socjalnych. Ponadto w ramach animacji środowiska lokalnego pracownicy socjalni z Zespołu Pracowników Socjalnych Nr 7 MOPR po sporządzeniu projektu i uzyskaniu środków finansowych z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich utworzyli w 2016 r. grupę samopomocową dla kobiet doświadczających przemocy, która w 2017 r. kontynuowała swoją działalność.

Zgodnie z art. 9a ust. 9 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego. Zarządzeniem Nr 1203/16 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 27 grudnia 2016 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego zostało powołanych 22 członków Zespołu. W jego skład wchodzi przedstawiciele następujących instytucji:

- Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku - 4 osoby,
- Pogotowia Opiekuńczego w Białymstoku - 1 osoba,
- Samodzielnego Szpitala Miejskiego w Białymstoku - 1 osoba,
- Departamentu Spraw Społecznych w Białymstoku - 1 osoba,
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białymstoku - 1 osoba,
- Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku - 2 osoby,
- Prokuratury Rejonowej w Białymstoku - 2 osoby,
- Sądu Rejonowego w Białymstoku - 3 osoby,
- Uniwersyteckiego Dziecięcego Szpitala Klinicznego w Białymstoku - 1 osoba,
- Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dla Dzieci i Młodzieży z Zaburzeniami Emocjonalnymi w Białymstoku - 1 osoba,
- Organizacji pozarządowych:
 - Caritas Archidiecezji Białostockiej - 1 osoba,
 - Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Droga” - 1 osoba,
 - Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia Diecezji Białostocko-Gdańskiej „Eleos” - 1 osoba,
 - Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów KLANZA - 1 osoba,
 - Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Szansa” - 1 osoba.

Zespół Interdyscyplinarny w Mieście Białystok podejmuje działania o charakterze strategicznym. Do jego zadań ustawowych należy m.in. integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i ust. 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- tworzenie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

W 2017 r. na terenie Ośrodka odbyło się 5 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego.

Łącznie do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście Białystok w 2017 r. wpłynęło 789 formularzy „Niebieskie Karty - A”, w tym wypełnione przez:

- pracowników socjalnych - 87,
- Policję - 681,
- MKRPA - 4,
- pracowników oświaty - 16,
- pracowników ochrony zdrowia - 1.

Liczba formularzy NK - A wypełnionych w sytuacji, kiedy osobą podejrzaną o doznawanie przemocy w rodzinie było dziecko (osoba poniżej 18 r. ż.) wynosi 101, natomiast liczba formularzy NK - A wypełnionych w sytuacji, kiedy osobą podejrzaną o doznawanie przemocy w rodzinie była osoba starsza (osoba powyżej 60 r. ż.) wynosi 134.

Tabela Nr 26. Zestawienie realizowanych procedur „Niebieskie Karty” w 2017 r.

Liczba realizowanych procedur NK	Liczba procedur NK kontynuowanych z lat poprzednich	Liczba procedur NK, które wpłynęły do Przewodniczącego ZI	Liczba zakończonych procedur NK ze względu na:		Liczba przekazanych procedur NK do ZI innej gminy	Liczba procedur NK na dzień 31.12.2017 r., które przekazano do realizacji w 2018 r.
			zrealizowany plan	brak zasadności		
1 089	460	629	408	184	10	487

IV. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIELICZY ZASTĘPCZEJ

W oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wydano 1 834 decyzje, w tym:

- przyznających - 742,
- odmawiających - 12,
- uchylających - 2,
- zmieniających - 146,
- wygaszających - 111,
- innych - 821, w tym:
 - stwierdzających świadczenia nienależnie pobrane - 31,
 - umarzających świadczenia nienależnie pobrane - 5,
 - odstępujących od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej - 480,
 - ustalających opłaty za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej - 8,
 - umarzających zaległości w opłacie za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej - 2,
 - odstępujących od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej - 265,
 - ustalających opłaty za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej - 1,
 - umarzających zaległości w opłacie za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej - 1,
 - umarzających postępowanie administracyjne - 28.

1. Asystent rodziny

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zadania asystenta rodziny.

Zgodnie z art. 11 tej ustawy pracownik socjalny, po otrzymaniu informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, przeprowadza rodzinny wywiad środowiskowy. Jeżeli z analizy sytuacji wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta, za zgodą rodziny kieruje wnioskiem do Dyrektora MOPR, który przydziela rodzinie asystenta rodziny lub występuje do podmiotu, któremu gmina zleciła realizację pracy z rodziną, o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Ponadto zgodnie z art. 201 ww. ustawy sąd opiekuńczy może zobowiązać rodziców małoletnich dzieci do współpracy z asystentem rodziny.

Zadaniem asystenta rodziny jest skuteczna pomoc rodzinie przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wsparcie w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz praca z rodzicami biologicznymi, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w celu przywrócenia pełnej władzy rodzicielskiej.

W 2017 r. w Zespole ds. Asysty Rodzinnej MOPR zatrudnionych było 12 asystentów (10 etatów). Koszty zatrudnienia asystentów finansowane były z budżetu gminy oraz dotacji budżetu państwa w ramach Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017. Asystenci MOPR wykonywali swoje obowiązki w systemie zadaniowego czasu pracy. Spotykali się z rodzinami w miejscu zamieszkania rodziny lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Liczba rodzin, z którymi pracował asystent w tym samym czasie nie przekraczała 15.

Tabela Nr 27. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w 2017 r.

Liczba rodzin objętych wsparciem w latach poprzednich (kontynuacja w 2017 r.)	Liczba rodzin zgłoszonych do objęcia wsparciem w 2017 r. (na wniosek pracownika socjalnego za zgodą rodziny lub zobowiązanych do współpracy przez sąd)	Razem	Liczba dzieci przebywających w rodzinach objętych wsparciem asystenta	Liczba dzieci przebywających w systemie pieczy zastępczej z rodzin objętych wsparciem asystenta
90	87 (w tym 15 rodzin zobowiązanych do współpracy z asystentem przez sąd)	177	312	46

1. Zadania realizowane przez asystentów rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku w 2017 r. (art. 15 ustawy wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej):
 - we współpracy z pracownikami socjalnymi opracowano 81 planów pracy z rodziną, w tym 9 z udziałem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,
 - dokonano 188 okresowych ocen sytuacji rodzin,
 - monitorowano funkcjonowanie 34 rodzin po zakończeniu pracy z rodziną,
 - zakończono współpracę z 66 rodzinami ze względu na: osiągnięte cele - 30 rodzin, na zaprzestanie współpracy z asystentem - 19 rodzin, z uwagi na brak efektów - 11 rodzin, zmianę metod pracy, w tym zmianę adresu pobytu - 5 rodzin, na postanowienie sądu - 1 rodzina,
 - na wnioski sądu sporządzono 77 opinii o rodzinie i jej członkach,
 - zorganizowano 185 grup roboczych, podczas których omawiano sytuację rodzin, podejmowano wspólne działania zmierzające do poprawy funkcjonowania rodziny,
 - współpraca z grupami roboczymi w zakresie pomocy rodzinom z problemem przemocy, udział w 57 grupach roboczych procedury „Niebieskie Karty”; asystenci pracowali z 58 rodzinami objętymi procedurą „Niebieskie Karty” (w rodzinach tych przebywało 120 dzieci),
 - udział w 16 Zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
2. Projekty realizowane przez Zespół ds. Asysty Rodzinnej:
 - „Herbatka u asystenta” (grupa wsparcia dla rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny jest grupą otwartą - odbyło się 13 spotkań),
 - „Mądry rodzic” - spotkania dotyczące umiejętności opiekuńczo-wychowawczych (2017 r. odbyły się dwie edycje po 10 spotkań); łącznie 12 osób uzyskało dyplom ukończenia ww. zajęć; w czasie spotkań asystenci zapewniali opiekę nad dziećmi,
 - „Bawią się znakomicie dzieci i rodzice” - spotkania rodziców z dziećmi w celu pogłębienia więzi emocjonalnej w rodzinie; na zajęciach poruszano tematykę zdrowego odżywiania, zabaw paluszkowych, zabaw ruchowych, ważnej roli czytania, odbyło się 5 spotkań,
 - „Ferie w ZAR” - odbyły się dwa spotkania dzieci i rodziców (w dniu 25.01.2017 r. odbyły się zajęcia plastyczno-techniczne oraz pokaz mody, w spotkaniu wzięło udział 27 osób; w dniu 1.02.2017 r. zorganizowano zajęcia ruchowe, tańce integracyjne oraz malowanie twarzy, udział wzięły 23 osoby),
 - „Festyn rodzinny - Bezpieczne wakacje” (festyn odbył się w dniu 28.06.2017 r., był zorganizowany we współpracy z Komendą Miejską Policji w Białymstoku - celem imprezy było zapoznanie dzieci z zasadami bezpiecznego zachowania się na ulicy, w lesie, nad wodą itp.; podczas spotkania ogłoszono konkurs na znak drogowy, którego rozstrzygnięcie nastąpiło podczas festynu „Pożegnanie lata”, w spotkaniu uczestniczyły 44 osoby),
 - „Festyn rodzinny - Pożegnanie lata ” (w dniu 23.08.2017 r. we współpracy z Klubem Seniora odbył się festyn rodzinny połączony z rozstrzygnięciem konkursu na znak drogowy, udział wzięło 56 osób),
 - „Moja wesoła rodzina” konkursu fotograficznego,
 - „Platforma wymiany doświadczeń” spotkanie asystentów rodziny z OPS województwa podlaskiego; celem spotkania była wymiana doświadczeń, podzielenie się uwagami o pracy i trudnościach z jakimi borykają się asystenci rodziny (spotkanie odbyło się dnia 7.11.2017 r. w siedzibie ZAR, udział wzięło 47 asystentów rodziny z województwa podlaskiego),
 - „Spotkanie z Mikołajem” - rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny wykonały pracę plastyczną „choinkę” (dostarczono 42 choinki); w dniu 28.12.2017 r. odbyło się spotkanie z Mikołajem połączone z zabawami, quizami i wspólnym śpiewaniem kolęd, każde dziecko otrzymało od Mikołaja prezent, udział wzięły 62 osoby,
 - „Biblioteka asystenta” - rodziny objęte wsparciem asystenta mają możliwość wypożyczania książek, gier i zabaw rodzinnych pogłębiających wiedzę na temat wychowania i opieki nad dziećmi, wypożyczono 25 pozycji,
 - „Rzecz za uśmiech” - akcja wymiany ubrań, artykułów gospodarstwa domowego, wyposażenia mieszkania, zabawek itp. (korzystało 78 rodzin),
 - Prowadzono porady rodzicom w zakresie problemów opiekuńczo-wychowawczych, również rodzicom nie objętym wsparciem asystenta rodziny.
3. Wybrane działania i efekty pracy asystentów rodziny
 Asystenci rodziny podejmowali planowe działania mające na celu przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, które w szczególności dotyczyły prawidłowej opieki i wychowania, sytuacji mieszkaniowej, zdrowotnej, finansowej i zawodowej.

Tabela Nr 28. Wybrane działania i efekty pracy asystentów rodziny

Wybrane działania	Efekty działań
Pedagogizacja rodziców dotycząca prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ 165 rodzinom przekazano zasady właściwej komunikacji ➤ w 156 rodzinach przekazywano prawidłowe metody wychowawcze i postawy rodzicielskie (np. kodeks zachowania, tablica motywacyjna, konsekwencje, pochwały) ➤ 58 rodzin poznało zasady rozwiązywania konfliktów z nastolatkami i zachowania ryzykowne młodzieży ➤ 134 rodziny otrzymały informacje dotyczące sposobów i miejsc spędzania czasu wolnego (kolonie, ferie zimowe, informacje dot. bezpieczeństwa) ➤ w 25 rodzinach rozmawiano na temat podniesienia świadomości w zakresie planowania rodziny ➤ członków 134 rodzin motywowano do skorzystania z poradnictwa specjalistycznego (psycholog, prawnik) ➤ 128 rodzin motywowano do dbania o edukację i rozwój dziecka poprzez kontakty z pedagogami, wychowawcami, uczęszczanie przez dzieci na zajęcia wyrównawcze, koła zainteresowań ➤ 104 rodzinom wskazywano działania zmierzające do odbudowania więzi między członkami rodziny ➤ w 75 rodzinach rozmawiano nt. zagrożeń i konsekwencji wynikających z pozostawienia dzieci bez opieki (brak zorganizowanej opieki, ZZA rodziców) ➤ 3 osoby korzystały z porad naturalnego planowania rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 13 rodziców ukończyło zajęcia dot. umiejętności opiekuńczo-wychowawczych: <ul style="list-style-type: none"> „Mądry Rodzic” - 12 osób „Szkoła dla rodzica” w OIK-u - 2 osoby „Szkoła dla rodzica” w Stowarzyszeniu Kontakt Miast Białystok-Eindhoven - 1 osoba ➤ 49 osób skorzystało z pomocy psychologicznej ➤ 43 osoby skorzystały z poradnictwa prawnego ➤ u 59 dzieci nastąpiła poprawa sytuacji w szkole ➤ 40 dzieci uczęszczało na zajęcia socjoterapeutyczne ➤ 40 dzieci uczęszczało na zajęcia wyrównawcze ➤ 44 dzieci uczęszczało na zajęcia dodatkowe/koła zainteresowań ➤ 31 dzieci uzyskało opinię z PPP ➤ 5 dzieci korzystało z pomocy w formie wolontariusza ➤ 2 dzieci korzystało z Miejskiego Programu „Wychowawca Podwórkowy” ➤ 19 rodzin podjęło terapię małżeńską i indywidualną ➤ w 76 rodzinach nastąpiła poprawa relacji ➤ w 10 rodzinach nastąpiła reintegracja rodziny ➤ w 28 rodzinach prowadzono mediacje ➤ 10 dzieci powróciło do rodziny biologicznej ➤ w 91 rodzinach ustalano zasady funkcjonowania w domu i podział obowiązków ➤ 5 osób uczestniczyło w terapii dla osób doznających przemocy ➤ 3 osoby uczestniczyły w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc
Poradnictwo i trening w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i realizacji spraw urzędowych	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ w 37 rodzinach przeprowadzano trening wykonywania prac domowych ➤ w 13 rodzinach asystowano przy zakupach, wskazywano na zdrowe i wydajne produkty ➤ w 63 rodzinach asystowano przy załatwianiu spraw urzędowych, sporządzaniu pism urzędowych ➤ w 79 rodzinach prowadzono trening budżetowy ➤ 20 rodzin poinformowano o możliwości uzyskania „Karty Dużej Rodziny” ➤ 117 rodzin motywowano do systematycznego regulowania zobowiązań finansowych ➤ 81 rodzin motywowano do ubiegania się o świadczenia rodzinne (w tym 500+) ➤ w 8 rodzinach prowadzono trening obsługi komputera i korzystania z Internetu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ w 47 rodzinach nastąpiła poprawa czystości w mieszkaniu ➤ 35 rodzin wykonało remont mieszkania ➤ 17 rodzin złożyło wnioski o lokal z zasobów gminy, w tym 5 rodzin otrzymało lokal ➤ 32 rodziny otrzymały dodatek mieszkaniowy ➤ 4 rodziny uzyskały pomoc w ubieganiu się o oddłużenie mieszkania ➤ 21 rodzin uzupełniły sprzęty gospodarstwa domowego ➤ 51 rodzin skorzystało z pomocy w formie rzeczowej, żywnościowej w organizacjach wspierających rodziny ➤ 60 rodzin nabyło umiejętności prowadzenia budżetu domowego
Doradztwo w zakresie dbania o sytuację zdrowotną	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ w 115 rodzinach rozmawiano nt. zasad prawidłowego rozwoju dziecka (fazy życia, żywienie, higiena, wspomaganie rozwoju) ➤ 112 rodzinom wskazywano konieczność pilnowania terminów wizyt lekarskich, dbania o stan zdrowia i stosowania się do zaleceń (diagnoza, uświadamianie problemu zdrowotnego) ➤ 34 osób motywowano do podjęcia terapii odwykowej ➤ 48 osób motywowano do zachowywania abstynencji ➤ 6 osób motywowano do ubiegania się o rentę z ZUS ➤ 31 osób motywowano do ubiegania się o orzeczenie niepełnosprawności 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ u 78 dzieci nastąpiła poprawa w ich rozwoju ➤ 14 osób podjęło terapię psychiatryczną ➤ 23 osoby podjęły leczenie/terapię odwykową ➤ 33 osoby zachowywały abstynencję ➤ 1 osoba uzyskała rentę z tytułu niezdolności do pracy ➤ 7 osób uzyskało orzeczenie o niepełnosprawności
Doradztwo zawodowe	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ 73 osoby motywowano do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, dokształcania się ➤ 22 osoby sporządziły dokumenty aplikacyjne ➤ 72 osoby motywowano do rejestracji w PUP i terminowego stawianictwa ➤ 79 osób motywowano do poszukiwania pracy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 6 osób podjęło naukę ➤ 24 osoby podjęły staż, brały udział projektach zawodowych, szkoleniach, kursach ➤ 95 osób było zarejestrowanych w PUP ➤ 45 osób podjęło pracę

4. Koordynacja obejmowania rodzin wsparciem asystenta rodziny na terenie Miasta Białystok Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Droga” i Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Szansa” podpisały umowę z Miastem Białystok dotyczącą wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę z rodziną świadczoną przez asystenta rodziny na terenie Miasta Białystok w roku w 2017 r.

Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Droga” objęło wsparciem asystenta rodziny 65 rodzin (44 rodziny objęte w latach poprzednich, 21 rodzin zgłoszonych w 2017 r.), asystenci pracowali z 2 rodzinami zobowiązanymi do współpracy przez sąd, zakończyli współpracę z 25 rodzinami.

Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Szansa” objęło wsparciem asystenta rodziny 20 rodzin (15 rodzin objętych w latach poprzednich, 5 rodzin zgłoszonych w 2017 r.), asystenci pracowali z 2 rodzinami zobowiązanymi do współpracy przez sąd, zakończyli współpracę z 8 rodzinami.

5. Asystenci rodziny podnosili kwalifikacje w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną oraz korzystali ze spotkań superwizyjnych (podczas spotkań omawiana była tematyka dotycząca przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu - uczestniczyło w nich 10 asystentów).

2. Rodziny Zastępcze

W 2017 r. ze świadczeń pieniężnych korzystało 230 rodzin zastępczych, w których przebywało łącznie 327 dzieci i pełnoletnich wychowanków pozostających w dotychczasowych rodzinach zastępczych oraz 1 rodzinny dom dziecka, w którym przebywało 7 dzieci.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przyznawane są świadczenia finansowe o charakterze obligatoryjnym oraz fakultatywnym.

Tabela Nr 29. Tabela zbiorcza rodzinnej pieczy zastępczej otrzymującej świadczenia w 2017 r.

Forma rodzinnej pieczy zastępczej									
Rodzina zastępcza spokrewniona		Rodzina zastępcza niezawodowa		Rodzina zastępcza zawodowa		Rodzinny dom dziecka		Łącznie	
liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba RDD	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
148	183	68	82	14	62	1	7	231	334

Świadczenia obligatoryjne przyznawane rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka

W zakresie świadczeń obowiązkowych rodzinie zastępczej oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

- 660 zł miesięcznie (w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej),
- 1 000 zł miesięcznie (w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej niezawodowej, rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinnym domu dziecka).

Rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w wieku do ukończenia 18. roku życia przysługuje dodatek wychowawczy w wysokości 500 zł miesięcznie.

Rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wypłacany jest dodatek nie niższy niż kwota 200 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka.

Prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje środki finansowe na:

- utrzymanie lokalu mieszkalnego,
- pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka,
- pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka.

Odrębnym uprawnieniem o charakterze obowiązkowym jest wynagrodzenie wypłacane osobom pełniącym funkcje rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. Wynagrodzenie ma charakter comiesięczny i nie może być niższe niż kwota 2 000 zł. W przypadku rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego kwota nie może być niższa niż 2 600 zł. Od wyżej wskazanych wynagrodzeń opłacane są składki na ubezpieczenie społeczne oraz fundusz pracy.

Świadczenia fakultatywne przyznawane rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka

Świadczenia fakultatywne przyznawane rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinny dom dziecka udzielane były w oparciu o zasady określone w Zarządzeniu Nr 436/16 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 29 kwietnia 2016 r. w sprawie określenia zasad przyznawania świadczeń pieniężnych rodzinom zastępczym, rodzinom pomocowym, prowadzącym rodzinne domy dziecka na zasadach przewidzianych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Tabela Nr 30. Świadczenia pieniężne przyznawane rodzinom zastępczym w 2017 r.

Formy pomocy	Typy rodzinnej pieczy zastępczej						Łącznie kwota w zł
	Rodzina zastępcza spokrewniona		Rodzina zastępcza niezawodowa		Rodzina zastępcza zawodowa		
	liczba świadczeń	kwota w zł	liczba świadczeń	kwota w zł	liczba świadczeń	kwota w zł	
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej	2 135	1 355 039	887	824 137	595	528 475	2 707 650
Jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka do rodzinnej pieczy zastępczej	13	18 300	17	23 800	12	15 800	57 900
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	34	17 671	15	5 582	14	5 560	28 813

Zdarzenia losowe lub inne zdarzenia mające wpływ na jakość sprawowanej opieki	16	21 110	6	6 800	3	4 239	32 149
Utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	0	0	0	0	33	40 383	40 384
Koszty przeprowadzenia niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	0	0	0	0	8	24 000	24 000
Wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji: zawodowej rodziny zastępczej; rodziny pomocowej (ze składkami na ubezpieczenie społeczne i fundusz pracy)	0	0	0	0	173	541 358	541 358
Łącznie	2 198	1 412 120	925	860 319	838	1 159 815	3 432 254

Tabela Nr 31. Świadczenia pieniężne przyznawane rodzinnym domom dziecka w 2017 r.

Formy pomocy	Rodzinny dom dziecka	
	liczba świadczeń	kwota w zł
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej	82	81 069
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	2	800
Utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	12	3 766
Wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji: prowadzącego rodzinny dom dziecka; osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich (ze składkami na ubezpieczenie społeczne i fundusz pracy)	24	87 413
Łącznie	120	173 048

W 2017 r. wypłacano wynagrodzenie:

- 14 zawodowym rodzinom zastępczym, w tym 1 rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego i 1 rodzinie zastępczej specjalistycznej,
- 1 osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka,
- 1 osobie do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi przebywającymi w rodzinnym domu dziecka i przy pracach gospodarskich,
- 5 rodzinom pomocowym.

Na terenie Miasta Białegostoku zamieszkiwało 9 rodzin zastępczych zawodowych, w tym 1 pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego, natomiast 5 rodzin zastępczych zawodowych zamieszkiwało na terenie powiatu białostockiego, w tym 1 rodzina zawodowa specjalistyczna oraz prowadzony był rodzinny dom dziecka.

W dniu 5.12.2016 r. zawarto umowę o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej od dnia 1.01.2017 r.

W 2017 r. 187 rodzinom zastępczym i 1 rodzinnemu domowi dziecka przyznano dodatek wychowawczy 500+ na 278 dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. W powyższym okresie wypłacono 2 791 dodatków na kwotę 1 357 827 zł. Środki pochodziły z dotacji z budżetu państwa.

W 2017 r. na terenie innych powiatów funkcjonowało 49 rodzin zastępczych oraz 2 rodzinne domy dziecka, w których było umieszczonych 66 dzieci z Miasta Białegostoku. MOPR na podstawie zawartych porozumień wydatkował środki finansowe na nw. dzieci na rzecz 18 powiatów.

Tabela Nr 32. Wydatki z tytułu utrzymania dzieci pochodzących z terenu Miasta Białegostoku, zamieszkujących na terenie innych powiatów

Formy pomocy	Typy rodzinnej pieczy zastępczej								Łącznie kwota w zł
	Rodzina zastępcza spokrewniona		Rodzina zastępcza niezawodowa		Rodzina zastępcza zawodowa		Rodzinny dom dziecka		
	liczba świadczeń	kwota w zł	liczba świadczeń	kwota w zł	liczba świadczeń	kwota w zł	liczba świadczeń	kwota w zł	
Koszty utrzymania dzieci na terenie innego powiatu	377	240864	415	371 261	24	14 400	60	34 606	661 132
Koszty umów zleceń zawodowych rodzin zastępczych i RDD z innych powiatów	0	0	9	9 878	12	37 412	61	29 140	76 430
Łącznie koszty poniesione na podstawie zawartych porozumień z innymi powiatami	377	240 864	424	381 139	36	51 812	121	63 746	737 562

W 2017 r. w Białegostoku funkcjonowały 33 rodziny zastępcze, w których było umieszczonych 41 dzieci z terenu 8 innych powiatów. Koszty utrzymania dzieci z innych powiatów refundowane były przez te powiaty.

Tabela Nr 33. Dochody z tytułu utrzymania dzieci pochodzących z terenów innych powiatów, umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Białegostoku

Dochody zrealizowane na podstawie zawartych porozumień z innymi powiatami	Dochody z tytułu utrzymania dzieci z terenu innego powiatu	Dochody z tytułu umów zleceń zawodowej rodziny zastępczej za opiekę nad dziećmi z innych powiatów	Łącznie
	409 238	44 240	453 478

3. Usamodzielnianie wychowanków

Pomoc z tytułu usamodzielniania przysługuje wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz placówki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę i młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Pomoc przyznana osobom usamodzielnianym na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Tabela Nr 34. Usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych

Pomoc na kontynuowanie nauki		Pomoc na usamodzielnienie		Pomoc na zagospodarowanie		Razem
Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Kwota świadczeń łącznie (w zł)
66	295 079	15	72 600	17	43 000	410 679

Tabela Nr 35. Usamodzielnienie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych

Pomoc na kontynuowanie nauki		Pomoc na usamodzielnienie		Pomoc na zagospodarowanie		Razem
Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Kwota świadczeń (w zł)	Kwota świadczeń łącznie (w zł)
43	154 012	8	49 500	4	10 000	213 512

Łączne wydatki budżetowe za 2017 r. dotyczące usamodzielnianych wychowanków (na podstawie ustawy o pomocy społecznej i ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) wyniosły 805 653 zł, pomocy udzielono 165 osobom.

W oparciu o przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o pomocy społecznej usamodzielniono:

- 89 wychowanków rodzin zastępczych (77 - na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, 12 - ustawy o pomocy społecznej),
- 59 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych (54 - na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, 5 - ustawy o pomocy społecznej),
- 25 wychowanków placówek określonych w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

4. Kierowanie do placówek

W 2017 r. związku z realizacją zadania z zakresu zawartych porozumień w sprawie przyjęcia oraz warunków pobytu i wysokości wydatków na opiekę i wychowanie 3 dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów poniesiono wydatki w wysokości 123 183 zł:

- 1 dziecko w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej w Gdańsku - 79 376 zł,
- 1 dziecko w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej w Ignatkach - 33 220 zł,
- 1 dziecko w Interwencyjnym Ośrodku Preadopcyjnym w Gliwicach - 10 587 zł.

Natomiast z tytułu dochodów na utrzymanie dzieci pochodzących z terenu innych powiatów, a umieszczonych w niepublicznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta Białegostoku, MOPR w Białymstoku otrzymał kwotę 261 066 zł:

- 1 dziecko w Rodzinnym Domu Dziecka Św. Rodziny z Nazaretu - 33 777 zł,
- 5 dzieci w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Nasz Dom Dobry Pasterz” w Białymstoku - 227 289 zł.

W 2017 r. wypłacano dodatek do zryczałtowanej kwoty „500+” na 12 dzieci umieszczonych w 2 placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Ogółem wypłacono 127 dodatków na kwotę 62 617 zł. Środki pochodziły z dotacji z budżetu państwa.

W 2017 r. do poszczególnych placówek opiekuńczo-wychowawczych wydano 111 skierowań, w tym:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Jedynka” - 17,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. dr Ireny Białówny - 40,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Radość” - 2,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Nadzieja” - 6,
- Pogotowie Opiekuńcze - 19,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Moje Miejsce” - 8,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Nasz Dom: Dobry Pasterz” - 3,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Dom Powrotu - 11,
- Rodzinny Dom Dziecka Św. Rodziny z Nazaretu - 1,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom pod Modrzewiem” - 4.

5. Zadanie realizowane przez MOPR w Białymstoku, jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

Zarządzeniem Nr 1588/11 z dnia 7 grudnia 2011 r. Prezydent Miasta Białegostoku wyznaczył Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Białegostoku. Od dnia 1 stycznia 2012 r. w Ośrodku działa Zespół ds. Pieczy Zastępczej (ZPZ), który realizuje zapisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W Zespole ds. Pieczy Zastępczej w roku sprawozdawczym pracowało 19 osób, w tym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, pracownicy socjalni, psychologowie i pedagodzy.

Zespół realizował zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej poprzez:

1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Działania promocyjne mające na celu upowszechnienie idei rodzicielstwa zastępczego i budowanie życzliwej atmosfery społecznej wobec rodzin zastępczych oraz ich wychowanków:

- emisja spotu informacyjnego nt. rodzicielstwa zastępczego w TVP Białystok (łącznie 50 emisji w terminach maj – czerwiec, październik – listopad),
- zorganizowanie i przeprowadzenie III edycji Konkursu plastycznego pod hasłem „Zastępstwo na medal” skierowanego do uczniów szkół podstawowych i świetlic socjoterapeutycznych miasta Białegostoku; wszyscy uczestnicy otrzymali upominki, laureaci nagrody, prace wystawiono w Centrum Konferencyjno-Wystawienniczym Archidiecezji Białostockiej,

- współorganizacja Dnia Rodzicielstwa Zastępczego,
- współpraca z mediami: z lokalną prasą, TVP Białystok i Radiem Białystok,
- rozpowszechnianie ulotek i plakatów informacyjnych,
- zamieszczenie na stronie internetowej MOPR w Białymstoku informacji dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz oferty Ośrodka skierowanej do rodzin zastępczych.

W celu integracji środowiska rodzin zastępczych naszego miasta wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej zorganizowano:

- konkurs fotograficzny „W obiektywie marzeń”,
- warsztaty plastyczne o tematyce wielkanocnej,
- warsztaty plastyczne o tematyce bożonarodzeniowej.

2. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Wszczęto procedury kwalifikacyjne wobec 16 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. W ramach procedury kwalifikacyjnej kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spotykali się z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownikiem socjalnym oraz psychologiem i pedagogiem.

3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wydawanie świadectw ukończenia szkolenia oraz zaświadczeń kwalifikacyjnych

Zorganizowano i przeprowadzono 60-godzinne szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. Osobom biorącym udział w szkoleniu umożliwiono odbycie 10-godzinnych praktyk w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Szkolenie prowadzone było według Programu „PRIDE: Rodzinna Opieka Zastępcza”. Zostało wydanych 8 świadectw ukończenia szkolenia oraz, na wniosek Zainteresowanych, 7 zaświadczeń kwalifikacyjnych.

4. Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji

Pracownicy ZPZ przeprowadzili 40-godzinne warsztaty psychoedukacyjne „Szkoła dla Rodziców” poszerzających kompetencje wychowawcze. Zajęcia prowadzone były przez specjalistów Zespołu ds. Pieczy Zastępczej, ukończyło je 5 opiekunów zastępczych. Rodziny zastępcze uczestniczyły w 10 cyklicznych spotkaniach Klubu Pieczy Zastępczej, zorganizowanych przez Fundację „DIALOG” w ramach Ośrodka Konsultacyjno-Szkoleniowego.

5. Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych

Psycholodzy MOPR prowadzili grupę wsparcia dla rodzin zastępczych zawodowych, w spotkaniach której uczestniczyło 16 osób. Psycholog i pedagog prowadzili także grupę wsparcia dla osób pełniących funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej, w której uczestniczyło 10 osób. Zawarto umowy z 5 rodzinami pomocowymi, które na czas urlopu rodzin zastępczych przejęły opiekę nad powierzonymi im dziećmi. Z pomocy rodzin pomocowych skorzystały 4 rodziny zastępcze.

6. Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy 48 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej objętych zostało mentoringiem w ramach zadania publicznego „Ośrodek konsultacyjno-szkoleniowy (OKS) i mentoring jako forma kompleksowego wsparcia wychowanków i osób związanych z pieczę zastępczą w Białymstoku” realizowanego przez Fundację „Dialog” na podstawie umowy zawartej w dniu 17 stycznia 2017 r. między Miastem Białystok a Fundacją „DIALOG”. Wychowanków rodzinnej pieczy zastępczych do mentoringu typował MOPR.

7. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi

Współpraca z Sądem obejmowała, w szczególności przekazywanie opinii o kandydatach do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, przekazywanie ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, informowanie Sądu o możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, przekazanie rejestru osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osób pełniących ww. funkcje.

Współpraca z PCPR dotyczyła w szczególności procesu usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej, wymiany informacji w sytuacji zmiany przez rodzinę zastępczą miejsca zamieszkania oraz przekazywania informacji nt. możliwości umieszczania dzieci z innych powiatów w rodzinach zastępczych na terenie Białegostoku.

Współpraca z ośrodkiem adopcyjnym obejmowała w szczególności przekazywanie informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, decyzji dotyczących dalszego planu pomocy dzieciom, opinii i dokumentacji potrzebnych do sporządzenia „Karty dziecka” w przypadku dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia,

udział przedstawiciela Ośrodka Adopcyjnego ROPS w Białymstoku na posiedzenia Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.

Współpraca z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi dotyczyła m.in. procesu usamodzielniania wychowanków placówek, udziału w posiedzeniach Zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka i rodziny w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta (w okresie sprawozdawczym pracownicy ZPZ uczestniczyli w 20 posiedzeniach Zespołów), działania w celu umieszczenia wychowanków placówek w rodzinnej pieczy zastępczej. Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego były objęte wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

MOPR współpracował z Fundacją „DIALOG” realizującą zadanie publiczne „Ośrodek konsultacyjno-szkoleniowy (OKS) i mentoring jako forma kompleksowego wsparcia wychowanków i osób związanych z pieczą zastępczą w Białymstoku”. W ramach OKS wychowankowie obejmowani byli mentoringiem, zaś opiekunowie zastępczy mogli uczestniczyć w spotkaniach Klubu Pieczy Zastępczej i korzystać z konsultacji specjalistów różnych dziedzin, w tym uzyskać pomoc w nauce dla wychowanków z trudnościami edukacyjnymi. Ośrodek współpracował z Fundacją przy organizacji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi obejmowała także informowanie rodzin zastępczych o inicjatywach podejmowanych na rzecz dziecka i rodziny przez organizacje pozarządowe i inne instytucje, m.in. Towarzystwo „Nasz Dom” (Program Stypendialny „Moja Przyszłość”), Stowarzyszenie SPES (stypendium dla rodzin dzieci w ciężkim stanie klinicznym) czy T-Matic Grupa Komputer (projekt „Europejski Staż – Twoja inwestycja w przyszłość”). Pracownicy Zespołu brali udział w szkoleniach i konferencjach organizowanych przez organizacje pozarządowe.

Realizując zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej pracownicy Zespołu ds. Pieczy Zastępczej:

- byli w stałym kontakcie z przedstawicielami sądów, instytucji oświatowych, świetlic socjoterapeutycznych, ośrodków zdrowia, Policji, PCPR i innych instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny,
 - brali udział w grupach roboczych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny w Mieście Białystok do pracy z rodzinami, wobec których istniało podejrzenie, że są dotknięte problemem przemocy w rodzinie,
 - współpracowali z asystentami rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, pracownikami socjalnymi oraz innymi podmiotami organizującymi pracę z rodzinami.
8. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Psycholodzy przeprowadzili 339 rozmów wspierających i konsultacji psychologicznych ze 188 osobami.

Pedagog odbył 286 rozmów wspierających oraz konsultacji pedagogicznych z 174 osobami.

Problematyka spotkań specjalistów z rodzinami zastępczymi i ich wychowankami dotyczyła najczęściej:

- konsultowania zgłaszanych trudności wychowawczych,
- wsparcia emocjonalnego w sytuacji straty, żałoby, kryzysu,
- wyznaczania kierunku pracy terapeutycznej,
- motywowania do działań optymalizujących funkcjonowanie rodzin i poszczególnych jej członków,
- wsparcia emocjonalnego usamodzielnianych wychowanków oraz motywowania ich do podejmowania decyzji.

9. Zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego

Pomoc prawna była świadczona przez prawnika w Ośrodku Interwencji Kryzysowej MOPR w Białymstoku.

10. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej

Sporządzono 382 oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej, wraz z opinią o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, które następnie zostały przekazane do właściwego sądu. Oceny sytuacji dzieci dokonywane były w zespole interdyscyplinarnym, w skład którego wchodził: rodzina zastępcza, pedagog, psycholog, przedstawiciel Ośrodka Adopcyjnego w Białymstoku, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej i rodzice, a także inne osoby bliskie dziecku, asystenci, pracownicy socjalni, przedstawiciele przedszkoli, szkół i organizacji pozarządowych. W okresie sprawozdawczym odbyły się 24 posiedzenia Zespołu ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej. Sporządzono 90 ocen rodzin zastępczych.

11. Prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej

Psycholodzy i pedagog MOPR, poza pracą świadczoną na terenie Ośrodka, odwiedzali również środowiska, gdzie spotykali się z opiekunami zastępczymi i wychowankami rodzinnej pieczy zastępczej (152 spotkania w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej). Sporządzono 43 opinie psychologiczne dzieci umieszczonych w 2017 r. w rodzinach zastępczych. Rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej również mogli skorzystać z pomocy psychologów i pedagoga Zespołu ds. Pieczy Zastępczej. W 2017 r. odbyło się 119 takich spotkań. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej i pracownicy socjalni

spotkali się 247 razy z rodzicami dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Rodzice biologiczni mogli się spotykać z dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej w dostosowanych do tego pomieszczeniach na terenie Ośrodka.

12. Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Sporządzono 38 opinii o spełnianiu warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, zgodnie z art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym 35 opinii na wniosek Sądu. W tym celu koordynatorzy i pracownicy socjalni spotykali się z kandydatami w ich miejscu zamieszkania.

Przeprowadzono 82 badania psychologiczne w celu sporządzenia opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, z czego 37 stanowiły badania okresowe. Przeprowadzono 10 wywiadów pedagogicznych w celu sporządzenia opinii pedagogicznej o kandydatach do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.

13. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających

Do Ośrodka Adopcyjnego ROPS w Białymstoku zgłoszono 29 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

14. Wydawanie opinii i zaświadczeń

Sporządzono 69 opinii dotyczących zasadności przyznania rodzinom zastępczym środków finansowych. Na prośbę opiekunów zastępczych oraz usamodzielnianych wychowanków wydano 29 zaświadczeń.

15. Przygotowywanie indywidualnych programów usamodzielnienia, ich aktualizacji oraz udzielanie wsparcia usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej

We współpracy z wychowankami pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej i z ich opiekunami usamodzielnienia opracowano 27 Indywidualnych Programów Usamodzielnienia. W 117 przypadkach istniała konieczność aktualizacji Programów w związku ze zmianą sytuacji życiowej usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej. Sporządzono 19 ocen końcowych IPU. Realizacja Programów jest na bieżąco monitorowana przez pracownika socjalnego lub koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Pracownicy socjalni oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej 527 razy spotkali się z usamodzielnianymi wychowankami pieczy zastępczej. Wsparcie usamodzielnianym wychowankom polegało m.in. na pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, motywowaniu do nauki i poszukiwania pracy, informowaniu i zachęcaniu do udziału w projektach oraz szkoleniach.

Osoby usamodzielniane mogły korzystać z pomocy psychologów i pedagogów Zespołu ds. Pieczy Zastępczej. Odbyły się 32 spotkania specjalistów z osobami usamodzielnianymi.

Usamodzielniani wychowankowie kierowani byli do mieszkań chronionych będących w dyspozycji MOPR. Wszyscy usamodzielniani wspierani byli przez pracownika socjalnego MOPR. W 2017 r. odbyły się 254 spotkania z wychowankami skierowanymi do mieszkań chronionych.

16. Podnoszenie kwalifikacji pracowników

Pracownicy Zespołu ds. Pieczy Zastępczej uczestniczyli w superwizji zorganizowanej przez MOPR.

Realizacja zadań przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 77 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, którego wyznacza organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

W okresie sprawozdawczym w Zespole ds. Pieczy Zastępczej pracowało 8 koordynatorów (6,75 etatu), których zatrudnienie było współfinansowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach „Programu Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej na rok 2017”.

Koordynatorzy objęli systematycznym wsparciem łącznie 117 rodzin zastępczych, w których przebywało 205 wychowanków. Koordynatorzy okresowo udzielili wsparcia także 38 innym rodzinom zastępczym, w których przebywało 43 dzieci. Opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej objęte były 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego, w których przebywało 13 podopiecznych.

We współpracy z opiekunami zastępczymi, asystentem rodziny biologicznej dziecka lub innym podmiotem organizującym pracę z rodziną, koordynatorzy sporządzili lub zaktualizowali plany pomocy dzieciom. Uczestniczyli też w 24 posiedzeniach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.

Koordynatorzy odbyli:

- 1 542 spotkania z rodzinami zastępczymi i 24 spotkania z prowadzącymi placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego,
- 178 spotkań z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej,
- 112 spotkania się z usamodzielnianymi wychowankami,

- 110 spotkań z asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi i kuratorami sądowymi,
- 158 spotkań z pracownikami szkół, przedszkoli i świetlic socjoterapeutycznych (dodatkowo 41 razy występowali do placówek oświatowych z prośbą o udzielenie informacji o sytuacji szkolnej wychowanków rodzin zastępczych).

Koordynatorzy sporządzili:

- 321 ocen sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej wraz z opinią o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej (przekazane do Sądu),
- 88 pism do Sądu o aktualnej sytuacji rodzin zastępczych i przebywających w nich dzieci,
- 72 oceny rodzin zastępczych,
- 55 wniosków do pracowników socjalnych z prośbą o wgląd w sytuację rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej,
- 13 opinii o zasadności uregulowania sytuacji prawnej dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych,
- 63 opinie dotyczące zasadności przyznania rodzinom zastępczym środków finansowych.

V. ŚWIADCZENIA OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Do zadań zleconych gminie, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, należy wydawanie decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni, osobom posiadającym miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i posiadającym obywatelstwo polskie oraz osobom, które uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, spełniającym kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej, przy jednoczesnym stwierdzeniu braku okoliczności, o której mowa w art. 12 ustawy o pomocy społecznej.

Decyzję potwierdzającą prawo do świadczeń opieki zdrowotnej wydaje się na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego - na wniosek świadczeniodawcy udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej, złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia. Postępowanie może być wszczęte również z urzędu lub na wniosek właściwego oddziału Wojewódzkiego Funduszu Zdrowia.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie decyzji przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji, którym jest dzień złożenia wniosku, a w przypadku udzielenia świadczenia w stanie nagłym - dzień udzielenia świadczenia, chyba że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

W okresie od 1.01.2017 r. do 31.12.2017 r. wydano 273 decyzje w sprawie uprawnienia do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni (zgodnie z art. 7 ust. 2-4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych), w tym 224 decyzji przyznających (z czego 53 decyzje 40 osobom bezdomnym), 6 decyzji odmownych, 33 decyzje wygaszające uprawnienie - na podstawie postępowania z urzędu oraz 10 decyzji umarzających postępowanie w sprawie przyznania uprawnienia do świadczeń opieki zdrowotnej.

Do wydawania ww. decyzji Prezydent Miasta Białegostoku upoważnił Dyrektora MOPR.

VI. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku w ramach realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w 2017 r. dofinansował następujące zadania:

- likwidację barier technicznych, w komunikowaniu się, architektonicznych,
- zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny,
- uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- działalność warsztatów terapii zajęciowej,
- rehabilitację dzieci i młodzieży.

Tabela Nr 36. Zestawienie zbiorcze zadań realizowanych w 2017 r.

Lp.	Nazwa zadania	Liczba wniosków	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota wypłaconego dofinansowania (w zł)	Budżet (w zł)
1.	Bariery techniczne	61	54	73 801	73 915
2.	Bariery w komunikowaniu się	43	32	44 446	44 446
3.	Bariery architektoniczne	36	19	117 566	117 566

4.	Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	1 485	1 450	679 586	679 875	
5.	Sprzęt rehabilitacyjny	21	18	12 515	12 515	
6.	Turnusy rehabilitacyjne	Dorośli	989	439	641 439	805 278
		Dzieci	138	80	161 661	
7.	Warsztaty terapii zajęciowej			1 852 854	1 871 532	
Razem		2 773	2 092	3 583 868	3 605 127	

Tabela Nr 37. Zestawienie zbiorcze zadań realizowanych w 2017 r. w zakresie rehabilitacji dzieci i młodzieży

Lp.	Rehabilitacja dzieci i młodzieży	Liczba wniosków	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota wypłaconego dofinansowania (w zł)	Budżet (w zł)
1.	Bariery techniczne	3	3	11 910	11 910
2.	Bariery w komunikowaniu się	16	15	22 529	22 529
3.	Bariery architektoniczne	2	0	0	0
4.	Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	270	267	227 086	227 089
5.	Sprzęt rehabilitacyjny	6	6	5 472	5 472
Razem		256	249	266 997	267 000

Łączny budżet: 3 872 127 zł

Na terenie Białegostoku w 2017 r. funkcjonowały cztery warsztaty terapii zajęciowej, gdzie rehabilitacji poddawanych było 117 osób, w tym 109 niepełnosprawnych mieszkańców miasta Białegostoku. W 2017 r. jedenastu uczestników warsztatów terapii zajęciowej z różnych względów zostało skreślonych z listy uczestników, w tym trzech z uwagi na podjęcie zatrudnienia.

Poniższa tabela prezentuje dane adresowe, liczbę uczestników w poszczególnych warsztatach, rodzaje niepełnosprawności uczestników warsztatu oraz informacje dotyczące kwot przekazanych na dofinansowanie działalności warsztatów w 2017 r.

Tabela Nr 38. Wykaz działających na terenie Miasta Białegostoku warsztatów terapii zajęciowej

Lp.	Nazwa jednostki prowadzącej WTZ	Siedziba warsztatu (ul.)	Liczba uczestników	Rodzaj schorzeń i dysfunkcji uczestników warsztatu	Budżet ogółem w zł	Kwota dofinansowania wypłaconego przez MOPR ze środków PFRON	Kwota dofinansowania wypłaconego z budżetu Miasta	Kwota niewykorzystanych środków z dofinansowania wypłaconego przez MOPR ze środków PFRON
1.	Fundacja AC ul. Legionowa 14/16 lok.104	Storczykowa 7	25	upośledzenie umysłowe, schorzenia współistniejące	443 353	398 920	44 433	1 756
2.	Spółdzielnia SNB, ul. Kraszewskiego 26/2	Kraszewskiego 26/2	22	dysfunkcja narządu wzroku, schorzenia współistniejące	381 664	342 563	39 101	3 093
3.	Caritas Archidiecezji Białostockiej ul. Warszawska 32	Knyszyńska 12a	40	upośledzenie umysłowe i inne przyczyny niepełnosprawności	702 584	631 491	71 093	572
4.	P.W. „JARD” Al. Jana Pawła II 54	Transportowa 4	30	choroby psychiczne, upośledzenie umysłowe, schorzenia współistniejące	533 200	479 880	53 320	1 168
Razem			117	X	2 060 801	1 852 854	207 947	6 589

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku realizował w 2017 r. pilotażowy program „Aktywny samorząd” finansowany ze środków PFRON i do dnia 30 sierpnia 2017 r. przyjmował wnioski dotyczące udziału w Module I ww. programu w następujących obszarach:

Obszar A - likwidacja bariery transportowej:

Zadanie 1: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,

Zadanie 2: pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,

Obszar B - likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

Zadanie 1: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,

Zadanie 2: dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,

Obszar C - likwidacja barier w poruszaniu się:

Zadanie 2: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,

Zadanie 3: pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,

Zadanie 4: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny.

W ramach programu „Aktywny samorząd” wpłynęło 75 wniosków. 72 złożone wnioski zostały pozytywnie zweryfikowane pod względem formalnym i przeznaczone do dofinansowania. Dwa wnioski zostały zweryfikowane negatywnie pod względem formalnym, jeden Wnioskodawca zrezygnował z udziału w programie. Jeden wniosek został rozpatrzony odmownie z uwagi na niewystarczającą ilość środków finansowych przekazanych na realizację w programie. Ośrodek na realizację programu otrzymał środki finansowe PFRON w dwóch transzach:

I transza - 268 913 zł,

II transza - 202 438 zł (łącznie 471 351 zł).

Zawarto 68 umów dofinansowania na kwotę 467 324 zł. Zgodnie z dokumentami programowymi obowiązującymi realizatorów pilotażowego programu „Aktywny samorząd” zakończenie realizacji zadania dla wniosków złożonych w 2017 r. nastąpi do dnia 15 kwietnia 2018 r.

VII. ŚWIADCZENIA RODZINNE, ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE - PROGRAM RODZINA 500+, POMOC OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW, DODATKI MIESZKANIOWE I ENERGETYCZNE

1. Świadczenia rodzinne

Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
- 3) podwyższony dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka,
- 4) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- 5) świadczenie rodzicielskie.

Kwoty kryteriów dochodowych wynosiły: 674 zł na osobę w rodzinie i 764 zł na osobę w rodzinie, w której jest dziecko niepełnosprawne.

Wysokość wypłacanych zasiłków rodzinnych:

- 95 zł na dziecko do 5 lat,
- 124 zł na dziecko w wieku od 5 do 18 lat,
- 135 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia.

W 2017 r. przyjęto 16 760 wniosków o przyznanie świadczeń rodzinnych, w tym:

- zasiłki rodzinne i opiekuńcze - 12 978,
- jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka - 2 872.

W sprawie świadczeń rodzinnych wydano 19 648 decyzji dla 11 336 rodzin, z tego 6 862 rodzinom przyznano zasiłki rodzinne (w tym: na 1 dziecko - 2 712 rodzinom, na 2 dzieci - 2 900 rodzinom, na 3 dzieci - 939 rodzinom, na 4 i więcej dzieci - 311 rodzinom), w tym:

- przyznających - 15 953,
- odmownych - 1 524,
- zmieniających/uchylających - 1 132,
- stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia - 583,
- rozkładających na raty należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń - 105,
- częściowo umarzających należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń - 1,
- odmawiających umorzenia nienależnie pobranych świadczeń - 40,

- uchylających z powodu zastosowania przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego - 164,
- całkowicie umarzających należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń - 2,
- umarzających postępowanie, stwierdzających wygaśnięcie decyzji, wstrzymujących i wznawiających wypłatę świadczeń - 144.

W ramach świadczeń rodzinnych wypłacano również świadczenie rodzicielskie. W sprawie świadczenia rodzicielskiego wydano 721 decyzji, z tego:

- przyznających - 708,
- odmownych - 12,
- wstrzymujących - 1.

Dział Świadczeń Rodzinnych wypłacał na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna - zasiłek dla opiekuna w wysokości 520 zł miesięcznie. W sprawie zasiłku dla opiekuna wydano 14 decyzji przyznającej świadczenie.

W 2017 r. przyznawano i wypłacano jednorazowe świadczenie pieniężne określone w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W sprawie jednorazowego świadczenia „Za życiem” wydano 38 decyzji przyznających świadczenie.

Tabela Nr 39. Informacja dotycząca wydatkowanych w 2017 r. środków oraz liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota wydatków (w zł)	Liczba świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	15 755 050	140 449
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, z tego z tytułu:	7 198 030	51 913
2.1.	urodzenia dziecka	1 041 404	1 114
2.2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	1 409 685	3 671
2.3.	samotnego wychowywania dziecka	1 382 126	7 164
2.4.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1 063 735	10 249
2.5.	rozpoczęcia roku szkolnego	736 873	12 720
2.6.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	17 811	216
2.7.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 546 396	16 779
3.	Zasiłki rodzinne z dodatkami (w.1 + w.2)	22 953 080	192 362
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	10 028 697	65 684
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	13 122 703	9 624
6.	Specjalne zasiłki opiekuńcze	1 471 601	2 874
7.	Zasiłki dla opiekuna	1 011 297	1 962
8.	Świadczenia opiekuńcze (w.4 + w.5 + w.6 + w.7)	25 634 298	80 144
9.	Razem (w.3 + w.8)	48 587 378	272 506
10.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	2 697 000	2 697
11.	Świadczenie rodzicielskie	7 688 532	8 379
12.	Razem świadczenia rodzinne	58 972 910	283 582
13.	Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	48 000	12
13.	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, z tego:	3 155 422	10 433
13.1	na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników	18 720	211
14.	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	476 894	5 661
	Razem	62 653 226	299 688

Dział Świadczeń Rodzinnych MOPR, zgodnie z Uchwałą nr XLII/463/05 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30 maja 2005 r. (Dz. Urz. Woj. podlaskiego Nr 139, poz. 1642, z późn. zm.), w 2017 r. wypłacił podwyższony dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka 1 090 rodzinom w liczbie 1 114 świadczeń na kwotę 520 702 zł.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w przypadku ustalenia, że mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego marszałek województwa wydawał decyzję przyznającą świadczenia rodzinne, które wypłacał organ właściwy.

W 2017 r. w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego wypłacono 2 159 świadczeń na kwotę 619 175 zł. Dokonano zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w wysokości 286 713 zł (w tym były zwroty wynikające ze zgonu świadczeniobiorcy).

2. Świadczenie wychowawcze – Program „Rodzina 500+”

W 2017 r. przyjęto 31 781 wniosków o przyznanie świadczenia wychowawczego.

Wydano 24 294 decyzje dla 21 820 rodzin, w tym:

- przyznających - 21 937,
- odmownych - 823,
- zmieniających/uchylających - 769,
- stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia - 249,
- rozkładających na raty należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń - 54,
- odmawiających umorzenia nienależnie pobranych świadczeń - 19,
- uchylających z powodu zastosowania przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego - 141,
- umarzających postępowanie, stwierdzających wygaśnięcie decyzji, wstrzymujących i wznawiających wypłatę świadczeń - 302.

Tabela Nr 40. Kwota środków wypłaconych w ramach Programu „Rodzina 500+” i liczba świadczeń

Wyszczególnienie	Kwota wydatków (w zł)	Liczba świadczeń
Świadczenie wychowawcze	155 668 292	3 123

W 2017 r. w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego:

- wypłacono 3 679 świadczeń na kwotę 1 787 845 zł,
- dokonano zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w wysokości 246 158 zł.

3. Fundusz alimentacyjny i dłużnicy alimentacyjni

3.1. Fundusz alimentacyjny

W 2017 r. przyjęto 1 803 wnioski o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Wydano 2 162 decyzje dla 1 239 rodzin, w których było 1 865 osób uprawnionych do tych świadczeń, w tym:

- przyznających - 1 584,
- odmownych - 148,
- zmieniających - 194,
- stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia - 122,
- rozkładających na raty należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń - 32,
- umarzających należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego - 3,
- odmawiających umorzenia nienależnie pobranych świadczeń - 18,
- umarzających postępowanie - 13,
- inne (wstrzymanie, wznowienie wypłaty świadczeń, pozostawienie bez rozpatrzenia) - 48.

Tabela Nr 41. Kwota środków wypłaconych w ramach funduszu alimentacyjnego i liczba świadczeń

Wyszczególnienie	Kwota wydatków (w zł)	Liczba świadczeń
Fundusz alimentacyjny	9 204 007	23 379

W 2017 r. dokonano zwrotu:

- nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego - 111 576 zł,
- nienależnie pobranej zaliczki alimentacyjnej - 2 288 zł.

3.2. Dłużnicy alimentacyjni

W 2017 r. wydano 263 decyzje w sprawach dotyczących dłużników alimentacyjnych, w tym:

- w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych - 93,
- na wniosek dłużnika alimentacyjnego dotyczących zadłużenia z tytułu wypłaconego funduszu alimentacyjnego - 65, w tym:
 - odmawiających umorzenia - 31,
 - rozkładających na raty - 31,
 - odraczających termin płatności - 2,
 - umarzających częściowo zadłużenie - 1,

- na wnioski dłużnika alimentacyjnego dotyczących zadłużenia z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej - 12, w tym:
 - odmawiających umorzenia - 6,
 - rozkładających na raty - 5,
 - umarzających częściowo zadłużenie - 1,
- umarzających postępowanie - 80,
- inne (uchylenie decyzji, odmowa uchylenia decyzji) - 13.

W 2017 r. dokonano zwrotu przez dłużników alimentacyjnych z tytułu:

- wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego - 2 129 532 zł (w tym 1 068 760 zł odsetki),
- wypłaconej zaliczki alimentacyjnej - 154 476 zł.

Tabela Nr 42. Informacja w zakresie podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych w 2017 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba podjętych działań	Liczba podjętych działań, które doprowadziły do wzrostu ściągальności należności wymienionych w art. 28 ust. 1 pkt 1-4 ustawy
1.	Przeprowadzone przez organ właściwy dłużnika wywiady alimentacyjne oraz odebrane oświadczenia majątkowe	396	72
2.	Przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz z oświadczenia majątkowego	384	74
3.	Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy	6	1
4.	Poinformowanie powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	99	7
5.	Wszczęcie postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	122	16
6.	Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	72	8
7.	Wydanie decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, w tym:	74	X
7.1.	na podstawie art. 5 ust. 3a ustawy	18	X
8.	Złożenie wniosku o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego	468	38
9.	Skierowanie wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	39	5
10.	Skierowanie wniosku o zwrot zatrzymanego prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	19	X
11.	Przekazanie informacji gospodarczej do biur informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy	353	0

4. Dodatki mieszkaniowe

Dodatek mieszkaniowy przyznawany jest na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (na wniosek osoby uprawnionej) w drodze decyzji administracyjnej na okres 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku.

W 2017 r. złożono 9 764 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego.

Wydano 11 363 decyzje dla 5 862 rodzin, w tym:

- przyznających - 10 065,
- odmownych - 628,
- zmieniających/uchylających - 124,
- wstrzymujących wypłatę dodatku mieszkaniowego - 152,
- wznawiających wypłatę dodatku - 97,
- stwierdzających wygaśnięcie decyzji - 155,

– stwierdzających umorzenie postępowania - 142.

W 2017 r. przeprowadzono 500 wywiadów środowiskowych, w wyniku których wydano:

- postanowienie w sprawie umorzenia postępowania - 38,
- decyzji odmownych - 29,
- decyzji przyznających dodatek mieszkaniowy - 428,
- sprawy w trakcie załatwiania - 5.

W 2017 r. wydatkowano środki na wypłatę dodatków mieszkaniowych w kwocie 12 676 936 zł.

Tabela Nr 43. Informacja dotycząca wydatkowanych środków oraz liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2017 r.

Lp.	Wyszczególnienie zarządców mieszkań	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Liczba dodatków mieszkaniowych	Średnia kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych
1.	Komunalne	5 166 105	17 943	288
2.	Spółdzielcze	4 222 173	21 476	197
3.	Wspólnoty mieszkaniowe	1 397 297	7 091	197
4.	Prywatne	153 456	505	304
5.	TBS	1 398 210	4 373	320
6.	Inne	339 695	1 149	296
Razem		12 676 936	52 537	241

5. Dodatki energetyczne

Odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej tj. osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej przysługuje dodatek energetyczny. Dodatek energetyczny przyznaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta, w drodze decyzji, na wniosek odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej. W Białymstoku dodatek energetyczny przyznaje i wypłaca MOPR.

W 2017 r. złożono 5 440 wniosków o przyznanie dodatku energetycznego. Wydano 5 507 decyzji dla 2 941 rodzin, w tym:

- przyznających - 5 395,
- odmownych - 95,
- umarzających postępowanie - 17.

Tabela Nr 44. Informacja dotycząca wydatkowanych środków na dodatki energetyczne oraz liczby wypłaconych świadczeń w 2017 r.

Wyszczególnienie	Kwota wydatków (w zł)	Liczba świadczeń
Dodatek energetyczny odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej	357 637	2 544

VIII. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE DLA POSIADACZY KARTY POLAKA

Na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka cudzoziemcowi, który wystąpi do wojewody z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na pobyt stały z tytułu posiadania Karty Polaka, na jego wniosek, może być przyznane świadczenie pieniężne przeznaczone na pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania w Rzeczypospolitej Polskiej. Świadczenie pieniężne na okres do 9 miesięcy przyznaje wojewoda właściwy do przyjęcia wniosku. Wpłaty świadczenia dokonuje w okresach miesięcznych starosta wskazany przez wojewodę w decyzji przyznającej świadczenie pieniężne jako właściwy ze względu na miejsce pobytu osoby uprawnionej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jest to zadanie z zakresu administracji rządowej, przy czym do jego realizacji w Mieście Białystok został wyznaczony MOPR.

Tabela Nr 45. Świadczenia pieniężne dla posiadaczy Karty Polaka wypłacone w 2017 r.

Forma pomocy	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń w zł
Świadczenie pieniężne dla posiadaczy Karty Polaka	224	315	1 151 000

IX. WSPÓŁPRACA MOPR Z INNYMI PODMIOTAMI

1. W 2017 r. w celu zapewnienia pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej MOPR współpracował z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi, a w szczególności:
 - z Dziennym Domem Pomocy Społecznej w Białymstoku - zapewnienie posiłku, stacjonarnych usług opiekuńczych, organizacja czasu wolnego poprzez aktywizację społeczną, gimnastyka usprawniająca,
 - z Polskim Czerwonym Krzyżem - w celu zapewnienia w miejscu zamieszkania usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej - w zakresie zapewnienia w miejscu zamieszkania usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi; kierowanie osób i rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej, w tym w ramach programu FEAD; pomoc w formie wyprawki szkolnej oraz paczek świąteczno-choinkowych dzieciom z ubogich rodzin,
 - z Caritas Archidiecezji Białostockiej - wskazywanie osobom bezdomnym możliwości uzyskania schronienia w noclegowni i ogrzewalni; kierowanie osób i rodzin w celu zaopatrzenia w odzież; kierowanie osób i rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej, współpraca w zakresie zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania; z parafialnymi oddziałami Caritas Archidiecezji Białostockiej - organizowanie czasu wolnego dzieciom, zapewnienie wypoczynku letniego, zapewnienie paczek świątecznych przed Świętami Bożego Narodzenia i Świętami Wielkanocnymi,
 - ze Stowarzyszeniem „Ku Dobrej Nadziei” - wskazywanie osobom bezdomnym możliwości uzyskania schronienia w ogrzewalni i w formie całodobowego pobytu; kierowanie osób wykluczonych społecznie, w tym bezrobotnych do uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej, kierowanie osób i rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej, w tym w ramach programu FEAD; w zakresie zapewnienia paczek z żywnością przed Świętami Bożego Narodzenia, pomoc wolontariuszy w uprzątnięciu mieszkania,
 - ze Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie „Droga” - kierowanie osób i rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej, w tym w ramach programu FEAD; kierowanie osób wykluczonych społecznie, w tym bezrobotnych do uczestnictwa w Klubie Integracji Społecznej, w zakresie zapewnienia wypoczynku letniego i zimowego dzieciom z rodzin najuboższych oraz w zakresie udzielania wsparcia rodzinom wykazującym bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
 - z Prawosławnym Ośrodkiem Miłosierdzia Diecezji Białostocko-Gdańskiej „Eleos” - kierowanie dzieci do ośrodków wsparcia dziennego, w zakresie zapewnienia wypoczynku letniego i zimowego dzieciom z ubogich rodzin; kierowanie osób bezdomnych w celu uzyskania pomocy rzeczowej, np. posiłku, odzieży,
 - ze Stowarzyszeniem na rzecz rodziny i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym HOLOS - kierowanie osób wykluczonych społecznie, w tym bezrobotnych do uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej, kierowanie osób i rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej w ramach programu FEAD,
 - ze Stowarzyszeniem Penitencjarnym „Patronat” - wskazywanie osobom bezdomnym, które opuściły zakłady karne, możliwości uzyskania schronienia i innych form wsparcia,
 - z Zarządem Mienia Komunalnego - informowanie klientów o możliwości ubiegania się o mieszkanie z zasobów gminy, popieranie ich wniosków o przydział lokalu, udzielanie informacji osobom i rodzinom zamieszkującym w lokalach komunalnych o możliwości przystąpienia do „Programu Pomocy Osobom i Rodzinom Zagrożonym Eksmisją” oraz o możliwości uzyskania ulg w opłatach mieszkaniowych,
 - z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Białymstoku, Powiatowym Urzędem Pracy w Białymstoku, doradcami zawodowymi - kierowanie osób do prac społecznie użytecznych, na kursy, szkolenia; w celu uzyskania statusu osoby bezrobotnej bądź poszukującej pracy,
 - ze Stowarzyszeniem Kontakt Miast Białystok-Eindhoven - kierowanie osób i rodzin celem uzyskania pomocy żywnościowej, w tym w ramach programu FEAD, uzyskania pomocy w formie wypożyczenia podręczników dzieciom do szkoły lub zakupienia ich przez Stowarzyszenie, w celu uzyskania poradnictwa prawnego,
 - z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, Polskim Stowarzyszeniem Pedagogów i Animatorów „Klanza”, Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Szansa”, Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie „Droga”, Klubem „Dobra Nowina, Kuratorium Oświaty - w zakresie zapewnienia pomocy dzieciom z rodzin najuboższych, w tym w formie wypoczynku letniego i zimowego,
 - z Klubem Pacjenta „Przystań”, Stowarzyszeniem „My dla innych”, Stowarzyszeniem Samopomocowym „Radość” Dzielnicy Dziesięciny II, Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Samotnym i Niepełnosprawnym „Nadzieja” - w sprawach pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym, samotnym,
 - z jednostkami ochrony zdrowia, a zwłaszcza szpitalami - w celu objęcia osób nieubezpieczonych ubezpieczeniem zdrowotnym, a w razie potrzeby - usługami opiekuńczymi po zakończeniu leczenia,

- z lekarzami, w tym rodzinnymi, pielęgniarkami środowiskowymi - wymiana informacji, wspólne wizyty w środowisku, uzyskanie zaświadczeń o stanie zdrowia dla potrzeb udzielenia pomocy społecznej,
 - ze szkołami - współpraca z pedagogami, zapewnienie posiłku dzieciom i młodzieży,
 - ze żłobkami i przedszkolami - zapewnienie posiłku dzieciom,
 - z sądami, kuratorami sądowymi - wymiana informacji, kierowanie wniosków o objęcie kuratelą,
 - Policją, Strażą Miejską, Fundacją „Spe Salvi” oraz mieszkańcami miasta Białegostoku - we wskazywaniu miejsc pobytu osób bezdomnych w celu objęcia ich ochroną przed skutkami zimy,
 - z klubami abstynenckimi, poradniami i ośrodkami terapii - celem uzyskania diagnozy w zakresie uzależnienia od alkoholu oraz kierowania osób uzależnionych i współuzależnionych na terapię,
 - z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białymstoku - celem skierowania osób uzależnionych na leczenie,
 - ZUS, KRUS - w sprawie ustalania uprawnień do renty, emerytury.
2. W zakresie pomocy osobom bezdomnym MOPR współpracował z Caritas Archidiecezji Białostockiej (w tym z placówkami dla osób bezdomnych: ogrzewalnią, noclegownią dla mężczyzn i noclegownią dla kobiet), Prawosławnym Ośrodkiem Miłosierdzia Diecezji Białostocko-Gdańskiej „Eleos”, Fundacją „Spe Salvi”, Stowarzyszeniem „Ku Dobrej Nadziei” (prowadzi miejsce całodobowego pobytu i ogrzewalnię), Fundacją DIALOG, Stowarzyszeniem Penitencjarnym „Patronat” (prowadzi schronisko), Izbą Wytrzeźwień (prowadzi noclegownię w okresie zimowym), komisariatami Policji, Strażą Miejską w Białymstoku. Współpraca obejmowała również placówki ochrony zdrowia, w tym szpitale na terenie Białegostoku i innych miast, a także ośrodki wsparcia, urzędy gmin i ośrodki pomocy społecznej z terenu kraju.
 3. W zakresie realizacji zadań na rzecz osób starszych Klub Seniora współpracował z organizacjami seniorskimi w naszym mieście: Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Samotnym i Niepełnosprawnym „Nadzieja”, Akademią +50, Zarządem Okręgowego Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszeniem Samopomocowym Rada Seniorów dz. Antoniuk, Stowarzyszeniem Samopomocowym „Radość”, Stowarzyszeniem Samopomocowym „Orchidea”, Polskim Stowarzyszeniem Pedagogów i Animatorów „Klanza”, Grupą Samopomocową „Sokoły”, Stowarzyszeniem „My dla Innych”, Komendą Miejską Policji w Białymstoku, Stowarzyszeniem „Akademia Przyszłości”, a także z białostockimi Przedszkolami Samorządowymi Nr 5, 10, 27, 29, 42, 58.
 4. W zakresie realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych MOPR współpracował z podmiotami świadczącymi pomoc tej grupie osób, w tym m.in. z Fundacją „Aktywizacja”, Stowarzyszeniem na Rzecz Rehabilitacji Psychiatrycznej Klub „Przystań”, Stowarzyszeniem Pomocy Dzieciom z Porażeniem Mózgowym „Jasny Cel”, Zespołem Szkół Katolickich im. Matki Bożej Miłosierdzia, Towarzystwem Przyjaciół Chorych „Hospicjum - Stacjonarne - Dom Opatrzności Bożej”, Integrującym Stowarzyszeniem „Jeden Świat” im. prof. Zbigniewa Religi, Polskim Związkiem Głuchych, Polskim Czerwonym Krzyżem, Caritas Archidiecezji Białostockiej, Prawosławnym Ośrodkiem Diecezji Białostocko-Gdańskiej „Eleos”, Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie „Droga”, Stowarzyszeniem „Ku dobrej Nadziei”, Stowarzyszeniem Przyjaciół i Rodzin z Zaburzeniami Psychicznymi „Pomost”, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, Krajowym Towarzystwem Autyzmu, Podlaskim Stowarzyszeniem Sportowym Osób Niepełnosprawnych „Start”, Stowarzyszeniem Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Przyjaciele”, Wspólnotą „Wiara i Światło”, Stowarzyszeniem „My dla Innych”, Fundacją „Normalna Przyszłość”, Domem Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek od Cierpiących, Podlaską Spółdzielnią Inwalidów „Jubilat”, Dziennym Domem Pomocy Społecznej, Stowarzyszeniem „Ku Dobrej Nadziei”, Stowarzyszeniem „Wszyscy Ludzie Dobrej Woli”, Fundacją „Podaruj Pomoc”, Stowarzyszeniem Wspierania Aktywności Niepełnosprawnych Intelakualnie „Aktywni”, Stowarzyszeniem „Dobrze Być Razem”, Fundacją „Spe Salvi”, Fundacją Inicjatyw na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Impuls”, Polskim Związkiem Niewidomych, Fundacją „Szansa dla Niewidomych”, Fundacją Aktywnej Rehabilitacji FAR, Stowarzyszeniem Pomocy Niesłyszącym „Migiem”, Podlaskim Stowarzyszeniem Ludzi Cierpiących na Padaczkę, Stowarzyszeniem na rzecz Twórców Niepełnosprawnych „Nike”, Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Chorym na Stwardnienie Rozsiane, Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Społecznych „Alpi”, Fundacja „Pomóż im”, Fundacja „Okno na Wschód”, Centrum Wolontariatu.
 5. Zadania Środowiskowego Domu Samopomocy realizowano we współpracy z następującymi podmiotami:
 - ochrona zdrowia: poradnia zdrowia psychicznego, neurologiczna, endokrynologiczna, poradnia rodzinna, Specjalistyczny Psychiatryczny ZOZ w Choroszczu, Wojewódzka Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna,
 - placówki oświatowe, kulturalne i sportowe: Szkoła Tańca „Twist”, MDK w Białymstoku, Opera i Filharmonia Podlaska w Białymstoku, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego Dział Zbiorów Specjalnych, Szkoła Tańca „Twist”, Białostocki Ośrodek Sportu i Rekreacji (pływalnia, zalew), Galeria

- im. Ślendrańskich, Zespół Szkół Katolickich im Matki Bożej Miłosierdzia, Szkoła Podstawowa im. Króla Zygmunta Augusta w Wasilkowie,
- organizacje pozarządowe, m.in. Klub Integracyjny dla Dorosłych Osób Niepełnosprawnych Intelakualnie „Alpi”, Stowarzyszenie na Rzecz Środowiskowego Domu Samopomocy „Trampolina” w Białymstoku,
 - inne m.in. Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne, Klub 18 Białostockiego Pułku Rozpoznawczego w Białymstoku.
6. Zadania z zakresu wspierania rodzin, w których występują trudności opiekuńczo-wychowawcze w opiece nad dziećmi realizowano we współpracy z jednostkami administracji rządowej, samorządowej, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rodziny, takimi jak:
- żłobki, przedszkola, szkoły (podstawowe, gimnazjalne, ponadgimnazjalne),
 - świetlice socjoterapeutyczne, placówki opiekuńczo-wychowawcze,
 - organizacje pozarządowe, stowarzyszenia m.in. Centrum Pomocy „Samarytanin” Caritas Archidiecezji Białostockiej, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia Diecezji Białostocko-Gdańskiej „Eleos”, Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Droga”, Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Szansa”, Stowarzyszenie Kontakt Miast Białostok-Eindhoven, Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Przyjaciele”, Monar, „ETAP” Ośrodek Profilaktyki i Terapii dla Młodzieży i Dorosłych, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Młodzieżowy Ośrodek Konsultacji i Terapii, Centrum Ochrony Dziecka i Rodziny, Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”, Stowarzyszenie „My dla innych”, Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Porażeniem Mózgowym „Jasny Cel”, Stowarzyszenie „Wiosna”, Polski Związek Głuchych, Stowarzyszenie Niesłyszących „MIG-iem”, Młodzieżowy Dom Kultury,
 - wychowawcy podwórkowi,
 - kuratorzy sądowi, sąd rejonowy i okręgowy, komornicy, dzielnicowi,
 - poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
 - szpitale i poradnie lekarskie, lekarze rodzinni, pielęgniarki środowiskowe, położne; poradnie zdrowia psychicznego m.in. Ośrodek Psychiatrii i Psychoterapii Dzieci i Młodzieży „Eureka”, poradnie terapii uzależnień, Urząd Miejski w Białymstoku, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Komenda Wojewódzka Policji, Komenda Miejska Policji, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Zarząd Mienia Komunalnego.
7. Zadania MOPR z zakresu organizacji pieczy zastępczej Zespół ds. Pieczy Zastępczej realizował przy współpracy ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi. W ramach współpracy podejmowane były m.in. następujące działania:
- kontakt z przedstawicielami sądów, instytucji oświatowych, świetlic socjoterapeutycznych, ośrodków zdrowia, Policji, powiatowych centrów pomocy rodzinie i innych instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny,
 - udział w grupach roboczych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny w Mieście Białostok do pracy z rodzinami, wobec których istniało podejrzenie, że są dotknięte problemem przemocy w rodzinie,
 - współpraca z asystentami rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, pracownikami socjalnymi oraz innymi podmiotami organizującymi pracę z rodzinami.
8. Praktyki, współpraca z uczelniami
- W 2017 r. praktyki zawodowe w MOPR odbywali głównie studenci Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku kierunku Praca Socjalna, a także studenci kierunku Psychologia w Niepaństwowej Wyższej Szkole Pedagogicznej w Białymstoku. Praktyki zawodowe w MOPR odbyło 15 studentów. Ponadto umożliwiono przeprowadzenie badań naukowych pracownikowi Instytutu Społeczno-Humanistycznego Państwowej Wyższej Szkoły Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży, a także badań ankietowych dotyczących spraw z zakresu pomocy społecznej, skierowanych głównie do pracowników socjalnych. Udzielano również informacji o działalności MOPR, przekazywano dane statystyczne, w szczególności na potrzeby przygotowania prac licencjackich i magisterskich.
- Na terenie OIK odbywały się spotkania ze studentami Wydziału Pedagogiki i Psychologii, dotyczące zasad działania Ośrodka Interwencji Kryzysowej, specyfiki pracy, metod pracy, programów oddziaływania, charakterystyki osób zgłaszających się po pomoc do OIK. W roku 2017 odbyło się 5 takich spotkań ze studentami. Pielęgniarkom specjalizującym się w pielęgniarstwie rodzinnym OIK umożliwił odbycie stażu.
9. Współpraca z mediami
- Dyrekcja oraz upoważnieni pracownicy Ośrodka wielokrotnie udzielali informacji bądź wypowiedzieli się w mediach na tematy z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie czy świadczeń rodzinnych.

X. KADRA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE W BIAŁYMSTOKU

Zatrudnienie

Na dzień 31.12.2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku zatrudniał 459 osób, spośród których 164 to pracownicy socjalni (w tym 3 osoby przebywają na urloпах bezpłatnych i wychowawczych). 384 pracowników MOPR posiadało wykształcenie wyższe, 55 osób - policealne, 17 osób - średnie, 2 osoby - zasadnicze zawodowe i 1 osoba - podstawowe. Specjalizacją zawodową legitymowało się 56 pracowników socjalnych Ośrodka, w tym: specjalizację I stopnia w zawodzie pracownik socjalny posiadały 44 osoby, specjalizację II stopnia - 12 osób. Specjalizację z organizacji pomocy społecznej posiadały 24 osoby.

W ramach zatrudnienia subsydiowanego pracowało 16 osób (w tym prace społecznie użyteczne wykonywały 4 osoby, roboty publiczne - 12). Dodatkowo realizację zadań MOPR wspierało 4 wolontariuszy.

Podnoszenie kwalifikacji pracowników

Pracownicy MOPR brali udział w kursach specjalistycznych, szkoleniach i innych formach kształcenia, podnosząc kwalifikacje i nabywając umiejętności niezbędne do właściwego wykonywania zadań.

W roku sprawozdawczym 235 pracowników Ośrodka uczestniczyło w 78 szkoleniach, a 36 wzięło udział w 19 konferencjach (niektórzy kilkukrotnie).

Wybrane szkolenia, w jakich uczestniczyli pracownicy MOPR:

- Ustawa o pomocy społecznej - nowelizacja - aktualne problemy,
- Przyznawanie dodatków mieszkaniowych oraz dodatków energetycznych w świetle obowiązujących i projektowanych regulacji prawnych,
- Fundusz alimentacyjny 2017 - aktualne problemy,
- Realizacja ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- Współpraca służb organizujących pieczę zastępczą z rodzinami biologicznymi dzieci kierowanych do pieczy zastępczej oraz naliczanie rodzicom odpłatności za pobyt ich dzieci w pieczy,
- Szkolenie dla asystentów rodziny w związku z wejściem w życie ustawy „Za życiem”,
- Szkolenie dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej - Specyfika pracy z rodziną o charakterze pogotowia - interwencja kryzysowa i przeżywanie straty,
- Praca z osobą zaburzoną psychicznie i jej rodziną,
- Nowatorskie metody pracy socjalnej z rodziną - Dialog Motywujący jako metoda motywowania do zmian,
- Problemy lękowe okresu dzieciństwa i adolescencji - diagnoza i pomoc psychologiczna - V edycja,
- Terapia Skoncentrowana na Rozwiązaniach,
- Warsztaty „O narracji traumy dziecka”,
- Kwestionariusz CUIDA w diagnozowaniu kandydatów na rodziców adopcyjnych i zastępczych,
- Być ojcem, być sobą. Jak prowadzić warsztat dla ojców dzieci 0-6 lat,
- Praca z dzieckiem z zaburzonymi więziami,
- Dopalacze - narkotyki XXI wieku,
- Profilaktyka uzależnień i zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży,
- Asystent rodziny - metodyka, uprawnienia i dokumentowanie pracy z rodziną, w tym tworzenie planu pomoc,
- Praca z dzieckiem z FAS i ze spektrum FAS,
- Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - kurs podstawowy,
- Praca z osobą uwikłaną w przemoc,
- Praca z osobą stosującą przemoc,
- Porozumienie bez przemocy NVC - w pracy z osobami stosującymi przemoc,
- Postępowanie w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia kadry pomocy społecznej w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych,
- Elementarny kurs pierwszej pomocy,
- Stres w pracy oraz jego wpływ na występowanie wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
- Superwizja pracy socjalnej oraz superwizja dla: pracowników OIK, pracowników socjalnych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, asystentów rodziny, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,
- Zmiany w kpa oraz wybrane zmiany w ustawie o postępowaniu przed sądami administracyjnymi,
- Funkcjonowanie platformy internetowej „Witkac.pl”,
- Zamówienia publiczne na roboty budowlane - opis przedmiotu zamówienia, warunki udziału, kryteria oceny ofert, zmiany umów, rękojmia a gwarancja, zamówienia z wolnej ręki,
- Szkolenie w ramach pilotażowego programu „Czyste powietrze” dla pracowników socjalnych OPS,

- Zadania użytkowników, inspektora ODO i administratora danych w świetle zmian RODO 2018,
- Ochrona danych osobowych 2017-2018. RODO - zmiana przepisów.

Udział w konferencjach

Wybrane konferencje, w których udział wzięli przedstawiciele MOPR:

- Konferencja regionalna pn. Konsultacje społeczne dotyczące zmian ustaw wdrażających program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”,
- Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Dzielnicowy bliżej nas”,
- Zadania i programy realizowane ze środków PFRON w 2017 r.,
- Aktualnie realizowane działania w obszarze pomocy społecznej oraz wsparcia osób niepełnosprawnych,
- Konferencja naukowa „Handel ludźmi. Zagrożenie współczesnego bezpieczeństwa”,
- Seminarium Komisji Unii Metropolii Polskich ds. Społecznych dot. realizacji programu Rodzina 500+, przyznawania świadczeń wychowawczych, zasiłków rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2017 r., planów miast związanych z zapraszaniem uchodźców, nieodpłatnej pomocy prawnej, wynagrodzeń w OPS, realizacji programu wsparcia rodzin „Za życiem”,
- Międzynarodowa konferencja „Tutoring jako modelowa propozycja systemowego oddziaływania w procesie resocjalizacji młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym”,
- V Kongres Rodzicielstwa Zastępczego,
- XVII Ogólnopolska Konferencja Pracowników Socjalnych,
- VI Ogólnopolski Zlot Asystentów Rodziny,
- Miejskie jednostki organizacyjne w obliczu nowych wymogów bezpieczeństwa informatycznego,
- Konferencja w Światowym Dniu Żywności,
- I Podlaski Kongres na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec osób starszych w ramach realizacji programu „poMOC, a nie przeMOC!”,
- Sympozjum „Św. Brat Albert jako prekursor pracy socjalnej”,
- Dzieci na krawędzi - o potrzebie wsparcia psychicznego dzieci i młodzieży,
- Wojewódzka konferencja w ramach Podlaskich Dni Seniora.

XI. INFORMACJA O REALIZACJI PROGRAMU POMOCY SPOŁECZNEJ NA LATA 2017-2020

1. Pomoc osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej

Cel zadania: Wsparcie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Wskaźniki

1. Liczba osób/rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej - 8 955;
2. Liczba osób korzystających z dożywiania w ramach Programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” - 10 580;
3. Liczba osób/rodzin, którym świadczone pracę socjalną - 10 880;
4. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawnego, psychologicznego i rodzinnego - 2 870.

2. Działania aktywizacyjne i reintegracyjne na rzecz osób i rodzin

2.1. Pomoc osobom bezrobotnym i nieaktywnym zawodowo zagrożonym wykluczeniem społecznym

Cel zadania: Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo zagrożonych wykluczeniem.

Wskaźniki

1. Liczba osób, które wykonywały prace społecznie użyteczne - 43 (w tym 32 - porozumienie z MOPR);
2. Liczba osób uczestniczących w aktywnych formach wsparcia prowadzonych przez podmioty ekonomii społecznej (KIS, CIS) - 111;
3. Liczba osób, które w wyniku pracy socjalnej uzyskały status osoby bezrobotnej/poszukującej pracy - 558;
4. Liczba osób, które podjęły zatrudnienie w wyniku upowszechniania ofert pracy oraz informowania o wolnych miejscach pracy - 122;
5. Liczba osób objętych wsparciem w formie warsztatów - 260;
6. Liczba osób uczestniczących w innych formach wsparcia - 3 224.

2.2. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością

Cel zadania: Udzielanie schronienia osobom bezdomnym, zapobieganie powstawaniu, utrwalaniu się i poszerzaniu zjawiska bezdomności na terenie Miasta Białegostoku, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego

oraz stwarzanie warunków sprzyjających rozwiązywaniu problemów osób bezdomnych. Zadanie ma na celu również tworzenie szans i warunków umożliwiających osobom bezdomnym wyjście z bezdomności.

Wskaźniki

1. Liczba osób bezdomnych, którym udzielono wsparcia - 420;
2. Liczba miejsc schronienia - 255 (miejsca całodobowego pobytu, miejsca w noclegowni i ogrzewalni);
3. Liczba zawartych (w danym roku) indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności - 24;
4. Liczba zawartych (w danym roku) kontraktów socjalnych - 0 (z uwagi na to, że w 2017 r. na terenie Miasta Białegostoku nie było prowadzone schronisko dla osób bezdomnych nie zawierano kontraktów socjalnych, które są wymagane przy skierowaniu do ww. placówki).

2.3. Pomoc osobom i rodzinom, w których występuje uzależnienie od alkoholu

Cel zadania: Ograniczanie skutków szkodliwego używania alkoholu oraz zmniejszanie ryzyka powstawania nowych problemów związanych z nadużywaniem alkoholu.

Wskaźniki

1. Liczba porad udzielonych przez pracowników socjalnych osobom nadużywającym alkoholu oraz współuzależnionym członkom rodzin - 2 217;
2. Liczba wniosków skierowanych do MKRPA o leczenie osoby uzależnionej - 96;
3. Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną z uwagi na występujący alkoholizm - 357.

2.4. Pomoc cudzoziemcom

Cel zadania: Zapewnienie pomocy cudzoziemcom, w tym mającej na celu wspieranie procesu integracji.

Wskaźniki

1. Liczba realizowanych indywidualnych programów integracji -16;
2. Liczba cudzoziemców korzystających z pomocy społecznej - 142;
3. Liczba rodzin cudzoziemców, które otrzymały wsparcie w formie dopłaty do najmu mieszkania - 12.

2.5. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

Cel zadania: Pomoc osobom opuszczającym zakłady karne w przystosowaniu się do życia w środowisku lokalnym.

Wskaźniki

1. Liczba osób, którym udzielono pomocy po opuszczeniu zakładu karnego - 135;
2. Liczba osób, które powróciły do rodziny/środowiska po opuszczeniu zakładu karnego - 120.

3. Wsparcie osób długotrwale lub ciężko chorych, niepełnosprawnych oraz osób starszych i samotnych

3.1. Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi

Cel zadania: Zapewnienie specjalistycznych form pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi.

Wskaźniki

1. Liczba osób skierowanych do środowiskowych domów samopomocy - 104;
2. Liczba osób, które skorzystały z usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania - 13;
3. Liczba osób, które skorzystały ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z chorobą Alzheimera - 18;
4. Liczba osób objętych wsparciem w formie klubowej - 112.

3.2. Pomoc osobom potrzebującym wsparcia ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność

Cel zadania: Zapewnienie optymalnego funkcjonowania osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych oraz opieki w miejscu zamieszkania lub opieki całodobowej w domu pomocy społecznej.

Wskaźniki

1. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania - 439;
2. Liczba mieszkańców Miasta Białegostoku skierowanych do domów pomocy społecznej - 161;
3. Liczba grup samopomocowych - 7;
4. Liczba osób objętych usługami asystenckimi i wolontariatem - 231.

3.3. Pomoc osobom starszym i samotnym

Cel zadania: Poprawa jakości życia ludzi starszych oraz zapobieganie ich osamotnieniu i izolacji.

Wskaźniki

1. Liczba osób uczestniczących w zajęciach zorganizowanych seniorom przez Kluby Seniora - 278;
2. Liczba osób uczestniczących w różnych formach wsparcia prowadzonych na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych - 1 745.

4. Pomoc rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi

Wspieranie prawidłowego funkcjonowania dzieci i rodzin

Cel zadania: Pomoc rodzinom wykazującym trudności w opiece i wychowywaniu dzieci, których nie są w stanie pokonać samodzielnie.

Wskaźniki

1. Liczba rodzin, dla których pracownik socjalny wnioskował o przydzielenie asystenta rodziny - 110;

2. Liczba osób uczestniczących w zajęciach zwiększających umiejętności opiekuńczo-wychowawcze - 81;
3. Liczba dzieci/rodzin uczestniczących w grupach socjoterapeutycznych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej - 28;
4. Liczba dzieci skierowanych przez pracowników socjalnych do placówek wsparcia dziennego - 83;
5. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w warsztatach kształtujących umiejętności prospołeczne - 19.

5. Organizowanie społeczności lokalnej

Cel zadania: Włączanie do życia społecznego poprzez działania aktywizujące, integrujące i usamodzielniające kierowane do osób niesamodzielnymi życiowo i grup marginalizowanych.

Wskaźniki

1. Liczba podmiotów podejmujących współpracę w organizowaniu społeczności lokalnej - 14;
2. Liczba wydarzeń lokalnych - 5;
3. Liczba wolontariuszy biorących udział w działaniach na rzecz organizowania społeczności lokalnej - 14.

XII. PRZEPISY PRAWNE

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku zadania realizował w oparciu o wymienione akty prawne:

1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2011-2020 przyjęta Uchwałą Nr XXI/199/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30 grudnia 2011 r.,
2. Program Pomocy Społecznej Miasta Białegostoku na lata 2017-2020 przyjęty Uchwałą Nr XXIX/476/16 Rady Miasta Białystok z dnia 19 grudnia 2016 r.,
3. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2017 przyjęty Uchwałą Nr XIX/278/16 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 29 lutego 2016r.,
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
7. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1952, z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2017 r. poz. 489, z późn. zm.),
9. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 220, z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 180),
11. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.),
12. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1938, z późn. zm.),
13. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna (Dz. U. z 2017 r. poz. 2092),
14. Uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. (M. P. z 2015 r. poz. 821, z późn. zm.),
15. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882, z późn. zm.),
16. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487, z późn. zm.),
17. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2017 r. poz. 2206, z późn. zm.),
18. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257, z późn. zm.),
19. Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2017 r. poz. 1201, z późn. zm.),
20. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682),
21. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r. poz. 1851, z późn. zm.),
22. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka (Dz. U. z 2017 r. poz. 1459, z późn. zm.),
23. inne ustawy i przepisy wykonawcze.